

Vari Namona Mataio Na Etoreato

Mataio vaḡa-foforina guruḡari

Mataio arana ta tu Levi. Ġia tovotovonai tu takesi gogo tarimana, senaḡi Iesu na ekeaiato, benamo ġena mero ai eiaḡoto.

Ġia tu Iuda tarimana, ma mai Vari Namona tu Iuda tarimari ġeri etoreato.

Ġia na Iuda tarimari ekirarito, Iesu tu moḡoni Barau na ekiraġi-toreato Kerisona o vevaġa-maġuri verena. Ginitaġo Guinena o Old Testament ai Keriso beiaġomani guruġana ġetoreato tu varau bema moḡoni. Barau ġena guruġa tauri mabarari tu beġe vetoreni veġata (Mataio 5:17). Mataio na ġena Vari Namona nuġanai Keriso varina Old Testament ai ġekiraġi-toreato guruġari ġutuma ma ema torerito anina tu moġea.

Mataio na mai buka tu laġani 58 ema 70 fakari ai etoreato, mo tu Iesu emaseto murinai.

Mataio ġena toretore tu maiġesina eboioġaiato:

1. Iesu aīġesina eiaġomato besena ema ġena maġuri varina - karoa 1-2
2. Ġena vetuġunaġi ġauveina bene sinaia ġana tauġena everovinato varina - karoa 3:1-4:11
3. Ġena ġauvei esinaiato, evevaġa-ribato, eġobatato, e keve evaġa-namorito variri - karoa 4:12-25:46
4. Ġena midigumidigu varina - karoa 26-27
5. Mase na evariġisi-ġenoġoito ema ġena mero etuġurito variri - karoa 28

Iesu eiaġomato besena

1 ¹Iesu Keriso emaġurito, tubuna ġatana ġerina eiaġomato varina tu maiġa: Iesu tu Davida garakana, Davida tu Aberahamo garakana.

²Aberahamo tu Isako tamana; Isako tu Iakobo tamana; Iakobo tu Iuda ma kakana ema tarina merori ġesi tamari; ³Iuda tu Perese e Sera tamari, sinari tu Tamar; Perese tu Hesron tamana; Hesron tu Ram tamana; ⁴Ram tu Aminadab tamana; Aminadab tu Nasona tamana; Nasona tu Salmon tamana; ⁵Salmon tu Boas tamana, Boas sinana tu Rahaba; Boas tu Obed tamana, Obed sinana tu Ruta; Obed tu Iese tamana; ⁶Iese tu Kini Davida tamana.

Davida tu Solomona tamana. Solomona tu Uria ġaraġona ġenana emaġurito, (Uria ġaraġona etava-verariato murinai); ⁷Solomona tu Rehoboam tamana; Rehoboam tu Abia tamana; Abia tu Asa tamana; ⁸Asa tu Iehosafat tamana; Iehosafat tu Ioram tamana; Ioram tu Usia tamana; ⁹Usia tu Iotam tamana; Iotam tu Ahasa tamana; Ahasa tu Hesekia tamana; ¹⁰Hesekia tu Manase tamana; Manase tu Amon tamana; Amon tu Iosia tamana; ¹¹Iosia tu Iekonia ma tarina merori ġesi tamari. Mo ġaro ai Babulona tarimari na Isaraela tarimari ġegabi-iaġorito Babulona ġana.

¹²Babulona ġana ġegabi-iaġorito murinai, Iesu eiaġomato besena ema ġemaġurito varina tu maiġa: Iekonia tu Sealtiele tamana; Sealtiele tu Serubabele tamana; ¹³Serubabele tu Abiud tamana; Abiud tu Eliakim tamana; Eliakim tu Asoro tamana; ¹⁴Asoro tu Sadok tamana; Sadok tu Akim tamana; Akim tu Eliud tamana; ¹⁵Eliud tu Eleasara tamana; Eleasara tu Matan tamana; Matan tu Iakobo tamana; ¹⁶Iakobo tu Iosefa tamana, Iosefa ġaraġona tu Maria. Maria ġenana Iesu emaġurito; Iesu arana ġekiraġiani Keriso ġetoni. (Keriso anina tu Barau na ekiraġi-toreato vevaġa-maġuri tauna).

¹⁷Ġuru mabarari Aberahamo ġenana eiaġomato mo Kini Davida tu ġuru gabanana vasivasi (14), e Davida ġenana eiaġomato mo Babulona ġana ġegabi-iaġorito tu ġuru gabanana vasivasi (14), ema Babulona ġana ġegabi-iaġorito negana na eiaġomato mo Keriso tu ġuru gabanana vasivasi (14).

Iesu eġorato
Luka 2:1-7

¹⁸Iesu Keriso tu maiġesi eġorato: Ĝia sinana Maria tu Iosefa kirakauna, senaġi ġia tauri ruarua tu roġosi rogo beġene veġaraġo nuġanai, Iauka Veāga na mero evaġa-ġoraiato Maria diana nuġanai. ¹⁹Iosefa, Maria ġaraġona, tu vei iobukaiobuka tarimana, ema asi eurato, tarimarima ġoirari ai Maria bene vaġa-maiakaia. Moġesina naima ġena ura tu, vekure-toġai vau Maria bene dobi-kwanea etato. ²⁰Gia moġesi etuġamaġito-ġoi nuġanai, Vereġauka ġena aneru ta nuvi ai eforito, benamo ekiraiato, ekirato, “Iosefa, Davida natuna, kirakaumu Maria ġabiraġena garina asi bono vei, korana ġia tu Iauka Veāga na mero bevaġa-ġoraia ġia diana nuġanai. ²¹Ĝia na mero ta beġabiani, arana bono vatoa Iesu, (Iesu anina tu vevaġa-maġuri tauna); korana ġia na ġena tarimarima ġeri rakava ġerina bevaġa-maġuririni.”

²²Maiġeri dagara mabarari ġeġorato tu, Vereġauka na peroveta tarimana muruna na ekiraġirito guruġari bene vaġa-moġoniri ġana, ekirato,

²³“Goġitaia, ġuiato ta bekuġani, mero ta beġabiani, mo mero keina arana beġe vatoani Emanuela.”

Emanuela anina tu ‘Barau tu ġita sevisevirai.’

²⁴Iosefa gena na etataġato nai tu, Vereġauka ġena aneru na ekiraiato veiġari eveirito. Maria eġabi-rageato, benamo eġaraġoato. ²⁵Senagi ġia ġesi asi ġegena-sebonato mo, natuna eġabiatu. Benamo mero arana evatoato, Iesu.

Iaunega tarimari ġaro-raġeraġena rekena na ġeiaġomato

2 ¹Iesu tu Iudea tanonai vanuġa ta arana Betelehema ai emaġurito.

Mo tu Kini Heroda na Iudea tanona eġitaġauato-ġoi neganai. Iesu emaġurito murinai, iaunega tarimari tu ġaro eraġeni rekena na ġeiaġomato, Ierusalemai ġema-raġasito. ²Benamo ġevedanaġito, ġekirato, “Iuda tarimari ġeri kini ta bemaġuri ġetoni tu ainai? Ĝia ġena visiġu baġa ġitaia ġaro eraġeni rekenai. Ĝai tu ġia toma-rakariġo vinina baġa iaġoma.”

³Kini Heroda na mo guruġa eseġaġiato nai, nuġana eketo-bokoto, ema Ierusalema tarimari mabarari maki. ⁴Benamo ġia na Rubu Veāga vereri baregori e taravatu vaġa-riba-iaġina tarimari mabarari evaġa-vegogorito, benamo edanaġirito, ekirato, “Peroveta tarimari tu kara ġetato, Keriso, (Barau na ekiraġi-toreato vevaġa-maġuri tauna), tu ainai bemaġurini?”

⁵Ĝia na ġevaġa-veseato, ġekirato, “Betelehema vanuġana, mo tu Iudea tanonai, korana peroveta tarimana Mika na maiġesi etoreato,

“Betelehema o, Iudea tanonai otanuni vanuġana, Iuda vanuġari vekaravari ai ġo tu dia vanuġa misina, asi arana vanuġana ta, korana tu veġorikau tauna ta ġo ġemuna beiägomani, ġia na au ġegu Isaraela tarimari beguine-iaġirini.”

⁷Benamo Heroda na iaunega tarimari vekuretogaġi ekearito, benamo edanaġi-ginikau ginikaurito, ekirato, kamara ġaro korikori ai visiġu eforifito. ⁸Benamo etuġurito Betelehema ġana, ekirato, “Goiāgo, mero misina boġonoa vetau-ginikaua, boġo doğariani neganai, boġonoma vaġa-ribagu, be au maki bana iaġo, bana toma-rakariġo vinia.”

⁹Heroda ġena guruġa ġesegħaġiato murinai, ma ġerakato dabara na. Dabara na ġeiaġoto-ġoi nuġanai, mo visiġu, ġaro eraġeni rekenai ġegħitaiato visiġuna, na egħiex-iaġirito mo, mero misina ġena gena gabuna iatanai eruġa-tarito. ¹⁰Ĝia na mo visiġu ġegħitaiato nai, ġeiaġu-rakavato. ¹¹Mo numai ġeraka-toġato nai, mero misina ma sinana Maria ġesi ġegħitarito, benamo ġevetui-tarito, ġetoma-rakariġoato. Moġa murinai ġeri farefare ġegħurarito dagħarri ġekeorito, bena ġevarevare-viniato. Gevarevare-viniato dagħarri tu golo, e muramura arana frenkinsens, mai tu goġuna ma bonana namona muramurana, ema vedau muramurana arana muro. ¹²Benamo Barau na nuvi ai evaġa-ribarito, ekirato, “Heroda ġenai asi boġono ġenoġoi.” Moġa lorinai dabara boruna na ġeri tanobara e vanuġa ġana ġegħenogħo.

Iesu Aigupito ġana ġeġwa-iāgoato

¹³ Ĝia ġerakato murinai, Vereġauka ġena aneru nuvi ai Iosefa ġenai efororito, ekirato, “Novaisiraġe, mero misina ma sinana ġesi Aigupito ġana noraga-ġori iaġori. Monai boġono tanu mo, au na ma bavaġa-guruġamuni, korana Heroda na mero misina evetauani, bene vaġi-masea etoni.” ¹⁴ Benamo Iosefa evarīgħisito, mero misina ma sinana ġesi eġabirito, boġi nuġanai Aigupito ġana ġeiaġoto. ¹⁵ Monai ġetanuto mo, Heroda emaseto. Moġesina Vereġauka na peroveta tarimana muruna na ekiraġiato guruġana ema moġonito, ekirato, “Aigupito na natugu akea-rosiato.”

Heroda ġena guruġa lorinai mero misiri ġutuma ġevaġi-maserito

¹⁶ Heroda eriba-maoroto, mo iaunega tarimari na ġia tu ġeġoffaiato nai, ebaru-rakava rakavato. Benamo vetari tarimari o soldia etuġurito, Betelehema e rikina tanori ai mero misiri ġeri maġuri laġaniri ruarua e gabivau ma ġemaġurito mabarari ġevaġi-maserito. Mo mero misiri ġeri maġuri laġanina ruarua ma murinai ġevaġi-maserito anina tu, iaunega tarimari na visiġu ġeġitaiato ġarona na, eiaġoto mo, Heroda eribato ġarona tu laġani ruarua kavana. ¹⁷ Mo ġaro ai Barau na peroveta tarimana Ieremia muruna na kara ekiraġiato guruġana tu ema moġonito, ekirato,

¹⁸ “Garo ta Rama vanuġanai ġeseġaġiato, taġi-koġokoġo e taġi-vanorovanoro tu barego, Rahela natuna taġiri eveini, e asi eurani beġene vaġa-magoa, korana natuna tu beġe mase.”

Nasareta ġana ġeġenogħito

¹⁹ Heroda emaseto murinai, Vereġauka ġena aneru Iosefa ġenai nuvi ai ma efororito Aigupito ai. ²⁰ Benamo mo aneru Iosefa ekiraiato, ekirato, “Novaisiraġe, mero misina ma sinana ġesi noġabiri, Isaraela tanona ġana ġoiaġo. Korana tu mero misina beġene vaġi-masea ġetato-ġoi tarimari tu varau beġe mase.” ²¹ Iosefa evarīgħisito, benamo mero misina ma sinana ġesi egoririto, Isaraela tanona ġana ġeiaġoto.

²² Senaġi Iosefa eseġaġito, Akelao na Iudea eġitaġauato-ġoi tamana Heroda gabunai, benamo mo ġana iaġo tu egarito. A Barau na nuvi ai evaġa-ribaiato ilailanai eraka-vanajieto, eiaġoto Galilea tanona rekena ġana. ²³ Galilea tanonai vanuġa ta arana Nasaretai etanuto. Monana Barau na peroveta tarimari ġerina Iesu ekiraġiato guruġana emoġonito, ekirato, “Ĝia tu Nasareta tarimanai beġe kiraġjani.”

Ioane Babatiso eġobatato

Ioane 1:19-28

3 ¹Moġeri ġarori ai Ioane Babatiso eiaġomato, tano fakanai Iudea nuġanai eġobatato-ġoi, ekirato, ²“Gemi rakava ġerina

ḡovetuḡamaḡi-kure, ema ḡoraka-kure Barau ḡenai, korana Guba Basileiana tu bevotu, (Barau ḡena veḡitaḡau seḡukana evaḡa-rugaianī maiḡa).³ Mai Ioane maiḡa tu Isaia peroveta tarimana na ekiraḡiato-ḡoi, maḡesi ekirato,

“Tarima ta tano fakanai ekeani, ekirani, ‘Vereḡauka ḡena dabara ḡoġirevaia, ḡena iaḡoma dabarana ḡovaḡa-maoromaoroa.’”

⁴ Ioane ḡena dabuḡa tu kamela ḡuiri na ḡeveiato, ḡena gabaḡau tu nanigosi kefina. Ġana ḡaniġani dagarari tu madudu e gode nanuri moġo.

⁵ Tarimarima Ierusalemna na e Iudea mabarana na ema Ioridana douka vanuġari mabarari na maki ḡeiaġoto-ḡoi Ioane ḡenai. ⁶ Ġeri rakava ḡekiraġi-foforito-ḡoi vau, ebabatisorito-ḡoi Ioridana ḡarukanai.

⁷ Farisea e Sadukea tarimari ḡutuma maki ġia ḡenai ḡeiaġoto bene babatisori ġana. Ioane na eġitarito nai, ekirarito, ekirato, “Ġomi mota naturi, dei na bekirami, Barau ḡena Kota baregona ḡaronna ḡenana boġo raga-maġurini? ⁸ Ġemi rakava ġerina boġono vetuġamaḡi-kure, benamo ġemi maġuri ai ġwaġwa namori boġono vaġa-ġwari. ⁹ Ema nuġami ai asi boġono kira, ‘Aberahamo tu ġai tamama, (be Barau na beġabi-raġemani).’ Korana akiramini, Barau tu ma seġukana, Aberahamo natuna tu mai fore ġerina bevaġa-ġorarini!” ¹⁰ Toma koko tu ġau korari ai varau beġe toreri; moġa lorinai ġwaġwa namori asi ġevaġa-ġorarini ġauri mabarari tu beġe basirini, karavai beġe fiu-raġerini.

¹¹ Deikara ḡena rakava ġerina evetuġamaḡi-kureni tarimana, au na tu nanu na ababatisoani. Senaġi au murigu na beiaġomani tarimana ḡena seġuka tu lelevaġi, au ġegu seġuka maki evanaġiani, ema ġia ḡena tamaka maki au na asi baġwa-rakaorakaoani riba. Ġia na tu Iauka Veaġa e karava na bebabatisomini. ¹² Ġia ġimanai tu iareva-iareva dagarana, widi momona tu widi tauri ḡenana bene iareva-ġitakauri ġana. Benamo widi tu ḡena vaġa-vegogo numanai bevaġa-vegogorini, senaġi widi momona begabuani asi ebuseni karavanai.”

Ioane na Iesu ebabatisoato Mareko 1:9-11; Luka 3:21-22

¹³ Moġa neganai Iesu tu Galilea vanuġana na Ioridana ḡarukana ġana eiaġoto, Ioane na bene babatisoa ġana. ¹⁴ Senaġi Ioane na ekiraġiato, ekirato, “Bere namo ḡoi na au boro babatisogu. Karase nai au ġegu ai boiaġoma?” ¹⁵ A Iesu na evaġa-veseato, ekirato, “Veīġana noveia, korana veiġa iobukaiobuka o Barau ḡena ura veiġari mabarari bitana korana-iaġiri tu namo.” Benamo Ioane na Iesu ḡena ura veiġana eveiato.

¹⁶ Iesu ebabatisoato, nanu na eraka-raġasito nuġanai, guba evekeo-fakato, benamo ġia na Barau Iaukana eġitaiato, pune kavana emariġoto ġia iatanai. ¹⁷ Ema garo ta guba na ekea-riġoto, ekirato, “Mai tu au Natugu, aura-viniani; ema ġia ḡenai aiaku-rakavani maki.”

Diabolo o Satani na Iesu eriba-ġaniato

4 ¹Moġa murinai Iauka Veāga na Iesu tano fakana ġana eġori-iaġoato, Diabolo na bene riba-ġania ġana. ²Garo e boġi gabana vasivasi (40) nuġari ai asi eġaniġanito, eġani-veaġato; moġa lorinai vito na eġabi-rakavaiato. ³Benamo Veribaġani Tarimana Diabolo ġia ġenai eiaġoto, ekiraiato, ekirato, “Bema ġoi Barau Natuna nai, mai fore nokirari, be ġaniġani ai ġeiaġo.” ⁴A Iesu na evaġa-veseato, ekirato, “Buka Veāga nuġanai maiġesi ekirani, ‘Tarimarima tu dia ġaniġani na moġo bemaġurini. Senaġi Barau ġena guruġa beġabi-raġerini e bekorana-iaġirini tarimana tu maġuri beġabiani.’”

⁵Benamo Diabolo na Ierusalema, siti veaġana, ġana eġori-iaġoato, Rubu Veāga tuġuna vanigerenai evaġa-ruġakauato. ⁶Benamo ekirato, “Bema ġoi Barau Natuna, mainana noburi-firiġo, korana Buka Veāga nuġanai maiġesi ekirani,

‘Barau na ġena aneru bevaġa-naġirini, benamo ġimari na beġe ġobemuni, beġe ġabi-vaisimuni, kwakumu fore ai asi boraraiani.’”

⁷Iesu na ma evaġa-veseato, ekirato, “Buka Veāga nuġanai maki ekirani, ‘Vereġauka ġoi ġemu Barau asi bono riba-ġania.’”

⁸Benamo Diabolo na Iesu eġori-raġeato ġoro baregona e maukana ta tuġunai, tanobara basileiari mabarari ma marevari namori e ma seġukari ġesi evaġa-ġitaiato, ⁹ekirato, “Bema ġoiragu ai bovetui-tarini e au botoma-rakarioġo viniguni nai tu, maiġeri mabarari au na bavinimuni.” ¹⁰Benamo Iesu na ekiraiato, ekirato, “Satani, au ġeguna noraka-veġita. Korana Buka Veāga nuġanai ekirani, ‘Vereġauka ġoi ġemu Barau bono toma-rakariġo vinia, ġia moġo ġereġana vetuġunaġina bono iaġo-vini!’”

¹¹Benamo Diabolo na eraga-kwaneato. Aneru kotari Iesu ġenai ġeiaġoto, ġenariato.

Iesu ġena ġauvei esinaiato Galileai

Mareko 1:14-15; Luka 4:14-15

¹²Iesu eseġaġito, Ioane ġe-diburaiato, benamo Galilea tanona ġana ma ġeġenogħoi-iaġoto. ¹³Senaġi Nasreta vanuġana ma eragakwaneato, asi etanuto, eiaġoto, Kaperanaumai ea tanuto. Kaperanaumai tu Genesareta kouna sevina vanuġana ta, Sebulun e Naftali tanori nuġanai. ¹⁴Moġa ġenana Isaia, peroveta tarimana, ġena guruġa emoġonito, ekirato,

¹⁵“Sebulun e Naftali tanori ai ġotanuni tarimami o, Galilea kouna rikinai ema Ioridana ġarukana mo rekenai, irau bese tarimami, Barau asi ribami tarimami, ġemi Galilea tu moġa, ġoseġaġi.

¹⁶Mukunai ġetanuto-ġoi tarimari tu mama barana varau ġeġitaian. E mo dei mukuna furufuru tanonai ġetanuto-ġoi tarimari iatari ai mama varau bema fofori.”

¹⁷Mo negai vau Iesu na ġena vari eġobata-iaġi-foforiato, ekirato, “Ġemi rakava ġerina ġovetuġamaġi-kure, ema ġoraka-kure Barau ġenai, korana Guba Basileiana tu bevotu, (Barau ġena veġitaġau seġukana evaġa-rugħaiani maiġa).”

**Iesu na tarima vasivasi (4) ekearito, ġia murinai beġene raka
Mareko 1:16-20; Luka 5:1-11**

¹⁸Iesu Galilea kouna kone rikina na eraka-iaġoto-ġoi nuġanai, tarikaka ruarua, Simona, arana ta tu Petero, ma tarina Anduru ġesi eġitarito, ġeri reke kou ai ġefiuato, korana ġia tauri ruarua tu maina tarimari.

¹⁹Benamo Iesu na evaġa-gurūgarito, ekirato, “Goiagħoma, murigu ai ġoma raka, be au na tu tarimarima maina viniri bana vaġa-ribami.” ²⁰Benamo maoromaoro ġeri reke ġeraga-kwanerito, Iesu murinai ġerakato.

²¹Monana ġeraka-iaġoto-ġoi nai, Iesu na tarikaka ruarua ma eġitarito, Iakobo (o James) Sebedaio ma tarina Ioane ġesi; ġeri ġasi ai tamari Sebedaio ġesi ġeri reke ġwadareri ġeturirito. Iesu na ekearito, ²²benamo maoromaoro ġeri ġasi e tamari ġeraga-kwanerito, Iesu murinai ġerakato.

**Iesu evevaġa-ribato ema keve tarimari evaġa-namorito
Luka 6:17-19**

²³Iesu Galilea tanona mabarana erakaoto-ġoi, Iuda tarimari ġeri rubu nuġari ai evevaġa-ribato-ġoi, e Barau ġena Basileia, (ġena veġitaġau seġukana evaġa-rugħaiani), varina namona eġobata-iaġiato-ġoi. Ema tarimarima ġeri keve e midigu irauirau mabarari evaġa-namorito. ²⁴Ġia varina ġefiuato, Siria tanona mabarana eġabiatu, benamo tarimarima na ġeri keve tarimari mabarari ġia ġenai ġeġwa-iaġorito e ġeġori-iaġorito: Midigu irauirau, iauka rakavari na ġeborōġirito tarimari, ġue na evaġiani kevena, tauġani ġeġoġoġoġoni, e tauġaniri tavi tar iġemaseto tarimari, Iesu na mabarari evaġa-namorito. ²⁵Tarimarima ġutuma-bara ġia murinai ġerakato, Galilea na, Vanuġa Gabanana (10) na, Ierusalem na, Iudea na, ema Ioridana ġarukana mo rekena na maki ġia ġekavaiato.

Iesu ġoro tuġunai eġobatato

5 ¹Iesu na tarima ġutuma-bara eġitarito, benamo ġoro tai eraġeto, iatanai etanu-tarito. Ĝena mero ġia ġenai ġeiaġoto. ²Benamo ġia na evaġa-riba matamarito, maiġesina ekirato:

**Iaku e verere korikorina
Luka 6:20-23**

³ “Manau tarimari, Barau ġenai moġi ġevetabekauni tarimari, tu beġene iaku, korana Barau ġena Basileia tu ġia ġeri.

⁴ Deidei toma ġenuġa-midigu midiguni tarimari tu beġene iaku, korana Barau na ġeri nuġa-midigumidigu bevaġa-magorini.

- 5 Manau tarimari tu beğene iaku, korana Barau na tanobara mabarana ġia bevinirini.
- 6 Veīga iobukaiobuka vitona ġevito-iaġiani e nanumasena ġenanumase-iaġiani tarimari tu beğene iaku, korana vau beğe ġani-maseni.
- 7 Vevetuġāġwa tarimari tu beğene iaku, korana Barau na ġia maki bevetuġa-ġwarini.
- 8 Deidei nuġari namo vedaura tarimari tu beğene iaku, korana ġia na Barau beğe ġitaiani.
- 9 Deidei na toma vevaġa-maino veiġari ġeveirini tarimari tu beğene iaku, korana Barau na ġia natunai bekiraġirini.
- 10 Deidei na toma veiġa iobukaiobukari ġeveirini ġaramanai ġevaġa-midigu midigurini e ġevaġa-rakavarini tarimari tu beğene iaku, korana Guba Basileia tu ġia ġeri.
- 11 Bema au murigu ai ġorakani ġaramanai ġomi beğe mugumugu-iaġimini, beğe vaġa-midigu midigumini, e veiġa rakavari irauirau ġemi ai beğe kiraġirini beğe ġofaġofa-iaġimini nai, boġono iaku. 12 Boġono iaku, boġono verere, korana Barau na voimi baregona bevinimini gubai. Maiġesina veiġa ilailana, ġomi murimi tarimari, peroveta tarimari guineri, na maki moġesi ġevaġa-rakavarito.”

Damena e mama
Mareko 9:50; Luka 14:34-35

13 “Ġomi tu tanobara damenana. Bema damena mamina korikorina bekorini nai, kamara dabarai mamina ma beğenoġoini? Mai tu varau berakava, asi ġena namo ta. Moġa lorinai beğe fitoġaiani, benamo tarimarima kwakuri na ma beğe fanafana-tariani.

14 Ġomi tu tanobara mamana. Ĝoro tuġunai ġevaġa-rugaiato vanuġana tu asi bevekuretoġani riba. 15 Lamefa beğe gabuani maki, ġuro gaburenai asi beğe toreani, senaġina lamefa toretorena fatana korikorinai beğe tore-kauani. Benamo ġia mamana na numa tarimari mabarari bevinirini. 16 Ilailana, ġomi ġemi mama tarimarima ġoirari ai moġesi boġono vaġa-foforiri, be ġemi veiġa namori beğene ġitari, benamo Tamami gubai etanuni tu beğene vaġa-raġea.”

Iesu ema taravatu

17 “Maiġesina asi boġono tuġa-maġi, au aiaġomato tu, Mose ġena taravatu e peroveta tarimari ġeri guruġa asi aniri ai bana vaġa-iaġori ġana. Asiġina. Au tu asi aiaġomato moġeri guruġa asi tauri ai bana vaġa-iaġori ġana, senaġi bana vaġa-moġoniri e bana vaġa-kori ginikauri uranai aiaġomato. 18 Moġoni akira-mini, guba e tanobara roġo ġetanuni nuġanai, taravatu ġena leta misina korokorona ta o ġena koma ta asiġina

ginavaḡi berekwa-rekwani, beiaḡoni mo, taravatu mabarari tauri korikori begea ḡorani.¹⁹ Moḡa lorinai, tarima ta na taravatu misina korokorona ta bekira-sirivaḡi viniani, ema ġena ura veiġanai tarima kotari mai veiġa ilailana ma bea vaḡa-ribarini, ġia tu Guba Basileiai gabi tarimanai beġe kiraġiani. Senaġina tarima ta na taravatu bekorana-iaġirini ema tarima kotari ma bea vaḡa-riba iaġirini, ġia tu guine tarimanai beġe kiraġiani Guba Basileia nuġanai.²⁰ Akira-korikorimini, bema ġomi ġemi vei-ioブukaiobuka na Farisea e taravatu ġevevaḡa-riba iaġiani tarimari ġeri vei-ioブukaiobuka asi bevanaġiani nai, ġomi tu Guba Basileia nuġanai asi bogħi raka-toġani, asīgħina ginavaġi.”

Vaġivaġi
Luka 12:57-59

²¹ “ġomi ma ribami, tarima guineri na taravatu guruġari ġegħabirito, ġekirato, ‘Asi bono vaġivaġi! A deikara na tarima ta bevaġiani nai, ġia tu Kota gabuna ġana beiaġoni.’²² Senaġi toma au na akiramini: Tarima ta tarikakana bebaru-viniani nai, ġia tu Kota gabunai beġe danaġiani. E dei na tarikakana beguruġa-rakava viniani nai, ġia tu Kota baranai beġe vaḡa-ruġaiani. Ema dei na tarikakana bekiraiani, ‘Goi tu babo korikori’ betoni nai, ġia tu asi ebuseni karavana ġana beiaġoni.

²³ Moḡa lorinai, bema ġemu varevare dagarana fata veaġana iatanai bono torekaua, Barau bono vinia otoni nuġanai, ġoi tarikamu otuġamaġiani, ġia ma ġena meto ġoi ġemu ai,²⁴ benamo ġemu varevare dagarana fata veaġana ġoiranai noraga-kwanea, noiaġo, tarikakamu ġesi maino boġono ġabia roġo, gabivau bono ġenogħoi-iaġo, ġemu varevare dagarana fata veaġanai bono torea Barau ġena.

²⁵ Goi ebaru-vinimuni tarimana ġesi maino boġono raga-ġabia, Kota gabuna ġana roġo mani ġoraka-vegogoni nuġanai. Korana ebaru-vinimuni tarimana na Kota eseġaġini tarimana ġimmanai bea torekauġiuni ġesi, ema Kota eseġaġini tarimana na dibura numana ġitaġauna tarimana ġimmanai betoremuni, benamo ġia na dibura numana nuġanai bebiṛi-ġaumuni garina.²⁶ Au na akira-korikorimuni: Monana asi roġo boraka-rosini, beiaġoni mo, ġemu meto voina bodava-ġosiani.”

Veġura-vanaġi

²⁷ “ġomi ma ribami, tarima guineri na taravatu guruġari ġegħabirito, ġekirato, ‘Asi bono veġura-vanaġi!’²⁸ Senaġi au na akiramini: Deikara na tarima ta ġaraġona beġita-karakaraiani ma eurani bene ġabia ġia ġena, ġia tu nuġana tuġamaġina ġenana varau beveġura-vanaġi mo vavine ġenai.²⁹ Bema ġoi matamu aroribana na evaġa-rakavamuni nai, bono ġib-vaġia, bono fitoġaia! Korana tauġanimu rakavana rekena berekwa-rekwani tu namo, a asi namo tauġanimu mabarana karava asi ebuseni gabunai beġe fiu-kauani.³⁰ Ma bema

goi ġimamu aroribana na evaġa-rakavamuni nai, bono basi-ġutua, bono fitoġaia. Veīga namona tu, tauġanimu rakavana rekena bono fitoġa-guinea, be tauġanimu mabarana karava eġara-vanaġi vanaġini gabuna ġana asi bene iaġo.”

Vavine tuġuraka

Mataio 19:9; Mareko 10:11-12; Luka 16:18

³¹“Tarima guineri na taravatu guruġari ġeġabirito, ġekirato, ‘Tau ta ġaraġona betuġu-rakaiani nai, ġia na veġaraġo ruġaruġana fefana bene tore-vinia.’ ³²Senaġina au na akiramini: Bema tarima ta ġaraġona betuġu-dobiani, senaġi vavine tu veġura-vanaġi veiġari asi eveini, mo tau na ġaraġona tu veġuravanaġi vavinena evaġa-iaġoani. Ema deikara na etuġu-rakaiato vavinena beġaraġoani tarimana tu, beveġura-vanaġini.”

Guruġatore

³³“Gita senera ġevaġa-ribarito guruġari ġomi tu ma ribami: ‘ġemi guruġatore asi boġono vaġa-rakavaia, senaġi Vereġauka ġoiranai ġokiraġi-toreto dagarari boġono veiri.’ ³⁴Senaġi au na akiramini: Asi boġono guruġatore veġata! ġemi guruġa vaġa-gwaġigiri ġana guba asi boġono kiraġia, guba aranai asi boġono guruġatore, korana ġia tu Barau ġena terona; ³⁵o tanobara aranai maki asiġina, korana ġia tu Barau kwakuna ġena fanakau dagarana; o Ierusalema aranai, korana ġia tu Kini baregona ġena siti. ³⁶Goi debamu, ġemu maġuri, maki asi bono kiraġia ġemu guruġatore vaġa-gwaġigina ġana, korana goi na ġuimu sebona ta asi bovaġa-kurokuroani e asi bovaġa-dubadubaiani riba. ³⁷Namona tu maiġa: ġemu guruġa bono kiraġia, ‘Oi’ bene oi e ‘Asiġina’ bene asiġina. Moġa moġo, a guruġa tari ma okiraġirini tu Tarima Rakavana, Satani, ġenana eiaġomani.”

Evaġa-rakavamuni tarimana voina asi bono veia

Luka 6:29-30

³⁸“Tarima guineri ġevaġa-ribarito guruġari ġomi tu ma ribami, maiġesi ġekirato: ‘Mata voina mata e doğa voina doğa.’ ³⁹Senaġina au na akiramini, veiġa rakavana evei-vinimuni tarimana asi bono veiġa rakava-vinia. Bema tarima ta na taġomu aroribana beforoani nai, taġomu kaurina ma bono vinia maki. ⁴⁰E bema tarima ta na Kotai betoremuni ġemu sedi bene ġabia ġana nai, ġemu koudi maki bono vinia. ⁴¹Ema tarima ta na belau-naġimuni, kilomita sebonai bono kavaia betoni nai, kilomita ruarua ai ma bono raka ġia ġesi. ⁴²Ema enoġinoġini tarimana bono vinia, e ġemu ai bene ġabitore etomi tarimana maki asi bono kira-sirivaġi vinia.”

Ĝevaġa-rakavamuni tarimari bono ura-viniri

Luka 6:27-28; 6:32-36

⁴³“Tarima guineri ġevaġa-ribarito taravaturi ma ribami, ġekirato: ‘Goi sevimi tarimana bono ura-vinia, a evaġa-rakavamuni tarimana bono

vaḡa-rakavaia.’⁴⁴ Senaḡina au na akiramini: Ġebaru-vinimini tarimari boḡono ura-viniri, e dei na ġevaḡa-rakavamini tarimari maki iatari ai boḡono ġauḡau. ⁴⁵ Maiḡa ġenana boḡo vaḡa-foforiani, ġomi tu Tamami gubai etanuni na natunai evaḡa-iağomito. Korana ġia na ġaro tu veiḡa rakava tarimari e veiḡa namo tarimari iatari ai evaḡa-raḡekauani, ema ġura maki veiḡa iobukaiobuka e veiḡa ġeġeva-ġeġeva tarimari ġeri etuḡu-riḡoani. ⁴⁶ Bema ġoura-vinirini tarimari tu ġomi ġeura-vinimini tarimari moḡo nai, kamara varevare namona boḡo ġabiani? Takesi ġegogoni tarimari o ġoḡaḡofa tarimari na maiḡesina maki ġeveiani. ⁴⁷ Ema tarikakami moḡo boḡo vaḡa-namorini, ġemi namo tu kara? Barau asi ribari tarimari na maki mai veiḡa ġeveiani. ⁴⁸ Moḡa lorinai ġomi tu asi vetoukaumi boḡono tanu, ġomi Tamami gubai etanuni asi vetou-kauna kavana.”

Vini korikorina rabu tarimari ġeri ai

6 ¹“Rorimi boḡono vetore, ġemi veiḡa namori tarimarima ġoirari ai asi boḡono vaḡa-foforiri, ġia na beḡene vaḡa-raḡemī ġana. Maiḡeri boḡo veirini nai, Tamami gubai etanuni ġenana voimi asi boḡo ġabini.

² Moḡesi nai, ġemu varevare rabu tarimari bovinirini nai, asi bono ġobata-iaġia ma kibimu ġesi, ġoḡaḡofa tarimari rubu ai e vanuġa ġatamanai ġeveini kavana, tarimarima na beḡene vevato-iaġiri ġana. Akira-korikorimini, ġia tu tarimarima na ġevaḡa-raġerini, be voiri tu varau ġeġabirito. ³ Sena-ġina ġoi ġemu varevare asi ġena-ġana tarimana novinia botoni nai, ġimamu kaurina asi bene riba, ġoi ġimamu aroribana na kara eveiani. ⁴ Be ġemu varevare vekuretoġai bono vini. Ema Tamamu na, kara eġorani vekure-toġai eġitarini, ġia na vau voimu bevinimuni.”

Vereġauka ġena ġauġau

Luka 11:2-4

⁵“Bema boḡo ġauġauni nai, ġoḡaḡofa tarimari kavana asi boḡono iaġo! Ĝia ruġaruġġari ai ma iakuri ġesi ġeġuriġurini, rubu nuġari ai e vanuġa ġatamanai ema dabarai maki, tarimarima na beḡene ġitari ġana. Au na akira-korikorimini, ġia voiri varau ġeġabito. ⁶ A ġoi ourani bono ġauġau otoni nai, ġemu numa daiġutuna nuġanai bono rakatoġa, ġatama-boka bono biri-ġaua, monai vau Tamamu bono noġi-vinia, ġia tu vekuretoġai etanuni. Ema Tamamu na, kara eġorani vekuretoġai eġitarini, ġia na vau voimu bevinimuni.

⁷Gomi boḡo ġauġauni nai, asi boḡono kiragi ġenoġoi-ġenoġoi guruġa asi aniri ġeri ai, Barau asi ribari tarimari ġeveini kavana. Ĝia ġetuġamaġini, ġeri guruġa vovoka ġekiraġirini naima, Barau na beseġaġirini. ⁸ Ĝia kavari asi boḡono iaġo. Korana ġomi na kara ġoura-vinirini, Tamami na eriba-guineani, gabivau ġomi na ġonogi-vinianī.

⁹ Maīgesina bōono ġuriġuri:

‘Gai Tamama o, gubai otanuni; ġoi aramu baġana vaġa-veaġaia;

¹⁰ ġemu Basileia bene iaġoma; ġemu ura tanobarai baġana veia, gubai ġeveiani kavana.

¹¹ Ĝema-ġama toma bono vinima.

¹² Ĝema rakava notuġamaġi-fitoġari, ġai ġevaġa-rakavamani tarimari ġeri rakava ġatūġamaġi-fitoġarini vaġa-ilailana.

¹³ Veribaġani ai asi bono ġori-kauma, a Rakava Tarimana, Satani, ġimana na bono vaġa-maġurima. [Korana Basileia tu ġoi ġemu, seġuka ġoi ġemu, mareva baregona ġoi ġemu, toma bene iaġo mo vanaġivanaġi, Amen.]

¹⁴ Bema ġomi na ġevaġa-rakavamini tarimari ġeri rakava boġo tuġamaġi-fitoġarini nai, Tamami gubai etanuni na ġemi rakava maki betuġamaġi-fitoġarini. ¹⁵ Senaġina, bema ġomi na ġevaġa-rakavamini tarimari ġeri rakava asi boġo tuġamaġi-fitoġarini nai, Tamami na ġemi rakava maki asi betuġamaġi-fitoġarini.”

Ĝaniveġa

¹⁶ “Boġo ġani-veaġani nai, asi boġono boġe-vetuġa, ġofaġofa tarimari ġeveini kavari. Goirari ai ġevevaġa-fofori ġofakauni, tarimarima na mataboru beġene kira, ‘Geġani-veaġani kika’ beġene si. Akira-korikorimini, ġia voiri tu varau ġeġabirito. ¹⁷A ġoi, bema bono ġani-veaġa botoni nai, debamu ai deoro bono tore e ġoiramu bono ġuriġia, ¹⁸ be tarimarima na asi beġene ribamu, ġoi tu oġani-veaġani, senaġina Tamamu veġuni ai moġo bene riba. Ema Tamamu na, kara ĝorani vekuretoġai eġitarini, ġia na vau voimu bevinimuni.”

Ĝemi farefare gubai boġono vaġa-vegogo

Luka 12:33-34

¹⁹ “Ĝemi farefare tu mai tanobarai asi boġono vaġa-vegogo! Korana faro ema lalalala o rasta na beġe vaġa-rakavarini ġesi, ema lema tarimari na numa beġe dareani ema beġe lemarini. ²⁰ Ĝemi farefare gubai boġono vaġa-vegogo, faro e lalalala na asi beġe vaġa-rakavarini, ema lema tarimari na maki numa asi beġe dareani ema asi beġe lemarini riba. ²¹ Goi ġemu farefare ainai etanuni, ġoi nuġamu maki monai etanuni.”

Mata tu tauġani ġena mama

Luka 11:34-36

²² “Mata tu tauġani ġena lamefa kavana. Bema ġoi matamu namo nai, tauġanimu mabarana maki bemamani. ²³ Senaġina bema ġoi matamu tu rakava nai, tauġanimu mabarana maki bemukunani. A bema mama ġoi nuġamu ai tu mukuna nai, mai mukuna tu bebarego-vedaureani!”

Tarima ta vere ruarua vetuğuri asi beiaño-vinini riba
Luka 16:13

24 “Tarima ta na vere ruarua vetuğunağıri asi beiaño-vinirini riba. Korana ġia na ta tu asi beura-viniani, a ta tu beura-viniani; ta bevaġa-moġoniani, a ta tu beġofaġofa-iägiani. Barau ema moni nega sebonai vetuğunağıri asi boġo iaġo-vinirini riba.”

Asi boġono nuġa-vekwarāġi
Luka 12:22-31

25 “Moġesi naima akiramini, ġemi maġuri asi boġono tuġamaġiri, kara boġo ġanini o boġo niuni; o tauġanimi kara na boġo dabuġarini. Aiga tu dagara barana, maġuri ba ġaniġani? E aiga tu dagara barana, tauġani ba dabuġa? 26 Gubai ġerovoni manuri ġoġitari! Ĝia tu asi ġevarovaroni e asi ġekwakwani, ema vamoka numari ai maki ġaniġani asi ġevaġa-vegogoni. Senaġi Tamami gubai etanuni na eġuburini. Ĝomi tu dagara baregom, a manu tu kei! 27 Ĝomi deikara onuġa-vekwarāġini nai, ġemu maġuri kota ma bovaġa-maukaiani riba ba?

28 Karase dabuġa urari ai ġoġe-tuġamaġi-vekwarāġini? Boġa veraverari ġoġitari, aīgesi ġegarani. Asi ġegauveini e dabuġa asi ġeturini.
 29 Senaġina akiramini, Kini Solomona ġena vedabuġa marevana maki ġevanāġiani. 30 Mai tu Barau na tano ġauġari evaġa-dabuġarini, ġia tu toma ġegarani, a boinani tu karavai beġe fiu-raġerini, Barau tu moġesina evaġa-dabuġarini. Ĝia na ġomi asi veġatana bevaġa-dabuġamini, ei?
 Ĝomi veġabidadama misimisi tarimami! 31 Moġesi nai, asi boġono nuġa-vekwarāġi, asi boġono kira, ‘Kara toma taġanini?’ O ‘Kara toma tanuuni?’ O ‘Kara toma tarīgoni?’ 32 Barau asi ribari tarimari na maiġeri dagara mabarari ġeraga-vetaurini, a Tamami gubai etanuni tu ribana, ġomi na maiġeri ġoura-vinirini. 33 Senaġina giniguine ġia ġena Basileia ema ġena vei-iobkaiobuka boġono vetau-guineri, benamo maniġeri dagara mabarari ġomi bevinimini. 34 Moġesina naima boinani ġaro tuġamaġi-vekwarāġina asi boġono vei; boinani ġaro ġena vekwarāġi tu Barau ġimana. Toma ġaro ġena vekwarāġi iatanai meto ma boġo torekauani nai, kamasi boġo ġwaiani?”

Tarimarima asi boġono vetau-viniri

7 1 “Tarimarima asi boġono vetau-viniri, be Barau na maki asi bene vetau vinimi. 2 Korana tu ġomi ġemi vetauvini ilailanai, ġomi maki moġesina moġo Barau na bevetau-vinimini; ema aīgesi ġoġevaġa-vetovo vinirini, Barau na maki moġesi bevevaġa-vetovo vinimini. 3 Karase nai tarikakamu matanai libika oġitaiani, senaġi ġau tubina ġoi matamu nuġanai maniġa tu asi otuġamaġiani? 4 Kamara dabarai ġoi tarikakamu

okiraiani, ‘Āta, au na rogo matamu ai libika nakokia,’ senaġina ġoi tauġemu matamu ai ġau tubina ta etanuni? 5 Ĝoi ġoħaġofa taumu, guine tu ġoi matamu ai ġau tubina nokoki-vägia rogo, benamo boboġeboġeginkauni vau, tarikakamu matanai libika bono ġabi-vägia.

6 Dagara veaġari kwaiva (o kira-sirivaġi tarimari) asi boġono viniri, ema ġemi aġeva maki asi boġono fiu-rosiri bai ġoirari ai! Kwakuri na beġe fana-taririni, benamo beġe doġe-kureni, ma beġe dare-misi misimini garina.”

Noġinoġi, vetauvetau, sekeseke o fidifidi

Luka 11:9-13

7 “Noġinoġi ai Barau na bevini-mini, vetauvetau ai boġo doġarini, sekeseke ai ġemi ġatama boka bekeoani. 8 Korana benoġi-noġini tarimana tu beġabini, bevetauni tarimana bedoġarini, ema beseke-sekeni tarimana Barau na ġena ġatama-boka bekeoani.

9 Ĝomi dei bema natumu merona ġaniġani benoġini nai, ġoi na fore boviniani? 10 O maġani-kone benoġini nai, mota boviniani? 11 Boġono tuġamaġi, ġomi tu rakava tarimami, senaġi dagara namori natumi viniviniri ma ribami, moġa lorinai ġomi Tamami gubai etanuni, ġia na dagara namori ġenogħi-viniani tarimari bevinirini veġatana!

12 Ĝomi kara ġourani tarimarima na ġemi ai beġene veiri veiġari, ġia ġeri ai maki moġeri veiġa boġono veiri. Mose ġena taravatu e peroveta ġeri vevaġa-riba gurugħari tauna korikorina tu moġa.”

Barau ġena Basileia rakatoġana

Luka 13:24

13 “Ātama-boka kibobonai boġono rakatoġa. A mase gabuna ġana eiaġoni dabarana tu baġaka, e ġena ġatama-boka tu barego rakava, ema ġutuma maki monai ġeraka-toġani. 14 Senaġi maġuri vanaqivanagi ġana eiaġoni ġatama bokana tu kibobo e dabara maki kei rakava, ema tarimarima viravira na moġo ġedoġariani.”

Peroveta tarimari ġoħaġofari

Luka 6:43-44

15 “Rorimi boġono vetore peroveta tarimari ġoħaġofari ġerina. Ĝia ġomi ġemi ai ġeiaġomani tu ma mamoe dabuġari ġesi, senaġina nuġari ai ġeri tuġamaġi tu boġa kwaivari rakavari kavari. 16 Ĝia ġwaġwari ai vau boġo ribarini. Vine ġwari (o grapes) tu ġau ma giniri ġerina asi ġebokoni, ema figi ġwari maki ġauġa ġiniġiniri ġeri ai asi ġeġabini. 17 Ĝau namona ġenana ġwaġwana namona bevaġa-ġorai, a ġau rakavana ġenana maki ġwaġwana rakavana bevaġa-ġorai. 18 Ĝau namona na ġwaġwa rakavana asi beġwani riba, ilailana ġau rakavana na ġwaġwa namona asi beġwani riba. 19 Ĝwaġwa namori asi ġeġwani

ḡauri tu beğe basirini, ma karavai beğe fiu-rağerini. ²⁰Moğesina ilailanai peroveta tarimari ḡofaḡofari tu ḡwaḡwari ai boğo ribarini.

²¹Dia ‘Vereğauka, Vereğauka,’ ḡetoguni tarimari mabarari tu Guba Basileiai beğe raka-toğani. Asığina. Deikara Tamagu gubai etanuni ekorana-iağiani e ḡena ura veiğari eveirini tarimana ḡereğana moğo. ²²Kota baregona ḡarona berağasini nai, tarima ḡutuma na beğe kiraguni, beğe kirani, ‘Vereğauka, Vereğauka, ḡoi aramu ai ḡaperovetato, e ḡoi aramu ai iauka rakavari ḡalai-vağirito, ma ḡoi aramu ai nuğ-a-farevağı veiğä boruri ḡutuma maki ḡaveirito.’ ²³Benamo au na bakirarini, bakirani, ‘Au asi ribagu ḡomi. Ğeguna ḡoraka-veğita, ḡomi veiğä rakava tarimam!’ ”

**Numa ruarua ragaragari tauri
Luka 6:47-49**

²⁴“Moğä lorinai, tarima ta na ḡegu guruğä maiğeri eseğägirini, ma veiğari eveirini tu, tarima iaunegana na ḡena numa fore iatari ai evağä-ruğaiato kavana. ²⁵Ğura baregona eraguto, ḡaruka mabarari ḡeğabatarito, iavara asikeikeina eragato nai, mo numa edoriato; senağina ası eğwa-lauato, korana ḡia tu fore iatanai evağä-ruğaiato nai. ²⁶A deikara na ḡegu guruğä maiğeri eseğägirini, senaği veiğari tu asi eveirini, ḡia tu tarima babona noğä, numa eragato nai, miri iatanai moğo evağä-ruğaiato. ²⁷Ğura baregona eraguto, ḡaruka mabarari ḡeğabatarito, iavara asikei erağasito, mo numa edoriato nai, eğwa-lauato, benamo eğwa-rovorovoto.”

²⁸Iesu na ḡena ḡobata guruğari maiğeri ekirağı-ḡosirito nai, mai vegogo tarimari ḡutuma-bara na ḡena vevağä-riba guruğari ḡeğabat-ığirito. ²⁹Korana ḡena guruğä ma seğükana, dia ḡeri taravatu ḡevevağä-riba iağıato-ḡoi tarimari ḡeri guruğä kavana.

**Iesu na lepera tarimana evağä-namoato
Mareko 1:40-44; Luka 5:12-14**

8 ¹Iesu ḡoro tuğuna na ma emarığoto nai, tarima ḡutuma-bara ḡia murina na ḡerakato. ²Benamo tarima ta ma leperana Iesu ḡenai eiağoto, ḡoiranai evetui-tarito, ekirato, “Vereğauka, bema ḡoi ourani nai, moğoni boiarevaguni, bovağä-namoguni riba!” ³Iesu na ḡimana edugi-roroğotoato, keve tarimana eğabikaraiato, ekirato, “Aurani, be nonamo!” Benamo vağä-sebo lepera na enamoto. ⁴Iesu na evağä-guruğaiato, ekirato, “Tarima ta asi bono kira-varaia. Noiağó, Rubu Veağä verena na bene ḡitamu, ema veiareva varevare dagarari Mose na ekirağıto ilailanai bono vinia; be tarimarima beğene riba, ḡoi tu bonamo.”

**Roma vetari verena ḡena vetuğunağı merona
Luka 7:1-10**

⁵Iesu Kaperanauma ai erağasito nai, Roma vetari verena ta ḡia ḡenai eiağoto, Iesu enoğjato, ⁶ekirato, “Vereğauka, ḡegu vetuğunağı merona

tauğanina asi eğarevani, be numai egena-tağoni, ema midigu maki barego eğanini.” ⁷Iesu na ekiraiato, ekirato, “Au aiağosini, be asi-vağ-namoani.” ⁸Vetari verena na evağ-a-veseato, ekirato, “Vereğauka, au tu asi ilaila ġoi ġegu numai borağe-kauni; senaġi ġoi noguruğā moğō, benamo au ġegu vetuğunaġi merona benamoni. ⁹Au maki tarima kota ġeri veğitağā gabureri ai, ema vetari tarimari o soldia tu au gaburegu ai. Au na ta bakiraiani, ‘Noraka!', benamo berakani, ma ta bakiraiani, ‘Noiaġoma!', benamo beiaġomani. Ema au ġegu vetuğunaġi merona bakiraiani, ‘Maiġa noveia!', benamo beveiani.”

¹⁰Iesu na ġena guruğā eseğägiato nai, ġegaba-rakavato. Benamo ġia murinai ġerakato tarimari evağ-a-guruğarito, ekirato, “Au na akira-korikorimini, Isaraela nuğanai mai-ġesina veğabidadama ta roğosi bana doğaria. ¹¹Au na akiramini maki, tarimarima ġutuma ġaro-rağe e ġaro-riġo rekeri na beğe iaġomani, Aberahamo, Isako, e Iakobo ġesi vereko baregonai beğe ġani-vegogoni Guba Basileiana nuğanai. ¹²Senaġina tovotovonai Barau na eğabi-viriġirito tarimari, Basileia nuğanai beğene tanu etato tarimari tu, Barau na befiu-rosirini murikai, mukuna furufuru nuğanai. Monai beğe tağini, e gadikari maki beğe veğara-tarini.”

¹³Benamo Iesu na vetari verena ekiraiato, ekirato, “Noiaġo, ġemu numa ġana! Boveğabidadama lorinai, veiġana beğorani.” Ĝena vetuğunaġi merona mo horai varau enamoto.

Iesu na Simona ġena tağama evağ-a-namoato

Mareko 1:29-31; Luka 4:38-39

¹⁴Iesu Petero ġena numai eraka-toğato. Monai Petero ġena tağama vavinena ekeveto, tauğanina eseğukato, be egena-tağoto-ġoi, Iesu na eğitaiato; ¹⁵ġimanai eğabito, benamo ġena keve ekorito, evaisi-rağeto, benamo ġia eğubuato.

Iesu na tarimarima ġutuma evağ-a-namorito

Mareko 1:32-34; Luka 4:40-41

¹⁶Lavilavi ai iauka rakavari na ġeboroğirito tarimari ġutuma Iesu ġenai ġeġori-iaġorito. Iesu na moğeri iauka rakavari ġena guruğā seğukana ġenana moğō elai-vaġirito, e keve tarimari mabarari maki evağ-a-namorito. ¹⁷Maiġeri veiġa vağ-a-moġoniri tu Isaia, peroveta tarimana, na ekiraġiato kavana, ekirato, “Ĝia na ġera midigumidigu eğabi-veğitarito, ema ġera keve irauirau eğwarito, evağ-a-namorito.”

Iesu murinai beğene raka ġetato tarimari

Luka 9:57-60

¹⁸Iesu na tarimarima ġutuma na ġevegogo-ġeġeraġiato eğitarito, benamo ġena mero ekirarito, ekirato, “Siveğasi-vanaġi, kou mo rekena

ḡana.”¹⁹ Nuḡanai taravatu evevaḡa-riba iaḡiato-ḡoi tarimana ta Iesu ḡenai eiaḡoto, ekirato, “Vevaḡa-riba tarimamu, ḡoi aiḡana boiağoni nai, au ḡoi murimu ai moḡo bana raka atoni.”²⁰ Iesu na ekiraiato, ekirato, “Boḡa kwaivari ma ḡeri kouḡa, ema manu ma ḡeri nuḡi, senaḡi Tarimarima Natuna tu asi ḡena gena gabuna.”

²¹ Iesu ḡena mero ta na maki evaḡa-guruḡaiato, ekirato, “Vereḡauka, mani ḡemu veiḡa, naḡenōgoi, be tamagu roḡo naguria.”²² Iesu na evaḡa-veseato, ekirato, “Murigu ai noma raka, mani tu noiağuiri; mase tarimari (o Barau asi ḡekorana-iaḡiani tarimari) na ḡeri mase tauḡeri na beḡene guriri.”

Iesu na iavara e geta o ureure ekira-ḡoirito
Mareko 4:36-41; Luka 8:22-25

²³ Iesu ḡasi ai eraḡeto nai, ḡena mero maki ḡia ḡesi ḡeraḡe-sebonato.
²⁴ Ḡeiaḡoto-ḡoi nai, asikauna iavara asikei kou ai eraḡasito, benamo ureure tu ḡasi nuḡanai ḡevebubu-ḡurato. A Iesu tu egenato-ḡoi. ²⁵ Benamo ḡena mero ḡeiaḡoto ma ḡevaḡoato, ḡekirato, “Vereḡauka, novaḡa-maḡurima, ḡita tu mai taburuni, dori tamaseni. ²⁶ Iesu na evaḡa-veserito, ekirato, “Karase nai ḡogarini? Veḡabidadama kei rakava tarimami!” Benamo Iesu evariḡisito, iavara ma ureurena ḡesi ekira-ḡoirito, benamo ḡedokoto, ḡemeḡomeḡo-tarito. ²⁷ Tarimarima mabarari ḡeḡaba-rakavato, ḡekirato, “Mai tu kamara tarima se? Iavara e ureure na maki garona gesēḡaḡiani!”

Iesu na tarima ruarua iauka rakavari na ḡeboroḡiritu evaḡa-namorito
Mareko 5:1-17; Luka 8:26-37

²⁸ Galilea kouna tavina rekenai, Gadara (o Gerasa) tarimari ḡeri tano ai, Iesu eraḡasito, benamo iauka rakavari na ḡeboroḡiritu tarimari ruarua gara kouḡari na ḡeiaḡomato-ḡoi Iesu ḡenai. Mai tarima ruarua tu ma gariri, moḡa lorinai tarima ta mo dabara na asi eraka-vanaḡito-ḡoi.
²⁹ Benamo tauri ruarua Iesu ḡeḡaba-viniato, ḡekirato, “Barau Natuna o, kara ḡai ḡemai noveia otoni? Ḡoi boiaḡoma maiḡa tu, noma vaḡa-midiguma ḡana, ḡaro korikorina roḡosi roḡo bene raḡasi nuḡanai, ei?”

³⁰ Monai, asi manaḡa lelevaḡi, bai serina ḡedokadokato-ḡoi. ³¹ Moḡesina nai iauka rakavari na Iesu ḡenoḡiato, ḡekirato, “Bema ḡoi na ḡai bolai-vaḡimani nai, notuḡuma bai ḡeri ai, ḡia nuḡari ai ḡarakatoga.”³² Iesu na ekirarito, ekirato, “Be ḡoiaḡo!” Benamo iauka rakavari mo tarima ruarua ḡerina ḡeraka-vaḡito, ḡeiaḡoto, bai ḡeri ai ḡeraka-toḡato. Benamo bai serina mabarana eḡwa-bubu-lausiato, lalaḡa na ḡekokosi-firiḡoto, kou ai ḡeveḡuḡutu-maseto.

³³ Bai ḡitaḡauri tarimari ḡeraga-kwareḡato, vanuḡa ḡana ḡeiaḡoto, vari mabarana ḡekiraḡiato, ema iauka rakavari na ḡeboroḡiritu tarimari

geri ai kara ġeġorato mabarari maki ġevaġa-foforirito. ³⁴ Benamo vanuġa tarimari mabarari ġeġoto-iaġoto, Iesu beġene ġitaia ġana. Iesu ġenai ġeraġasito nai, ġenogiato, ġeri tano na bene raka-veġita.

Iesu na rakava etuġamaġi-fitoġarito

9 ¹Iesu ġasi tai eraġekauto, ma eġenoġoito, kou na evanaġito, ġena vanuġa korikori ġana eiaġoto. ²Monai tarima kotari na tauġanina tavi ta emaseto tarimana ta gedai genagenanai Iesu ġenai ġeġwa-iaġoato. Iesu na ġeri veġabidadama vetoġana aiġa barana eġitaiato, benamo keve rakava tarimana ekiraiato, ekirato, “Natugu, bono kokore, ġemu rakava batuġamaġi-fitoġari.”

³Benamo taravatu ġevevaġa-riba iaġiato-ġoi tarimari tauġeri maiġesina ġekirato, “Mai tarima na Barau ekira-fitoġaiani.”

⁴Iesu ma ribana ġia kara ġetuġa-maġirito-ġoi nai evaġa-guruġarito, ekirato, “Karase nai maniġesina tuġamaġi rakavari ġoġabini? ⁵Aiġesina baguruġani tu meraġa, ‘Ġemu rakava batuġamaġi-fitoġari’ banasi, ba bara kira, ‘Noruġa-vaisi, noraka’ barasi? ⁶Au na navaġa-ġitami, Tarimarima Natuna tu ma ġena maoro, rakava betuġamaġi-fitoġarini tanobarai.” Benamo Iesu na keve rakava tarimana evaġa-guruġaiato, ekirato, “Novarigisi, ġemu geda noġabia, be numa ġana noiago!” ⁷Benamo mo tarima evaisiraġeto, ġena numa ġana eiaġoto. ⁸Tarimarima na mo veiġa ġeġitaiato nai, ġegarito e Barau ġevaġa-raġeato, korana seġuka moġesina tarimarima evinirito nai.

Iesu na Mataio ekeaiato Mareko 2:13-17; Luka 5:27-32

⁹Iesu monana eraka-vanaġito nai, ġia na tarima ta arana Mataio eġitaiato, takesi moniri ġeġabito-ġoi numanai etanu-taġoto-ġoi nai eġitaiato. Benamo Iesu na ekiraiato, ekirato, “Murigu ai noma raka.” Benamo Mataio evaisiraġeto, Iesu murina na eiaġoto.

¹⁰Iesu Mataio ġena numai eġaniġanito-ġoi nai, takesi gogo tarimari vovoka e vei-rakava tarimari ġutuma maki ġeiaġomato, Iesu ma ġena mero ġesi ġeġaniġani-vegogoto. ¹¹Farisea tarimari kotari na ġeġitaiato nai, Iesu ġena mero ġedanaġirito, ġekirato, “Karase nai ġomi ġemi vevaġa-riba tarimana tu takesi gogo e vei-rakava tarimari ġesi ġeġaniġani-vegogoni?”

¹²Iesu na mo guruġa eseġaġiato, benamo evaġa-veserito, ekirato, “Namo tarimari na doketa asi beġe vetaurini, senaġina keve tarimari na moġo. ¹³Goaġo, tauġemi na Buka Veaġa na ekiraġjani guruġana ġoġa vetaua, maiġesina ekirani, ‘Au na dia ġomi ġemi ginitaġo o boubou varevareri aura-vinirini. Au aurani ġomi na vevetuġaġwa e veiau-namo boġono vaġa-foforiri.’ Au tu vei-lobukaiobuka tarimari keakeari asi aiaġomato, senaġi vei-rakava tarimari moġo.”

Āganiveāga

Mareko 2:18-22; Luka 5:33-39

14 Moğā murinai Ioane Babatiso īgena mero Iesu īgenai īgeiağoto, benamo īgedanägiato, īgekirato, “Karase nai īgai e Farisea tarimari tu īgagani-veağani, a īgoi īgemu mero tu asi īgēgani-veağani?”

15 Iesu na evağ-a-veserito, ekirato, “Gomi īgotuğamağini, veğarağō varigu tarimana īgatana seviri ai etanuni nuğanai beğe tağini ba? Asiğina! īGarona eiağomani, veğarağō variğu tarimana īgatana īgerina beğe īgabi-veğitaiani, monai vau beğe īgani-veağani.

16 Tarima ta na dabuğ-a variğuna veseana dabuğ-a guinenā īgesi asi bebani-vegogoani. Bema moğesina beveini nai, dabuğ-a variğuna na guinenā bedareani, ema vedarena maki bebaregoni. **17** Tarima ta na maki vine nanuna variğuna nanigosi kefina guinenai asi besisiani. Bema moğesina beveini nai, nanigosi kefina guinenā bevedareni, vine nanuna bevebubuni, ema kefi maki berakavani. Senagina vine nanuna variğuna nanigosi kefina variğunai bebebubu-ğuriaiani tu namo. Benamo ruarua, vine nanuna e kefi, beğe tanuni, asi beğe rakavani.”

Iesu na kekeni ta ema vavine ta evağ-a-namorito

Mareko 5:22-43; Luka 8:41-56

18 Iesu na roğō īgena mero evağ-a-ribarito-īgoi nuğanai, vere ta erağasito, Iesu kwakuna koranai evetui-tarito, ekirato, “Au natugu kekenina inivau moğō bemase. Si-iägo, īgimamu iatanai bono tore-kaua, benamo natugu bemağurini.”

19 Iesu evaisi-rağeto, īgia īgesi īgeiağoto. īGenā mero maki īgia īgesi īgeiağō-sebonato.

20 īGeiağoto-īgoi nuğanai, vavine ta, īgena keve tu rara kevena, lağani gabanaña ruarua (12) ekeve-iägiato, eiağomato Iesu murina rekena na, ma īgena dabuğ-a dudunai eveğabikaauto. **21** Korana tu īgia evetuğamağito, “īGenā dabuğai moğō baveğabikauni nai, banamoni.” **22** Iesu eruğ-a-kureto, eğitaiato, ekirato, “Natugu, bono kokore! īGemu veğabidadama na bevağ-a-namomu.” Benamo vağ-a-sebo īgena keve enamo-īgositō.

23 Iesu tu mo vere īgena numai eraka-toğato. Ivirikou furufuru tarimari e tağitağī tarimari ma gururi baregori īgesi eğitarito, **24** benamo Iesu na evağ-a-guruğarito, ekirato, “īGoraka-rosi. Kekeni tu asi bemase, īgia tu egenani moğō.” Senağı tarimarima na īgerikiriki-iägiato. **25** Iesu na mo tarimarima īgutuma etuğ-a-rosirito murinai, īgia eraka-toğato numa nuğanai, kekeni īgimanai eğabito; benamo mo kekeni evaisi-rağeto. **26** Mai veığa varina tu mo tano mabarana īgevarifiu-iägiato.

Iesu na mata-bubu tarimari ruarua evağ-a-namorito

27 Iesu na mo gabu ma eraga-kwaneato. Erakato-īgoi nai, mata-bubu tarimari ruarua murina na īgeiağoto, īgeke-a-viniato, īgekirato, “Davida Natuna o, īgai

novetuğama!”²⁸ Iesu numai eraka-toğato nai, mo mata-bubu tauri ruarua maki ġerağe-kauto. Benamo Iesu na edanağirito, ekirato, “Gomi na ġovağā-moğoniguni, au na bavağā-namomini riba?”²⁹ Gia ġevağā-veseto, ġekirato, “Vereğauka, oi, ġavağā-moğonimuni.”³⁰ Benamo Iesu na matari eğabi-kararito, ekirato, “Gemi veğabidadama lorinai, veiğana tu bana veia ġemi.”³¹ Benamo matari ġefafato. Iesu na ma nuğana mabarana ġesi evağā-gurūğā gwağıgi-rito, ekirato, “Mai veiğā beğora maiğā varina tarima ta asi boğono kira-varaial!”³² Senağina tauri ruarua ġeraka-rosito, ġeiağoto, Iesu varina mo tano mabarana ġea varifiu-rovorovoato.

Iesu na muru-bubu tarimana ta evağā-namoato

³² Tauri ruarua numa na ġeraka-rosito-ġoi nuğanai, tarima ta, iauka rakavana na eboroğiato nai asi eguruğato-ġoi, Iesu ġenai ġeġabi-iağato.³³ Iesu na iauka rakavana elai-vägiato murinai, mo muru-bubu tarimana varau eguruğato. Tarimarima mabarari na mai eğorato veiğana ġeġaba-iağato, ġekirato, “Maiğesina veiğana ta Isaraela nuğanai roğosi bene ġora!”³⁴ A Farisea tarimari ġekirato, “Mai tu iauka rakavari ġeri vere ġena seğukana na iauka rakavari ġia na elai-väğirini.”

Iesu na ġena mero Isaraela tarimari ġeri ai etuğurito

³⁵ Iesu na vanuğā baregori ema keiri mabarari eiağō-vinirito: Ġeri rubu ai evevağā-ribato-ġoi, Barau ġena Basileia varina namona eğobata-iağato-ġoi, ema keve e midigu-midigu tarimari mabarari evağā-namorito. ³⁶ Iesu na mo tarimarima ġutuma-bara eğitarito nai evetuğarito, korana ġenuğā-vekwaragañito e asi ġeri veduru ġabi tarimari, vağā-ilailana mamoe asi ġitağauri tarimana ta kavana. ³⁷ Benamo Iesu na ġena mero ekirarito, ekirato, “Makora ġitağitana tu barego, senağina ġauvei-iağina tarimari tu asi ġutuma.”³⁸ Vamoka ġaniğanina vinivinina Vereğaukana boğono noğia, be ġauvei tarimari bene tuğuri, ġena ġaniğani gogo vamokari ġana.”

Iesu na ġena apostolo merori gabanana ruarua (12) ekearito

10 ¹ Iesu na ġena mero gabanana ruarua (12) ekearito, benamo seğuka evinirito, iauka rakavari beğene lai-väğiri, e keve ema midigu-midigu mabarari beğene vağā-namori ġana.

² Mai apostolo tarimari gabanana ruarua (12) arari tu maiğeri: Giniguinen tu Simona, arana ta tu Petero, e ġia tarina Anduru; Iakobo (o Iames), Sebedao natuna, ma tarina Ioane ġesi; ³ Filipo e Batolomeo; Tomasi e takesi gogo tarimana Mataio; Iakobo (o Iames), Alfeo natuna, e Tadeo; ⁴ Simona, Selote tarimana, ema İudas Isakariota, Iesu berevaiani tarimana.

Iesu na apostolo tarimari ġeri ġauvei evinirito

Mareko 6:7-13; Luka 9:1-5

⁵ Mai tarima gabanana ruarua (12) Iesu na etuğu-rosirito ema velaunağī sisibari maiğesina evinirito, ekirato, “Irau bese tarimari ġeri

ai asi boğono iaño, e Samaria vanuñari tai maki asi boğono raka-toña;
 6 senañina Isaraela besena ñeri ai boğono iaño, ñia tu ñerekwa-rekwato
 mamoeri kavana. 7 Ñoiaño, ma maiñesi boğono ñobata, boğono kira,
 ‘Guba Basileiana tu bevotu, (Barau ñena veñitañgau señukana evaña-
 ruñaiani maiña)’ 8 Keve tarimari boğono vaña-namori, mase tarimari
 boğono vaña-mañuriri, lepera tarimari boğono iarevari boğono vaña-
 namori, e iauka rakavari boğono lai-vañiri! Ñomi na ñogabiato asi voina,
 boğono vini maki asi voina.

9 Ñemi iañoiaño ai moni asi boğono ñabikau, golo o silva moniri o kopa
 moniri maki asi boğono ñwakau. 10 Dura asi boğono ñabikau, sedi ruarua,
 tamaka, ema togoi maki asi boğono ñabi. Korana ñauvei tarimana ñena-
 ñana tu beñene vinia veñata.

11 Vanuña baregona tai o vanuña keina tai boño raka-toñani nai,
 deikara eurani ñena numai bene ñabi-rañemi etoni tarimana boğono
 vetaua. Mo numai moño boğono tanu, bene iaño mo, vanuña ma boğono
 raga-kwanea. 12 Numai ñoraka-toñani nai, numa tarimari boğono vaña-
 namori, boğono kira, ‘Maino ñomi ñemi ai bene tanu!’ 13 Bema mo
 numa tarimari na beñe ñabi-rañemini nai, Barau ñena maino ñeri ai
 betanuni. Senañina bema ñia na asi beñe ñabi-rañemini nai, Barau ñena
 maino ñeri ai asi betanuni, ñemi ai ma beñenogoini. 14 Kamara numai o
 vanuñai tarimarima na asi beñe ñabi-rañemini e ñemi guruña asi beñe
 señañirini nai, mo numa o vanuña boğono iañuia, kwakumi kauri boğono
 kwari-ketoketori, (ñia ñeri kira-sirivaña vaña-moñoniri ñana). 15 Au na
 akira-korikorimini, Barau ñena Kota ñaronai mo numa o vanuña ñeri
 rakava voina metona tu barego lelevaña beñabiani, Sodoma e Gomora
 ñeri rakava voina maki bevanañani.”

Vanevane e midigumidigu ñoirai
Mareko 13:9-13; Luka 21:12-17

16 “Ñoseñañi, au na mai atuñumini mamoe kavana boña kwaivari
 rakavari vefakari ai. Moña lorinai, mota kavana boğono iaunega ema
 boğono manau pune kavana. 17 Lorimi boğono vetore tarimarima ñeri
 ai! Korana ñia na beñe ñabimini ma beñe tuña-iañomini Iuda ñeri
 kanisoro tarimari ñeri ai, ema ñeri rubu nuñari ai beñe kwarimini.
 18 Au ñogabi-rañeguni dainai, gavana e vere barari o kini ñeri ai roño
 beñe ñabi-iañomini, ñia ñoirari ai au vaña-moñonigu ai boğono iaño,
 korana irau bese tarimari maki Vari Namona beñene ribaia. 19 Bema
 Kota tarimari ñoirari ñana beñe ñabi-iañomini nai, kara toma boñoa
 kirañirini o kamasi boño kirañirini guruñari asi boğono nuña-vekwarañi-
 iañiri. Korana mo ñaro ai kara boño kirañirini guruñari tu, Barau na vau
 bevinimini. 20 Dia ñomi boño guruñani, senañina Barau Iaukana ñomi
 ñemina beguruñani.

²¹Kakana na tarina berevaiani bene mase ġana, tamana na natuna maki moġesina beveiani. Naturi na tamari sinari beğe seġafore-vinirini ema mase ai maki beğe torerini. ²²Tarimarima mabarari na beğe iau-rakavamini, korana au ġogabi-raġeguni nai. Senaġina deikara bevevaġa-gwaġigini mo dokona tu bemaġurini. ²³Vanuġa tai beğe vaġa-rakavamini e beğe laimini nai, vanuġa ta ġana ma boġono raga-iāgo. Boġono riba-maoro, ġegu ġauwei asi roġo boġo vaġa-koriani Isaraela vanuġari mabarari nuġari ai, beiağoni mo, Tarimarima Natuna bema-raġasini.

²⁴Riba evetauani merona na ġena vevaġa-riba tarimana asi bevanaġiani; vetuġunaġi tarimana na guine-iaġina tarimana maki asi bevanaġiani riba. ²⁵Riba evetauani merona bevevaġa-iaġoni ġena vevaġa-riba tarimana ġesi beğe ilailani, ema vetuġunaġi tarimana guine-iaġina tarimana ġesi maki beğe ilailani tu namo. Boġono tuġamaġia, tarimarima kotari na au tu doğoro debana, Belsebul o Satani ġetoni, be ġomi, ġegu doğoro tarimami, maki moġesi beğe kiramini, ema beğe vaġa-metomini maki.”

Barau boġono gari-vinia

Luka 12:2-7

²⁶“Moġa lorinai, tarimarima gariri asi boġono vei. Vekouġau dagarari mabarari beğea foforini, vekuretoġa gurūġari mabarari beğea ribani. ²⁷Au na kara dagara akira-varamini mukunai tu, ma boġono kiraġi-ġenoġoiri laġani matabarai, kara dagara ġereġami na boġo seġaġia tu, numa tuġuri na ma boġono kiraġi-foforia, (tarimarima mabarari na beğene seġaġia ġana). ²⁸Tauġanina beğe vaġiani tarimari asi boġono gari-viniri, korana ġia na iauka asi beğe vaġiani. A Barau garina negi boġono gari, korana ġia na ruarua bevaġirini riba, tauġanina e iauka, karava asi ebuseni gabunai.

²⁹Bisini ruarua maki fene sebona na moġo ġevoirini, ene? Senaġina moġeri ta maki asi beketo-riġo kavani tano ai, bema Tamami asi beurani nai. ³⁰A ġomi tu debami ġuiri maki mabarari Barau na eiavi-ginikaurito. ³¹Be asi boġono gari; ġomi voimi tu varaqe lelevaġi, bisini ġutuma voiri maki ġovanaġirito.”

Iesu asi boġono kira-ġuniġaua

Luka 12:8-9

³²“Deikara na au tarimarima ġoirari ai bekiraġi-foforiguni, ġia maki au na bakiraġi-foforiani Tamagu gubai etanuni ġoiranai. ³³Senaġina au deikara na tarimarima ġoirari ai beruġaguni e bekira-ġuniġauguni, ġia maki au na baruġaiani e bakira-ġuniġauani Tamagu gubai etanuni ġoiranai.”

Dia maino, senaḡi vetari
Luka 12:51-53; 14:26-27

34 “Asi boḡono tuḡamaḡi, au tu maino tanobara ġana aḡwa-iaḡomaiato. Asığina, au tu dia maino aḡwa-iaḡomaiato, senaḡi vetari urana na aiaḡomato. 35 Au aiaḡomato tu, maiġeri nama vaḡa-ruġarı ġana: Natu tauri na tamari beġe vevaġi-vinirini, natu vavineri na sinari beġe vevaġi-vinirini, taġama vavine keiri na ġeri taġama vavine barari beġe vevaġi-vinirini. 36 Numa biaguna tu tauġena ġena numa tarimari na moġo beġe iau-rakava vinianı.

37 Deikara tamana o sinana beuravini-baregoani, a au tu betuġamaḡi-keiguni nai, ġia tu asi ilaila au ġegu tarimai beġe kirāġiani. Ema deikara na natuna merona o kekenina beuravini-baregoani, a au beuravini-keiguni nai, ġia tu asi ilaila au ġegu tarimai beġe kirāġiani. 38 E deikara tauġena ġena satauro asi beġwaianı, ema murigu na asi berakani, ġia tu asi ilaila au ġegu tarimai beġe kirāġiani. 39 Deikara ġena maġuri moġo lorina etoreani tarimana, ġena maġuri befitoġaianı. A deikara au daigu ai ġena maġuri befitoġaianı tarimana, ġena maġuri asi bevei-rekwarekwaianı.”

**Iesu ġena mero beġe ġabi-raġerini tarimari na voiri
 namori beġe ġabirini**
Mareko 9:41; Luka 10:16

40 “Dei na ġomi eġabi-raġemini, au maki eġabi-raġeguni, ema au eġabi-raġeguni tarimana na au etuġuguto Barauna maki eġabi-raġeanı. 41 Dei na peroveta tarimana ta eġabi-raġeanı, korana ġia tu Barau ġena gurūga vaġa-foforina tauna ta, ġia na peroveta tauna davana tu beġabiani. Ema dei na veiġa iobukaiobuka tarimana eġabi-raġeanı, korana ġia tu Barau ġena ura ekorana-iaġiani tauna, ġia na vei-iobukaiobuka tarimana davana beġabiani. 42 E tarima ta na mai ġegu mero ta nanu faraka kapusi sebona ta beviniani, korana ġia tu au ġegu vetuġunaġi tarimana, akira-korikori-mini, ġia voina tu beġabiani veġata.”

Ioane na ġena mero Iesu ġenai etuġu-iaġorito

11 ¹ Iesu na moġeri sisiba guruġari ġena mero gabanana ruarua (12) ġeri ekiraġi-ġosirito murinai, ġia monana Galilea vanuġari ġana eiaġoto, monai Barau ġena guruġa bene vevaġa-riba iaġia e bene ġobata-iaġia ġana.

² Ioane Babatiso dibura numanai etanuto-ġoi nai, Keriso ġena ġauwei veiġari varina eseġaġiato, benamo ġia na ġena mero Iesu ġenai etuġu-iaġorito. ³ Iesu ġedanaġiato, ġekirato, “Barau na ekiraġi-toreato beiağomani tarimana tu ġoi, ba tarima boruna ta baġana vaġa-nogaia?”

⁴ Benamo Iesu na evaṅga-veserito, ekirato, “Āgoṅenoḡoi, ġomi na boḡo seṅgiri e boḡo ġitari veiḡari Ioane boḡono kira-varaia: ⁵ Mata-bubu tarimari āgeboḡebōgeni, kwaku rakava tarimari āgerakani, lepera tarimari āgenamoni, seṅga-bubu tarimari āgeseṅgaġini, mase tarimari āgevariġisi-āgenoḡoini, ema Vari Namona gara veḡubu e asi āgeri-ḡari tarimari āgeri āgobata-iaġiani. ⁶ Au āgegu ai asi āgena daradara tarimana tu eiakuni.”

⁷ Ioane āgena mero āgerakato vau, Iesu na āgevegogoto tarimari evaṅga-guruġarito, Ioane varina āgeri ekiraġi-ato, ekirato, “Ioane āgenai āgoiaġoto nai, mo tano fakanai tu kara boḡono āgitaia āgana? Gobu iavara na ekwari-āgarevaianī āgitaġitana āgoiaġoto? ⁸ Bema asīgina nai, kara boḡono āgitaia āgana āgoiaġoto? Dabuġa namona eveianī tarimana āgitaġitana āgoiaġoto? Asīgina. Dabuġa namori āgeveirini tarimari tu kini āgeri numai āgetanuni. ⁹ Be, kara boḡono āgitaia āgana āgoiaġoto? Peroveta tarimana dainai? Aba! Akiramini, āgoġitaiato tarimana tu peroveta tarimari mabarari evanaġirini. ¹⁰ Ioane varina Buka Veaġai maiġesi etoreato, Barau ekirato,

‘Au na āgegu vetuġunaġi
tarimana tu batuġu-guineani,
āġemu dabara āgoiramu ai vaġa-maġatana.’

¹¹ Moġoni akiramini, mai tanobarai beġe maġuri tarimari mabarari fakari ai Ioane Babatiso tu barego vedaura, ta na asi bevanaġiani. Senaġina Guba Basileiana nuġanai gabu tarimana na Ioane tu evanaġiani. ¹² Ioane Babatiso āgena āgobata evari-fiurito-ḡoi āgenana beiaġoma mo initoma, Barau na āgena Basileia o veġitaġau seġukana evaṅga-ruġaianī, senaġina tarima tari na āgevevaġi-vinianī, āgeri ura tu tauġeri beġene veġitaġau, a deikara Barau āgena Basileia neraka-toġa etoni tarimana, ġia na āgekouani. (Mataio 23:13).

¹³ Peroveta tarimari mabarari e Mose āgena taravatu maki na Barau āgena Basileia o veġitaġau āgeġobata-iaġiato-ḡoi, eiaġomato mo, Ioane āgena negai. ¹⁴ Ema āġomi na āgeri guruġa boḡo āgabi-raġeani ba asīgina, senaġina Ioane tu moġoni peroveta tarimana Elia, āgena iaġoma tu āgekiraġiato-ḡoi. ¹⁵ Ma seġana tarimana bene seṅgagi.

¹⁶ Toma āgħru tarimari tu deikara āgesi bavaṅga-ilailarini? Ĝia tu noġa mero keiri kavana, vanuġa āġatamanai āgetanu-taġoni, āgeġereni, tavi ta merori na tavi tai āgekeva-vinirini, āgekirani,

¹⁷ ‘Āgħi tu veġaraġo vererenai għiex āġalauto-ḡoi āġomi āġemi, senaġi āġomi tu asi āgħobarato-ḡoi! Āgħi tu mase mariri āġaqabito-ḡoi, senaġi āġomi tu asi āġotaġi-ḡoi!’

¹⁸ Ioane eiaġomato, eġani-veaġato ema vine nanuna asi eniuato. Benamo āgekirani, ‘Ĝia tu iauka rakavana na eborogiato,’ āgetoni. ¹⁹ A Tarimarima Natuna eiaġomato, ġia tu āġaniġani ta asi eruġaianī. Benamo āgekirani, ‘Ĝia tu boġeka tarimana ema vine nanuna eniu-ġutumani

tarimana, takesi gogo tarimari e vei-rakava tarimari ġatari! ġetoni. Senaġi Barau ġena iaunega vaġa-foforina e vaġa-moġonina tu ġena vetoġa namori ġerina.”

Asi veġabidadadama vanuġari

Luka 10:13-15

²⁰ Iesu na ġena seġuka ġauveiri vanuġa baregori tari nuġari ai eveirito, senaġi ġeri rakava ġerina asi ġevetuġamaġi-kureto-ġoi, naima Iesu na moġeri vanuġa tarimari evanerito. ²¹ Ekirato, “Korasini o, ġoi ema Betesaida, vetuġami kika! Korana nuġa-farevaġi veiġa boruri ġemi ai ġefoforito-ġoi tu, Taia e Sidono nuġari ai beġere fofori, benamo ġia tu irau laġani ai ġere vetuġamaġi-kure, fuse rakavari ai e tauġaniri ma gurumari ai ġeri vetuġamaġi-kure ġere vaġa-foforia. ²² Senaġina akiramini, Barau na tarimarima bekota-vinirini ġaronai, ġomi na boġo doġariani metona tu Taia e Sidono ġeri meto bevanaġiani. ²³ Ĝoi maki, Kapera-nauma o, ġoi ourani guba ġana bono varaż-otoni? Asígina, ġoi tu mase gabuna ġana boiaġoni! Bema nuġa-farevaġi veiġa boruri ġemi ai ġefoforito-ġoi tu Sodoma nuġanai beġere fofori nai, ġia tu roġo bere tanu mo initoma. ²⁴ Senaġina akira-mini, Barau na tarimarima bekota-vinirini ġaronai, ġomi na boġo doġariani metona tu Sodoma ġeri meto bevanaġiani.”

Au ġegu ai ġoiaġoma, be ġoiaġaraġi

Luka 10:21-22

²⁵ Mo negai Iesu ekirato, “Tamagu o, guba ema tanobara Verena, avaġa-namomuni, korana ġoi na ma iaunegari e riba tarimari ġeri ai okure-toġarini dagarari tu, asi ġeri riba tarimari ġeri ai ovaġa-foforirini. ²⁶ Aba, Tamagu, ġemu ura tu maiġesina bene vetore veġata. ²⁷ Dagara mabarari Tamagu na eviniguto. Natuna tarima ta asi ribana, senaġina Tamana ġereġana moġo ribana, ema Tamana tarima ta asi ribana, senaġi Natuna ġereġana moġo ribana, ema Natuna na bene vaġa-fofori vinia etoni tarimana.

²⁸ Au ġegu ai ġoiaġoma, ġomi deikara maruna metori ġogħwani e boġo gau tarimami mabarami, au na iaġaraġi banama vinimi. ²⁹ Au ġegu maruna, mai tu ġegu veġitaġu namona, ġoma ġabi-raġea, ma au ġegu ai riba maki ġoma ġabia! Korana au na asi badori-naġinaġimini e asi baġita-fitōġamini. Au ġegu ai iaġaraġi korikorina boġo doġariani. ³⁰ Auna maruna tu meraġa e ġegu ġwaġwa iatami ai batore-kauani maki asi metona.”

Iesu tu Sabadi Verena

12 ¹ Mo negai Iesu tu Sabadi ai widi vamokari na eraka-vanaġito. Ĝena mero ġevitorito nai, widi ġwaġwari ġebukito-ġoi e

geğanirito-đoi. ² Farisea tarimari na geğitarito, benamo Iesu ćekiraiato, ćekirato, “Nođitaia, ġemu mero na ġita ġera taravatu asi ćekorana-iagiani, Sabadi ai widi ćebukini.” ³ Iesu na evađa-veserito, ekirato, “Davida na veiđa ta eveiato, ġia ma karona ġesi ćevitorito nai, ġomi na mai veiđa egorato tu rođosi rođo bođono iavia? ⁴ Barau ġena numai eraka-tođato, Barau ćoiranai ćetorerito-đoi beredi ġia ma karona ġesi ćegānito. Mo beredi tu veađa, Rubu Veađa vereri mođo ġari, taravatu. ⁵ Ema ġomi na Mose ġena taravatu nuğanai mai guruđa maki rođosi rođo bođono iavia, ekirani, Sabadi ai Rubu Veađa vereri tu Rubu Veađai ćegauveini. Mođesina nai Sabadi taravatuna ćevađa-rakavaiani, senađi ġia tu asi ġeri kerere? ⁶ Au na akiramini, mainai tarima ta, ġia na Rubu Veađa evanađiani. ⁷ Buka Veađa ekirani, ‘Vevetuđa neđi aurani, a varevare dagarana tu asiđi.’ Bema mai guruđa anina ġoro riba nai, asi ġeri kerere tarimari ġomi na asi ġoro vađa-bade-iagiri. ⁸ Korana Tarimarima Natuna tu Sabadi Verena.”

Iesu na ġima boso tarimana evađa-namoato
Mareko 3:1-6; Luka 6:6-11

⁹ Iesu na mo gabu eiađuiato, ma eiađoto, Iuda tarimari ġeri rubu ai eraka-tođato, ¹⁰ ġimana ebosoto tarimana ta maki monai. Benamo Farisea tarimari na Iesu beđene ćofađofa-iagia ġana ćedanađiato, ćekirato, “Sabadi ai keve bita vađa-namorini tu ma taravatuna ba?” ¹¹ Benamo Iesu na evađa-veserito, ekirato, “Gomi ta ġena mamoe sebona kwariđutu mođo, Sabadi ai guri tai beketo-riđoni nai, vađa-mađurina ġana ġomi na asi bođo inu-rađeani? ¹² Bođono tuğamađi: Tarimarima tuğamađi-iagina tu barego vedaura, a mamoe ġenai tu kei! Mođa lorinai Sabadi ai veiđa namona veiveina tu maoro vedaura.” ¹³ Benamo Iesu na mo ġima boso tarimana ekiraiato, ekirato, “Ćimamu noduđi-rorođotoa.” Ĝia ġimana eduđi-rorođotoato, benamo mabarana enamo-đosito, ġimana reke ta kavana. ¹⁴ Senađi Farisea tarimari ćeraka-rosito, benamo ġea boiođa-vegogoto, kamasi Iesu beđene vađi-masea dabarana ġea vetauato.

Iesu tu Barau na eviriđiato tarimana

¹⁵ Farisea ġeri boiođa Iesu na varau eriba-guineato nai, ġia mo gabu na eraka-veđitato. Tarimarima ġutuma ġia murina na ma ġeiađoto, ema keve tarimari mabarari evađa-namorito. ¹⁶ Senađi eguruđa gwađiđi-vinirito, ġia varina tarima ta maki asi beđene vađa-ribaia. ¹⁷ Maiđesi eguruđato, korana Isaia peroveta tarimana muruna na eraka-rosito guruđana bene mođoni ġana, ekirato,

¹⁸ “Mai tu au ġegu vetuđunađi tarimana, aviriđiato. Au na ġia aura-viniani, e ġia ġenai maki aiakuni; Au Iaukagu ġia ġenai batoreani, e ġia na au ġegu guruđa e veiđa iobuka-iobukari begobata-iagirini bese mabarari ġeri ai.

- 19** Ġia asi bevanevaneni, ma asi befararani; ema ġatamai garona maki ta na asi beseġaġiani.
- 20** Ġia na gobulefa moirana asi betau-koruani, ema irau mo emorenī lamefana maki asi bevei-buseani, beiaġoni mo, ġia na guruġa e veiġa iobukaiobukari bea vaġa-ruġarini, benamo beġe kokoreni.
- 21** Ġia ġenai tarimarima mabarari ġeri vetuġamaġikau beġe toreani.”

Iesu e Belsebul

Mareko 3:20-30; Luka 11:14-23; 12:10

22 Benamo kotari na iauka rakavana na eborogiato tarimana Iesu ġenai ġeġabi-iaġoato. Mo tarima tu matana bubu e muruna bubu. Iesu na evaġanamoato, benamo ma eguruġato e eboġeboġeto. **23** Tarimarima mabarari na mai veiġa eġorato ġeġaba-iaġiato, ġekirato, “Mai tu betaġu Davida Natuna banaġu, (Barau na ekiraġi-toreato vevaġa-maġuri tauna)?” **24** Senaġi Farisea tarimari na maiġa ġeġeġaġiato nai, ġekirato, “Mai tu Belsebul, iauka rakavari ġeri vere, na seġuka eviniani nai, mai tarima na iauka rakavari elai-vaġirini.”

25 Iesu na ġeri tuġamagi varau eribarito nai, ekirarito, ekirato, “Gavamani bevetavini, tauġena bevevaġi-vinini nai, ġia tu berakavani; e vanuġa ta o doġoro ta bevetavini, tauġena bevevaġi-vinini nai, asi beruġani riba. **26** E diabolo ta na diabolo ta belai-vaġjani nai, Satani tu tauġena bevevaġini, moġa anina tu, doġoro tatai varau bevetavi nai, asi beruġani riba? **27** Ĝomi ġokirani, au tu Belsebul ġena seġuka na iauka rakavari alai-vaġirini, a ġomi murimi ai ġerakani tarimari na iauka rakavari aigaġi ġelai-vaġirini? Ġia na ġevaġa-moġoniani, ġomi ġemi gurūga tu kerere. **28** Asiġina, dia Belsebul, senaġina Barau Iaukana ġena seġukai alai-vaġirini, naima boġono riba, Barau ġena Basileia tu ġomi ġemi ai varau beraġasi. **29** Tarima ta gwada tarimana ġena numa asi bedareani riba, ma ġena farefare beġwa-rakarini, senaġi ġia na gwada tarimana varo na bebarubaruani, monai vau ġia na ġena numa farefareri beġabi-rakarini. **30** Deikara na au asi evaġa-kavaguni, ġia na tu au eruġaguni, e deikara au ġesi asi etore-vegogoni, tarimana tu eveiari-lausilausini. **31** Moġa lorinai akiramini, tarimarima rakava beġe veini ema Barau beġe kira-rakava viniani tarimari, ġeri rakava mabarari Barau na betuġamaġi-fitoġaġi riba, senaġi tarima ta na Iauka Veaġa bekira-rakava viniani tarimana, ġena rakava asi betuġamaġi-fitoġaġi. **32** Tarima ta na Tarimarima Natuna bekira-rakava viniani nai, ġena rakava tu betuġamaġi-fitoġaġi, senaġi tarima ta na Iauka Veaġa bekira-rakava viniani tarimana, ġena rakava asi betuġamaġi-fitoġaġi, toma mai maġuri ai ema maġuri gabaini maki asi betuġamaġi-fitoġaġi.

Ġau e ġia ġwaġwana

Luka 6:43-45

33 “Bema ġau namo nai tu, ġwaġwana maki namo, a bema ġau rakava nai, ġwaġwana maki rakava. Ġau tu ġwaġwana ġenana boribaianī.

³⁴ Ğomi mota naturi, ma rakavami ġesi ġotanuni, be guruġa namona ta tu kamasi boġo kiraġiani? Korana tarima tu nuġana na kara eiaġomani, murunai ekiraġirini. ³⁵ Tarima namona na dagara namori nuġanai evaġa-vegogorini dagarari bevaġa-raka-rosirini. Tarima rakavana na dagara asi namori nuġanai evaġa-vegogorini dagarari bevaġa-raka-rosirini.

³⁶ Senaġi au na akiramini, guruġa taġħiġitāġui mabarari, tarimarima na beġe kiraġirini tu, Barau ġena Kota baregona ġaronai voiri beġe ġabirini. ³⁷ Ĝemu guruġa ġenana Barau na vei-iobukaiobuka tarimamu bekiraġimuni, o vei-rakava tarimamu bekiraġimuni.”

Farisea tarimari na vetoġa ġevetauani Iesu ġenai
Mareko 8:11-12; Luka 11:29-32

³⁸ Taravatu vaġa-riba-iaġina tarimari e Farisea tarimari kotari na Iesu ġevaġa-guruġgħiato, ġekirato, “Vevaġa-riba tarimamu, ġai ġaurani vetoġa boruna ta ġoi ġemuna baġana ġitaia.”

³⁹ Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Toma ġuru rakavana ma veġura-vanaġġina ġesi, (Barau ġenana ġeveġitato ġuruna), seġuka vetoġana ta ġeġita-vetauani, senaġi vetoġa ta asi beġe doğariani, Iona, peroveta tarimana, vetoġana moġo. ⁴⁰ Iona tu ġaro toitoi ema boġi toitoi maġani-kone barana, rakana donodono diana nuġanai etanuto, moġesina kavana Tarimarima Natuna maki ġaro toitoi ema boġi toitoi tano nuġanai betanuni. ⁴¹ Kota baregona ġaronai Nineva tarimari beġe ruġavaisini, toma ġuru tarimari beġe samanirini, korana Iona ġena ġobata ġeseġġiato neganai, ġia ġeri rakava ġerina ġevetuġġamaġi-kureto, ema ġeraka-kureto Barau ġenai. Senaġi ġoġitaia, tarima ta na Iona evanaġjani tu maiġa. ⁴² Kota baregona ġaronai maki, Seba vavine baregona o Kwin beruġa-vaisini, mai ġuru tarimari besamanirini, korana ġia tu ġena tanobara manaġana na eiaġomato, Solomona ġena iaunega guruġari bene seġaġiri ġana. Senaġi ġoġitaia, tarima ta na Solomona evanaġjani tu maiġa.”

Iauka rakavana ma eġenoġoito
Luka 11:24-26

⁴³ “Iauka rakavana ta tarima ta ġenana eraka-vaġito, benamo gabu kaukauri na eraka-vanaġito, iaġana bene ġania etato, senaġi iaġaraġi gabuna ta asi edoġariato. ⁴⁴ Benamo ġia tauġena ekirato, ‘Naġenoġoi, araga-kwaneato numana ġana.’ Eġenoġoi-iaġoto, numa edoġariato. Numana tu korina, veiareva ema ġitaġitana namo vedaura. ⁴⁵ Benamo ġia na iauka rakava kwaikwairi imaima ruarua (7) ma eġori-iaġorito, mabarari ġeraka-toġato, monai ġetanuto. Moġa lorinai mo tarima tu guinenai ġena rakava tu kota misina, senaġi dokonai ġena rakava tu barego vedaura. Maiġesina toma ġuru rakavana ġenai beġoranī.”

Iesu sinana e tarina doğoro
Mareko 3:31-35; Luka 8:19-21

⁴⁶ Iesu tu tarimarima roğō evağā-guruğarito-ğoi nai, ġia sinana e tarina doğoro ġerağasito. Numa murikanai ġeruğā-tarito, ġeri ura tu Iesu beğene vağā-guruğāia. ⁴⁷ Benamo tarima ta na ekiraiato, ekirato, “Goi sinamu e tarimu merori tu numa murikanai ġeruğā-tağoni, ġevağā-guruğamu ġetoni.” ⁴⁸ Iesu na evağā-veserito, ekirato, “Au sinagu tu dei, e au tarigu merori tu deikarari?” ⁴⁹ Benamo ġia ġimana na ġena meroeduğ-i-vinirito, ekirato, “Au sinagu e au tarigu merori tu maigeri! ⁵⁰ Deikara na au Tamagu gubai etanuni ġena ura veiğari eveirini tarimana tu, au tarigu tauna, e au tarigu vavinena, ema au sinagu.”

Barabore - Iarağā tarimana na widi ġueri efiurito

13 ¹Mo ġaro sebonai moğō Iesu na numa eraga-kwaneato, eiağoto, Galilea kouna rikinai etanu-tarito. ²Tarimarima ġutuma-bara na ġevegogo-ġeġeraġiato nai, ġia tu ġasi tai eraġekauto, benamo etanu-tarito, a tarima mabarari tu fenu ai ġeruğato. ³Iesu na dagara ġutuma barabore ai evağā-ribarito.

Ekirato, “Iarağā tauna ta ġena widi ġueri varovarori eiağoto. ⁴Ğia na widi ġueri efiu-lausilausirito-ğoi nai, gabu irauirau ai ġeketoto. Kotari dabarai ġeketoto, benamo manu ġeiağomato, ġeġani-ġosirito. ⁵Kotari forefore gaburi ai ġeketokauto tano maġigiri ai. Asikauna ġegarato, korana tano iatanai moğō. ⁶Senaġi ġaro eraġekauto nai, etunurito, ema lamuri asi ġevariġo-ginikauto nai, asikauna ġemaraito. ⁷Kotari tu ġauğā ġiniġiniri vefakari ai ġeketoto. Mai ġauğā ġiniġiniri ġetubu-baregoto nai, varovaro dagarari ġetubu-ġaurito. ⁸A kotari tu tano namonai ġeketoto, ġwaġwari ġetaunato nai, kotari sinau ta (100), ma kotari gabana imaima ma gabanana (60), ema kotari tu gabana toitoi (30).” ⁹Iesu ġena guruğā dokonai ekirato, “Ma seğana tarimana bene seğagi!”

Kara dainai Iesu na barabore ekiraġirito
Mareko 4:10-12; Luka 8:9-10

¹⁰ Iesu ġena mero ġia ġenai ġe-iağoto, benamo ġedanağıato, ġekirato, “Kara dainai barabore ai tarimarima ovağā-guruğarini?” ¹¹ Iesu na evağā-veserito, ekirato, “Guba Basileia ġena riba vekuretögari ġomi ġemi ai tu fofori, senaġi ġia ġeri ai tu asığina. ¹² Ma ġena seğagi tarimana Barau na tuğamaġi-faka beviniani, barego vedaura bene doğarı ġana. Asi ġena seğagi tarimana, ġena tuğamaġi-faka misina maki begabi-vaġiani. ¹³ Moğesi naima au na barabore ai avağā-guruğarini. Korana matari na ġebogħe-boġeni, senaġi asi ġegħita-maġatani, seğari na ġesegħagħini, senaġi asi ġetuğamaġi-maoroni. ¹⁴ Ğia ġeri ai Isaia ġena peroveta guruğana bema moğoni, maiġesi ekirato,

‘Gomi tu bođo seđagini,
 ma bođo seđagini,
 senađi asi bođo riba-maoroni.
 Gomi tu bođo ġitani,
 ma bođo ġitani,
 senađi debami asi beđe vekeoni.

¹⁵ Korana mai bese tarimari nuđari tu gwađigī foroforo,
 seđari maki bubu,
 matari maki ġekekouto.
 Matari na beđe ġitani garina,
 seđari na beđe seđagini,
 e nuđari na beđe riba-maoroni garina,
 ma au ġegu ai beđe vetuğamađi-kureni ġeri Barau,
 benamo bavađa-mađuririni garina.’

¹⁶ A ġomi tu bođono iaku, korana matami tu ġegitani e seđami tu ġeseđagini.
¹⁷ Au na akira-korikorimini: Peroveta tarimari vovoka ma Barau ġena vei-
 iobukaiobuka tarimari ġutuma kaiveđata na ġeri ura baregona tu, ġomi na
 initoma kara ġogitaiani beđene ġitaia, senađi asi ġegitaiato, e ġomi na kara ini
 ġoseđagiani beđene seđagia, senađi asi ġeseđagia.”

Widi ġueri baraborena anina
Mareko 4:13-20; Luka 8:11-15

¹⁸ “Goseđagji, widi fiu-rovorovona tarimana baraborena anina tu maiđa:
¹⁹ Tarima kotari na Barau ġena Basileia varina ġeseđagiani, senađi asi
 ġetuğamađi-fakaiani. Benamo Satani eiaġomani, ma mo kara ġia nuđari ai beđe
 varo dagarari tu, ġia na eđabi-vagirini. Moġeri tarima tu widi ġuturi dabarai
 ġeketoni kavana. ²⁰ Widi ġueri kotari forefore ai ġeketoto, mai tu tarima kotari
 na Barau ġena Vari Namona ma iakuri ġesi ġeseđagiani e ġegabi-raġeani.
²¹ Senađina ġia nuđari ai asi erakatoga-ginikauni nai, asi etanu-maukani. Barau
 ġena guruđa dainai nega rakavari ġegoitaġoni e ġevađa-midigu midigurini
 garori ai, ġia ġenana ġeraka-veđitani. ²² Widi ġueri kotari tu ġauđa ġiniġiniri
 vekaravari ai ġeketoto, mainana ekiraġiani tu, tarima kotari na Barau
 ġena guruđa ġeseđagiani, senađi tauġeri ġeri mađuri e farefare ġutumari
 ġetuğamađi-baregorini ġerina, Barau ġena guruđa ġekekouni, e ġwaġwana
 maki asi evetoreni. ²³ A widi ġueri kotari tu tano namonai ġeketoto, mainana
 ekirarani tu, tarima kotari na Barau ġena guruđa ġeseđagiani, ma ġegabi-
 raġeani nuđari mabarari ġesi, ġia ġwaġwari ġevetoreni maki, kotari sinau ta
 (100), ma tari gabana imaima ma gabanana (60), ma kotari gabana toitoi (30).”

Barabore - Widi e ġauđa

²⁴ Iesu na barabore ta ġeri ma ekiraġiato, ekirato: Guba Basileia tu
 tarima ta kavana, ġue ġuturi namori ġena vamokai evarorito. ²⁵ Benamo

boği tai, tarimarima mabarari roğō ġegenato-ğoi nai, ebaru-viniato-ğoi tarimana eiaġomato, ġauġa ġuturi widi vekaravari ai efiurito, benamo erakato. ²⁶ Widi ġetubu-foforito, ġegara-baregoto e ġwaġwari ġeburito nai, ġauġa rakavari maki ġia vefakari na ġefoforito. ²⁷ Benamo vamoka biaguna ġena vetuġunaġi merori ġia ġenai ġeiaġomato, ġekirato, ‘Vereġauka, ġoi ġemu vamokai ġue ġuturi namori ovarorito, nene? Senaġi mai ġauġa rakavari tu ainana beġe iaġoma?’ ²⁸ Ĝia na evaġa-veserito, ekirato, ‘Ebaru-vinirani tarimana na mai veiġa bema veia.’ Vetuġunaġi merori na ġedanaġiato, ġekirato, ‘Bema ourani nai, ġaiāgo, be baġana lauri ba?’ ²⁹ Ĝia evaġa-veseto, ekirato, ‘Asiġina, korana ġomi na ġauġa boğō laurini nai, widi maki lamuri ġesi boğō lau-sebonarini garina. ³⁰ Ĝia ruarua beġene gara-sebona, ma beġene tanu mo, widi ġwaġwana basibasina ġarona bene raġasi. Mo ġaro ai au na basi-basina tarimari maiġesina bakirarini, bakirani: Giniguine tu, ġauġa mabarari ġovaġa-vegogori, ġobaru-sebonari, be karava na bene ġarari, a widi ma boġono vaġa-vegogoa, be ġegu ġaniġani vaġa-vegogo gabunai boġono toreri.’ ”

Barabore - Mastadi ġauna ġutuna
Mareko 4:30-32; Luka 13:18-19

³¹ Iesu na barabore ta ma ekira-vararito, ekirato, “Guba Basileia tu mastadi ġauna ġutuna kavana, tarima ta na eġabiato, ġena vamokai evaroato. ³² Tanobarai varovaro dagarari ġueri mabarari fakari ai ġia ġereġana misina korokoro, senaġi etubuni nai, varovaro dagarari mabarari fakari ai ġia moğō barego vedaurea. Ĝia tu ġau ai eiaġoni naima, rovo manuri ġeiaġomani, ma ġeri nuġi ġeveini ġia leganai.”

Barabore - Farao vaġa-tubuna muramurana
Luka 13:20-21

³³ Iesu na barabore ta ġeri ma ekiraġiato, ekirato, “Guba Basileia tu farao vaġa-tubuna muramurana kavana, vavine ta na kotuna ta moğō eġabiato, benamo farao fuseri toitoi ġesi egiroato, eiaġoto mo, muramura na mabarana evaġa-tubu baregoato.”

Barabore aniri
Mareko 4:33-34

³⁴ Iesu na mai dagara mabarari barabore ai tarimarima evaġa-riba iaġirito-ğoi. Ĝena ġobatai barabore asi eraga-kwanerito-ğoi. ³⁵ Mai veiġa eveiato ġenana, peroveta tarimana ġena guruġa ema vaġa-moġoniato, ekirato,

“Au na barabore ġerina
 ġia bavaġa-guruġarini;
 tanobara evesinato ġarona na

beiağoma mo initoma
veğuni ġetanuni dagarari,
au na ġia ġeri bakiraġi-foforirini.”

Iesu na widi e ġauġa baraborena anina ekiraġi-foforiato

³⁶Iesu na mo tarimarima ġutuma eraga-kwanerito, benamo numai eraka-toġato. Ĝena mero ġia ġenai ġeiaġomato, bena ġekiraiato, ġekirato, “Ĝauġa rakavari vamoka nuğanai baraborena ġai ġemai nokiraġi-maġataia.”

³⁷Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Widi ġueri namori evarorini tarimana tu Tarimarima Natuna. ³⁸Vamoka tu tanobara, ġue ġuturi namori tu Barau ġena Basileia o veġitaġau seġukana gaburenai ġetanuni tarimari; ġauġa rakavari tu Satani ġena tarimarima doġoro. ³⁹E ġauġa varovarona tarimana tu Diabolo, ġita ebaru-vinirani tarimana; kwakwa tu tanobara magona beraġasini kavana. Ĝwaġwana kwakwana e basibasina tu aneru na beġe korana-iaġiani. ⁴⁰Vaġa-ilailana ġauġa ġevaġa-vegogorini, ma karavai ġegaburini, ġegara-ġosirini, tanobara bea korini nai, moġesina kavana bevetoreni: ⁴¹Tarimarima Natuna na ġena aneru tu betuġurini, benamo tarimarima ġeġori-kerererini tarimari, ema veiġa rakavari ġeveirini tarimari mabarari, Barau ġena Basileia ġenana beġe ġabi-veġitarini, ⁴²e karava seġukana ma moremorena nuğanai beġe fiu-toġarini, ema monai roġo beġe taġini, gadikari maki beġe veġara-tarini. ⁴³Moġa ġaronai maki Barau ġena vei-iobukaiobuka tarimari tu, ġaro kavana ma mamari ġesi Tamari ġena Basileia nuğanai beġe tanuni. Deikara ma seġana tarimana, bene seġaġi.”

Barabore - Tarima ta na farefare namona ta ekure-toġaiato

⁴⁴“Guba Basileia tu farefare vekuretoġana tanobarai kavana. Tarima ta na edoġariato, benamo ma eguriguri-ġauato. E ma iakuna ġesi eiaġoto, ġena dagara mabarari ea voivoi-iaġirito, benamo mo tano evoiato.”

Barabore - Galasi forena davana barego forena

⁴⁵“Guba Basileia tu bisinesi tarimana kavana, galasi foreri davari barego dagarari evetaurini. ⁴⁶Ġia na voina barego lelevaġina forena ta edoġariato, benamo ġena farefare mabarari evoivoi-iaġi fitoġarito roġo, monai vau mo davana forena evoiato.”

Barabore - Reke

⁴⁷“Guba Basileia tu reke kavana, davarai ġefiu-riġoani nai, maġani-kone irauirau nuğanai ġetoġani. ⁴⁸Reke evonuni nai, ġeinu-raġeani tanobara ġana, benamo reke tarimari ġetanu-tarini vau, maġani-kone reke nuğanai moġeri mabarari ġeviriġirini, namori mabarari tu baketi

ai ȣegūrarini, a rakavari tu ȣefitoȣarini. ⁴⁹Mōgesi vetōga bevetoreni, tanobara magona beraȣasini nai. Aneru bēe iāgomani nai, vēiga rakava tarimari tu bēe tore-vēitarini vēiga iobukaiobuka tarimari ȣerina; ⁵⁰e karava more-morena nūanai bēe fiu-tōgarini. Monai bēe tāgini, gadikari maki bēe vēgara-tarini.”

Gurūga mōgoniri varīguri e guineri

⁵¹Iesu na ȣena mero edanaȣirito, ekirato, “Mai gurūga mabarari nūami ai bōo riba-ȣitakauri ba?” ȣia na ȣekiraiato, “Oi, Verēgauka.”

⁵²Iesu na ma ekirarito, ekirato, “Mōgesina nai, bema taravatu vāa-ribana tarimana ta Guba Basileia ȣena vevāga-riba tarimanai beiāgoni neganai, ȣia tu numa biaguna ta kavana, ȣena farefare varīguri ema guineri ēgabi-rosirini ȣena farefare vāa-vegogo numana na.”

Nasareta tarimari na Iesu asi ȣeḡabi-rāgeato

Mareko 6:1-6; Luka 4:16-30

⁵³Iesu na maīgeri barabore ekirāgi-ȣosirito vau, mo gabu eraga-kwaneato. ⁵⁴Monana vau ebaregoto vanūganai erāgasito. Iuda tarimari ȣeri rubu ai evevāga-ribato-ȣoi nai, ȣia ȣesēgāgiato-ȣoi tarimari na ȣena ȣobata gurūgari ȣeḡaba-iāgirito, ema maīgesi ȣevedanāgito, ȣekirato, “Mai tarima ȣena riba tu ainana ēgabito, e mai nūga-farevāgi veīgari maki kamasi eveirini? ⁵⁵ȣia tu kamuda tarimana natuna, ene? ȣia sinana arana Maria ȣetoni, ene? E ȣia tarina merori arari tu Iakobo (o Iames) e Iosefa, Simona e Iudas, ene? ⁵⁶Ema ȣia tarina vavineri mabarari maki ȣita ȣesi maīgeri. Senāgi mai riba ema sēguka mabarari ne ainana ēgabito?” ⁵⁷Mōgesi ȣetūgamāgi-ȣutuma viniato nai, ȣia na asi ȣeḡabi-rāgeato. Iesu na maīgesi ekirarito, ekirato, “Peroveta tarimana tu gabu mabarari ai bēe gubakauani, senāgi ȣena vanūga korikori ema ȣena numa tarimari na mōo asi bēe gubakauani.” ⁵⁸Monai nūga-farevāgi veīgari boruri viravira mōo eveirito, korana asi ȣeri vēgabilidadama nai.

Ioane Babatiso ȣena mase

14 ¹Mo negai Heroda, Galilea verena, Iesu varina esēgāgiato. ²Benamo ȣia na ȣena vetūgunāgi tarimari evāga-gurūgarito, ekirato, “Mai tu Ioane Babatiso mase na bevaisirāge-ȣenōgoi nai, sēguka veīgari boruri eveirini.”

³Heroda na Ioane ēgabi-tariato ma ebarubaruato, dibura numai ekou-ȣauato. ȣia na maīgesina evei-viniato, korana ȣia kakana Filipo ȣarāgona, Herodia, ȣaramanai. ⁴Ioane Babatiso na Heroda evāga-gurūgaiato-ȣoi, ekirato, “Goi na Herodia bōarāgo-veraria tu asi maoro.” ⁵Heroda eura-rakavato, Ioane bene vāgia, senāgi tarimarima gariri eveito, korana ȣia na Ioane ȣetūgamāgiato-ȣoi tu peroveta tarimana ta.

⁶Senaġi Heroda ġena ġora ġaronai o betdei, Herodia natuna ġuiatona tu varivari tarimari ġoирари ai ebarato. Heroda maki mai bara na evaġa- iakuato. ⁷Moġesina nai ġia ma nuġana mabarana ġesi guruġa gwaġiġinai maiġesina bara-ġuiatona ekiraġitore-viniato, ekirato, “Goi kara ouraviniani dagarana nokiraġia, benamo bavinimuni.” ⁸Ġuiato tu sinana na varau evaġa-guruġa guineato ema elaunaġiato nai, ġia maiġesina ekirato, “Ioane Babatiso debana diġu ai mainai noma vinigu.”

⁹Heroda nuġana emetoto, senaġi ġena guruġatore ġuiato ġenai varau eveiato e ġena varivari tarimari dairi ai ekirato, beġene vinia. ¹⁰Benamo tarima debari ebasi-ġuturito-ġoi tarimana ta etuġuato dibura numai, Ioane debana ebasi-ġutuato. ¹¹Ioane debana tu diġu ai ġeġuraiato vau, ġuiato ġeviniato, benamo sinana ġenai eġwa-iaġoato. ¹²Benamo Ioane ġena mero ġeiaġomato, tauġanina ġegabiato, ġeguriato. Moġa murinai ġeiaġoto Iesu ġekira-varaiato.

Iesu na tarimarima dağara imaima (5,000) eġuburito

Mareko 6:31-44; Luka 9:10-17; Ioane 6:1-13

¹³Iesu na Ioane ġena mase varina eseġaġiato nai, ġia monana eraka-ġerevaġito ġasi na, asi tarimarima gabuna ġana eiaġoto. Senaġi tarimarima na ġeseġaġiato nai, ġeri vanuġa ġeiaġurito, tano na kwakuri na ġerakato, Iesu murina na ġeiaġoto. ¹⁴Iesu fenu ai edarokauto nai, ġia na tarimarima ġutuma-baras eġitarito, benamo evetuġa-rakavarito, ema ġeri keve tarimari evaġa-namorito.

¹⁵Lavilavi rekenai Iesu ġena mero ġia ġenai ġeiaġoto, bena ġekirato, “Mai tu gabu fakana, asi tarima-rimana, ġaro varau bevariġo naima, mai tarimarima ġutuma-baras notuġuri, be vanuġai ġari ġaniġani beġenea voi.” ¹⁶A Iesu ekirato, “ġia asi beġene raka-veġita, ġomi na ġari boġono viniri, be beġene ġaniri.” ¹⁷ġia na ġekiraiato, ġekirato, “ġai ġemai tu beredi imaima (5) e maġani-kone ruarua (2) moġo maiġeri.” ¹⁸Iesu na ekirarito, ekirato, “Maiġana ġogabi-iaġomari au ġegu ai.”

¹⁹Benamo ġia na mai ġutuma-baras elauenāġiato, ġauġa iatari ai beġene tanutantu-tari etato, monai vau ġia na beredi imaima e maġani-kone ruarua eġabirito, gubai eboġe-raġeto, Barau evaġa-namoato vau, etavikirakirarito, ġena mero evinirito, benamo ġia na vau mai tarimarima ġutuma-baras ġevinirito. ²⁰Mabarari ġegħani-maseto; ġaniġani kwari ġevaġa-vegħgorito, boseġa gababana ruarua (12) ġevaġa-vonurito. ²¹ġegħaniġanito, tau moġo, mabarari tu 5,000 kavana, senaġi vavine ma naturi keikeiri ġesi tu asi ġejavirito.

Iesu nanu iatanai erakato

Mareko 6:45-52; Ioane 6:16-21

²²Moġa murinai Iesu na ġena mero evaġa-guruġarito, ġasi ai beġene raġekau, beġene guine, kou reke ta ġana beġene iaġo etato. A ġia tu mo

tarimarima ġutuma-barā rogo etuġu-rovorovorito. ²³ Mai tarimarima vovoka etuġu-rakarito vau, ġia ġereġana ġoro ġana evaraġeto, bene ġauġau ġana.

Varau eboġito nai, ġia tu rogo moġa, ġereġana. ²⁴ Ĝasi tu kotuna ma fakana tanobara ġenana kou nuġanai, e ureure na edori-ġareva ġarevaiato, korana iavara na ġasi ġena raga ġoirana rekena na etoġatogo nai. ²⁵ Horaġauna 3 ema 6 koloko vekaravari ai boġibogi rekenai, Iesu ġia ġeri ai eiaġoto. ²⁶ Senaġi ġena mero na nanu iatana na erakato-ġoi ġeġitaiato, benamo nuġari maki ġefare-vaġito, ema ġegari-rakavato, gekirato, “Mo tu murava ta!” Ĝegarito nai ġegabato maki. ²⁷ Iesu na asikauna evaġa-guruġarito, ekirato, “Gonuġa-gwaġiġi, mai tu au; asi ġogari.”

²⁸ Petero na evaġa-veseato, ekirato, “Vereġauka, bema moġoni ġoi neganai, bono launaġigu, be nanu iatanai bana raka, ġemu ai bana iaġosi.” ²⁹ Iesu ekirato, “Noiaġoma!” Benamo Petero ġasi na eraka-riġoto, nanu iatanai erakato, Iesu ġenai eiaġoto. ³⁰ Senaġi Petero na iavara (e ureure) eġitaiato, benamo egarito, erei-riġoto nai ċeġaba-fouto, ekirato, “Vereġauka o, noma vaġa-maġurigu.” ³¹ Iesu asikauna ġimana etuġu-iaġoato, ġenai eveġabikauto, ekirato, “Veġabidadama kei tarimana, karase nai odaradarani?” ³² Tauri ruarua ġasi ai ġeraġekauto vau iavara edokoto. ³³ Ĝasi tarimari tu ġia ġoiranai vau ġetoma-rakariġoto, ġekirato, “Moġoni veġata, ġoi tu Barau Natuna.”

Iesu na keve tarimari Genesareta ai evaġa-namorito Mareko 6:53-56

³⁴ Ĝia ġasi na ġevanaġito, Genesareta tanonai ġeraġasito. ³⁵ Mo gabu tarimari na Iesu ġea ġita-doġariato, benamo ġia varina mo gabu vanuġari mabarari ġevaġa-ribarito. Benamo keve tarimari ġia ġenai ġeġwa-iaġorito, ³⁶ ē ġenoġiato, ġena dabuġa dudunai moġo maki beġene vegabikau. Gabivau, ġeveġabi-kauto tarimari mabarari varau ġenamoto.

Namo e rakava

15 ¹Farisea tarimari e taravatu ġevevaġa-riba iaġiato-ġoi tarimari kotari Ierusalema na Iesu ġenai ġeiaġoto, ġekirato, ²“Karase nai ġoi ġemu mero na ġita senera vereri ġeri vevaġa-riba asi ġeġeġagħirini? Ĝia ġimari maki dabara korikoriri ai asi ġeġuriġirini vau ġeġaniġanil!” ³Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Be karase senemi vereri ġeri vevaġa-naġi boġono korana-iaġiri urari ai, Barau ġena taravatu guruġari ġoruġarini? ⁴Barau ekirato, ‘Tamamu e sinamu bono gubakauri,’ ema ‘Deikara ta na tamana o sinana begurūga-rakava viniani tarimana tu boġono vaġi-masel?’ ⁵Senaġi ġomni ġokirani, tarima ta na tamana o sinana bevaġa-guruġaiani, bekirani, ‘Au na ġomni asi bavaġa-kavamini, korana bara vinimi dagarana tu Barau ġena dagara, naima ġia

aviniani.’⁶ Mōgesi vēgai ̄gomani na tarima ̄gokouani, tamana e sinana asi bene vāga-kavari e asi bene gubakauri ̄gana. Ğemi sene māguriri maīgesiri ̄gerina Barau ̄gena taravatu gurūgari asi aniri ai ̄govāga-iāgorini. ⁷ ̄Gofāgofa tarimami, Isaia na eperoveta-iāgimoto tu mōgoni, ekirato,

⁸ ‘Mai besena tu
mururi koriri ai mōgo
au ̄gegubakauguni ̄geri Barau,
senāgina ̄gia nūgari tu
manāga rakava au ̄gegu ai.

⁹ ̄Getoma-rakarīgo vini-kavaguni,
̄geri vevāga-riba tu tarimarima ̄geri vevāga-nāgi taravaturi,
a dia au ̄gegu!’ ”

Dagara kotari na tarima ̄gevāga-rakavarini

Mareko 7:14-23

¹⁰ Iesu na tarimarima ̄gutuma ̄gia ̄genai eke-a-iāgomarito, benamo ekirarito, ekirato, “Gosēgāgi, ema bōgono riba-maoro: ¹¹ Murika na eraka-tōgani tarima murunai dagarana na ̄gia asi evāga-rakavaianai, senāgina kara ̄gia nūgana o loruna ̄gutuna na ma muruna na eraka-rosini dagarana na ̄gia evāga-rakavaianai.”

¹² Gena mero ̄gia ̄genai ̄geiāgomato, benamo ̄gekiraiaito, ̄gekirato, “Goi ribamu, Farisea tarimari tu goi ̄gemu gurūga bēge sēgāgia nai, nūgari bēge midigu?”

¹³ Iesu evāga-veseto, ekirato, “Tamagu gubai etanuni na ̄gau asi evarorito mabarari tu bēge rāga-vagirini. ¹⁴ ̄Gotūgamāgi-fitōgari! Gia matari bubu, senāgi ̄geurani mata-bubu tarimari bēgene ̄gori-kauri. Bema mata-bubu tarimana na mata-bubu tarimana ta bēgori-kauani nai, tauri ruarua koufai bēge keto-rīgoni.”

¹⁵ Petero na ekiraiato, ekirato, “Mai gurūga veabanāgina tauna korikori novāga-ribama.” ¹⁶ Iesu na ekirarito, ekirato, “Gomi maki asi ̄gotūgamāgi-fakani tarima kotari kavana? ¹⁷ Asi ̄goribani maki? Dagara ta tarima muruna na eraka-tōgani, eiāgoni sināgenai, monana eiāgoni taūganina ̄genana ea raka-rosini.

¹⁸ Senāgina muruna na ̄geraka-rosini dagarari tu nūgana o loruna na ̄geiāgomani naima, maīgeri dagara na tarima ̄gevāga-rakavaianai. ¹⁹ Tarima nūgana o loruna ̄genana tūgamāgi rakavari ̄gerāgeni nai, evāgivāgini, evēgura-vanāgini, emata-borāgani, elemani, Kota gabunai ̄gofāgofa gurūgari ekirāgirini, ema tarima namori arari ̄gofāgofa vēgari ai evari-fiurini. ²⁰ Maīgeri dagara na tarima evāga-rakavaianai; senāgina ̄gimamu asi ōgurīgiani vau ōganīganini, monana tarima asi evāga-rakavaianai.”

Irau bese vavinena ta ̄gena vēgabidadama

Mareko 7:24-30

²¹ Iesu na mo gabu eraga-kwaneato, eraka-iāgoto Taia e Sidono rekeri tanori ai erāgasito. ²² Benamo monai etanuto-̄goi vau, Kanana vavinena

ta Iesu ġenai eiaġomato, eġaba-fouto, ekirato, “Vereġauka, Davida Natuna o, au novetuġagu! Au natugu ġuiatona tu iauka rakavana na beborogħia nai, ġena midigu initoma tu barego rakava moġo.”²³ Senaġina Iesu na ġia asi evaġa-veseato. Benamo ġena mero ġia ġenai ġeiaġomato, ġenoġiato, ġekirato, “Notuġu-rakaia! Ĝita murira na eiaġomani ema guru baregona eveiani.”

²⁴ Iesu evaġa-veseto, ekirato, “Barau na au etuġuguto tu, rekwarekwa mamoeri, Isaraela tarimari, ġeri moġo.”²⁵ Benamo mo vavine Iesu kwakuna koranai evetuitarito, ekirato, “Vereġauka, novaġa-kavagu!”

²⁶ Iesu evaġa-veseto, ekirato, “Mero misiri ġari ġaniġani bita ġabirini, ma kwaiva bita fiu-vinirini tu asi maoro.”²⁷ Vavine na evaġa-veseato, ekirato, “Vereġauka, mani tu moġoni, senaġina kwaiva na ġaniġani kwari ġeketo-firiġoni, biaguri ġeri ġaniġani fatari na, maki ġeġanirini.”²⁸ Benamo Iesu na evaġa-veseato, ekirato, “Veġabidadama barego vavinemu! Kara ouraviniani veiġana beġorani.” Mo horai moġo ġia natuna ġuiatona enamoto.

Iesu na keve tarimari vovoka evaġa-namorito

²⁹ Iesu na mo gabu eiaġuiato, Galilea kouna sevina na eraka-vanaġiго. Benamo ġoro tai eraġeto, tuġunai etanu-tarito.³⁰ Tarimarima ġutumabarā ġia ġenai ġeiaġomato, keve irauirau tarimari ġegabi-iaġomarito, kotari kwaku rakava, mata-bubu, kobari na ġedarato-ġoi tarimari, muru-bubu, ema keve irauirau ġutuma maki. Iesu kwakuna koranai ġema tore-taririto, benamo ġia na evaġa-namorito.³¹ Tarimarima mabarari na mai vetoġa ġeġitaiato nai, ġeġaba-rakavato, korana mururi bubu tarimari ġegurūġato, ġedarato-ġoi tarimari tauġaniri vinuba gaburi ai ġeventoreto, kwaku rakava tarimari ġerakato, mata-bubu tarimari ġeboġe-boġeto. Benamo ġia na Isaraela ġeri Barau ġevaġa-raġeato.

Iesu na tarimarima daġara vasivasi (4,000) eġuburito

Mareko 8:1-10

³² Iesu ġena mero ġia ġenai ekea-iaġomarito, ekirato, “Au na mai tarimarima avetuġarini, korana ġaro toitoi veġatana au ġesi mainai beġe tanu, ma kara ta maki roġosi roġo beġene ġania. Ĝaniġani ta roġosi roġo beġene ġani nuġanai, au na asi batuġu-rakarini, korana dabarai beġea borimarini garina.”³³ Ĝena mero na ġedanaġiato, ġekirato, “Mai tano fakanai ġaniġani vovoka tu kamasi bita doġarini vau, mai ġutuma-barā bita ġuburini?”³⁴ Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Ġomi ġemi ai beredi tu vira maniġa?”³⁵ Iesu na evaġa-namoato, ebuki-ġuturito, ġena mero evinirito, ġia ema maġani-kone misiri kotari maki.”

³⁵ Benamo Iesu na mai tarimarima asisebo ekirarito, tano ai ġetanutanu-tari.³⁶ Benamo beredi imaima ruarua (7) e maġani-kone eġabirito, Barau evaġa-namoato, ebuki-ġuturito, ġena mero evinirito, ġia

na vegogo tarimari ma ġevinirito. ³⁷Mabarari ġeġani-maseto murinai, Iesu ġena mero na ġaniġani kwari ġegogorito, boseġa imaima ruarua (7) ġevaġa-vonurito. ³⁸Mo ġaniġani ġeġaniato ġenana tau moġo mabarana tu 4,000, senaġina vavine ma naturi ġesi tu asi ġeiavirito. ³⁹Benamo Iesu na mai ġutuma-barā etuġu-rovo rovorito, a ġia ġasi ai eraġeto, Magadan tanona ġana eiaġoto.

Farisea e Sadukea tarimari ġeri ura vetoġa ta guba na bene mariġo

16 ¹Farisea e Sadukea tarimari kotari Iesu ġenai ġeiaġoto, benamo ġedanagi-ribaganiato. Ĝeri ura vetoġa ta guba na bene mariġo, beġene ġitaia, ġia tu moġoni Barau na etuġuato tarimana. ²Senaġi Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Lavilavi ai ġaro evariġoni nai, ġokirani, ‘Guba bekakakaka, be ġura asi beraguni, ġitaġitana tu nega namo.’ ³A boġi-boġi rekenai ġokirani, ‘Toma tu ġura ma iavarana ġesi eiaġomani, korana guba bekakakaka, ema ġitaġitana maki ma garina.’ Guba ġoġitaiani nai, kara boġo kiraġiani, nega namo o nega rakava ġeri ai tu lorinai, senaġina maitoma ġaro vetoġari tu asi ribami! ⁴Maitoma ġuru rakavana ma veguravanaġina ġesi, (Barau ġenana ġeveġitato ġuruna), vetoġa ma evetauani, senaġina vetoġa ta asi bavinimini, a Iona, peroveta tauna, ġenai egorato vetoġana moġo.” Benamo Iesu na eraga-kwanerito, ġerina eraka-veġitato.

Iesu ġena mero ġedadaradarato

Mareko 8:14-21

⁵Kou na ġeġiasi-vanaġito reke ta kefo ai vau, Iesu ġena mero ġeribato, ġaniġani asi ġeġabikauto. ⁶Benamo Iesu na ekirarito, ekirato, “Lorimi boġono vetore, boġono boġeboge, korana Farisea tarimari e Sadukea tarimari ġeri farao vaġa-tubuna mura-murana lorina boġono torea.” ⁷Ĝia tauġeri ġeguruġa-guruġa iaġi-vegogo-ato, ġekirato, “Ĝia maiġesi eguruġani, korana beredi asi bita ġabikau nai.” ⁸Iesu ribana ġia na kara ġekiraġiato naima, edanaġirito, ekirato, “Karase nai ġereġami na beredi asi boġo ġabikau ġoguruġa-guruġa iaġiani? Veġabidadama kei tarimami! ⁹Ĝomi roġosi roġo boġono riba-maoro? E asi ġotuġamaġiani beredi imaima (5) ġenana tarimarima 5,000 ġeġaniġanito, e beredi kwari ġogogorito tu boseġa vira ġovaġa-vonurito? ¹⁰Ema ta maki, farao imaima ruarua (7) ġenana tarimarima 4,000 ġeġaniġanito, e beredi kwari ġogogorito tu boseġa vira ġovaġa-vonurito? ¹¹Kamasi se nuġami asi ġevekeoni, ma asi ġoribani, au na tu dia beredi aguruġa-iaġiani? Ma nakira: Farisea tarimari e Sadukea tarimari ġeri farao vaġa-tubuna dagarana lorina boġono toreal!” ¹²Benamo ġia nuġari ġevekeoto, ema ġeribato maki, Iesu na dia farao vaġa-tubuna muramurana eguruġa-iaġiato, senaġina Farisea e Sadukea tarimari ġeri vevaġa-riba guruġari ġoġafafarri rekeri ai eguruġato.

Petero na Iesu ekiraġi-foforiato, Keriso
Mareko 8:27-30; Luka 9:18-21

¹³Iesu eiaġoto, Kaisarea Filipi vanuġana tanona rekenai eraġasito. Monai vau ġia na ġena mero edanaġirito, ekirato, “Tarimarima tu kara ġetoni, Tarimarima Natuna tu deikara?” ¹⁴Ġia ġekirato, “Kotari ġekirani, ġoi tu Ioane Babatiso, kotari ġekirani, Elia, ma tari ġekirani tu, Ieremja o peroveta tarimana ta.” ¹⁵Iesu na ġia edanaġirito, ekirato, “A ġomi tu kara ġotoni au tu deikara?” ¹⁶Simona Petero na evaġa-veseato, ekirato, “Goi tu Keriso, maġuri Barauna Natuna.” ¹⁷Iesu na evaġa-vese viniato, ekirato, “Simona, Ioane natuna, bono iaku ema vevaġa-namo iatamu ai bene tanu, korana mai vevaġa-vese moġonina bovinia, maiġa tu dia tarima ta ġenana beiaġoma, senaġina mai tu au Tamagu gubai etanuni na ġoi bevinimu. ¹⁸Moġa lorinai akiramuni: Goi tu Petero, (anina tu fore), ema mai fore iatanai au ġegu ekalesia bavaġa-ruġaiani. Mase ġena seġuka na maki asi bevaġa-darereani. ¹⁹Au na Guba Basileia kiri maki ġoi bavinimuni; tanobarai bobarurini dagarari mabarari gubai maki Barau na bebarurini; e tanobarai boruġarini dagarari mabarari gubai maki Barau na beruġarini.” ²⁰Benamo Iesu na ġena mero ekirarito, tarima ta asi beġene vaġa-ribaia ġia tu Keriso, (Barau na ekiraġi-toreato vevaġa-maġuri tauna).

Iesu na ġena mase e variġisi-ġenoġoi eguruġa-iaġirito
Mareko 8:31-9:1; Luka 9:22-27

²¹Mo nega na veġata Iesu na ġena mero evaġa-riba guinerito, ekirato, “Au tu Ierusalema ġana aiaġoni, be Iuda vereri, e Rubu Veaġa vereri baregori, ema taravatu vaġa-riba-iaġina tarimari ġerina roġo amidigu-lelevaġini; ema beġe vaġi-maseguni maki, senaġina ġaro vaġa-toitoinai vau, mase na ma bavaisiraġe-ġenoġoini.” ²²Petero na eġori-veġitaiato, benamo esisiba-viniato, ekirato, “Vereġauka, dia maniġesina; maniġesina asi beġe vei-vinimuni, ma asi beġorani maki.” ²³Benamo Iesu eboġe-kureto, Petero ekiraiato, ekirato, “Goi Satani, ġeguna noraka-ġerevaġi! Au ġegu iaġoiaġo ġoi na odiu-ġauani, korana mai ġemu tuġamaġi gurugħana tu dia Barau ġenana eiaġomani, senaġina tarimarima ġerina.”

²⁴Iesu na ġena mero evaġa-guruġarito, ekirato, “Bema tarima ta au murigu ai bene raka etoni nai, tauġena bene veruġa, ġena satauro bene ġwaia, ma murigu ai bene raka.” ²⁵Moġa lorinai deikara tauġena moġo ġena maġuri lorina etoreani tarimana, ġena maġuri befitoġaiani. A deikara au daigu ai ġena maġuri befitoġaiani tarimana, ġena maġuri asi bevei-rekwarekwaiani, senaġi bedoġariani. ²⁶Tarima ta na tanobara mabbarana uranai ġena maġuri befitoġaiani, ġena namo tu kara ġia ġenai? Korana tarima ta ġena maġuri efitoġaiato nai, kara na vau ma bevoi-

genoġoiani? ²⁷Korana Tarimarima Natuna tu Tamana mamana marevana e seġuka baregona e ma ġena aneru mabarari ġesi beġe iaġomani, benamo tarimarima tata ġeri veiġa ilailanai voiri tu bevinirini. ²⁸Moġoni akiramini, mai kotari ini ġeruġa-taġoni maiġeri tu asi roġo beġe maseni, beiaġoni mo, Tarimarima Natuna ġena Basileia nuġanai beiaġomani beġe ġitaiani.

Iesu vetoġana eirauto

17 ¹Garo imaima sebona (6) ġekorito murinai, Iesu na Petero, e Iakobo (o Iames), ema tarina Ioane eġabirito, ġoro baregona ta tuġuna ġana ġevaraġeto, monai ġia ġereġari moġo. ²Ġia ġeboġe-taġoto-ġoi nuġanai, Iesu ġitaġitana varau eirauto: Ĝia ġoirana ekimore-kimoreato ġaro noġa, ma ġena dabuġa ekuro-ġaroġaroto. ³Benamo mai mero toitoi na Mose e Elia ġegitarito, Iesu ġesi ġeguruġa guruġato-ġoi. ⁴Monai Petero eguruġa-fouto, Iesu ekiraiato, ekirato, “Vereġauka, namo vedaura ġita mainai maiġera! Be, ourani nai, fountoitoi naragari, ta ġoġi ġemu, ta Mose ġena, ema ta Elia ġena.” ⁵Ġia roġo eguruġato-ġoi, magube kuro-ġaroġarona na ema ġabi-ġaurito vau, garo ta mai magube nuġana na eke-a-rosito, ekirato, “Mai tu au Natugu, auravini-baregoani; ġia ġenai aiaku-rakavani. Ĝia boġono seġaġi-vinia!” ⁶Iesu ġena mero toitoi na mai garo ġesēgaġiato nai, tano ai ġeketo-tarito ġoirari maki tano ai, korana ġegari-rakavato nai. ⁷Benamo Iesu tu ġia ġeri ai eiaġoto, tauġaniri eġabi-kararito, ekirato, “Govaisivaisi-raġe, asi ġogari.” ⁸Ġia ġeboġe-vaisito nai, ġia na tarima ta asi ġeġitaiato ġia ġesi, Iesu moġo ġereġana.

⁹Mabarari ġoro na ġemariġoto-ġoi nai, Iesu na evaġa-guruġarito, ekirato, “Boġo ġita dagħarari tarima ta asi boġono vaġa-ribaia, bene iaġo mo, Tarimarima Natuna mase na bene variġisi-ġenoġoi.”

¹⁰Benamo Iesu ġena mero na ġedanaġiato, ġekirato, “Kara dainai taravatu vaġa-riba-iaġina tarimari ġekirani, Elia tu beiaġoma-guineni?” ¹¹Iesu evaġa-veseto, ekirato, “Moġoni veġata, Elia tu beiaġoma-guineni, dagħra mabarari bevaġa-varigu ġenogħoġirini. ¹²A au na akiramini, Elia tu varau eiaġomato, senaġi tarimarima tu asi ribari ġia tu deikara. Ģeri ura veiġari ai moġo ġeveli-viniato-ġoi. Moġa ilailanai Tarimarima Natuna maki beġe vaġa-midigu midiguani.” ¹³Mai guruġa ġerina Iesu ġena mero ġeribato, ġia na tu Ioane Babatiso ekiragi-kara-viniato.

Iesu na iauka rakavana na eborogħiato merona evaġa-namoato Mareko 9:14-29; Luka 9:37-42

¹⁴Ġia ma ġeġenogħoito tarimarima ġutuma ġeri ai nai, tarima ta Iesu ġenai eiaġomato, ġoġiranai ema vetui-tarito, ¹⁵ekirato, “Vereġauka, au natugu merona novetuġaia! Ĝia tu ġue na evaġiani, ema tauġanina

evaḡa-ḡoḡo-ḡogo rakavaiani. Nega ḡutuma karavai eburi-raġeni e nanu ai eburi-reini. ¹⁶ Ġemu mero ḡeri ai aḡabi-iaḡoato, senaḡina vaḡa-namona ġia tu asi ilaila.” ¹⁷Iesu evaḡa-veseto, ekirato, “Asi veġabidadamami e kira-sirivaġi ġuruna! Ġaro vira au tu sevimi ai bana tanu? Ġaro vira bana vevaḡa-gwaġiġi vinimi? Mero ḡegu ai ḡoḡori-iaḡomaia!” ¹⁸Iesu na mero tauġanina ġenai etanuto iauka rakavana ekira-ḡoiato, benamo iauka rakavana eraka-vaġito, ma asikauna mero enamoto.

¹⁹Gabivau Iesu ġena mero ġenai ġeiaġoto, vekuretoġai ġedanaġiato, ġekirato, “Karase nai ġai na iauka rakavana asi ilaila baġa lai-vaġia?” ²⁰Iesu na evaḡa-veserito, ekirato, “Korana ġemi veġabidadama asi ilaila naima. Akira-korikorimini, bema ġemi veġabidadama mastadi ġutuna misina korokorona kavana nai, mai ġoro boġo kiraiani, boġo kirani, ‘Mainana noveġabi-vaisi, ma iomonai noa vetore!’, benamo beveġabi-vaisini ma beiaġoni. Veiġa mabarari maki boġo veirini riba. [²¹Iauka rakavari maiġesina lailairi tu dabara irauna tai asiġina, senaḡina ġauġau e ġaniveġai ġereġana moġo.]”

Iesu ġena mase ma ekiraġi-ġenoġoiato
Mareko 9:30-32; Luka 9:43-45

²²Garo ta, Iesu ma ġena mero ġesi Galilei ġetanuto-ḡoi nai, Iesu na ekirarito, ekirato, “Tarimarima Natuna tu beġe revaiani vau tarimarima ġimari ai beġe toreani. ²³Benamo beġe vaġi-maseani, senaġi ġaro vaġa-toitoinai ma bevaisiraġe-ġenoġoini.” Ĝena mero ġeseġaġiato nai, nuġari ġemetu-rakavato.

Rubu Veāga takesi moniri vinina

²⁴Iesu ma ġena mero ġesi Kaperanauma vanuġanai ġeraġasito, benamo Rubu Veāga monina ġegogoato-ḡoi tarimari ġeiaġomato, Petero ġedanaġiato, ġekirato, “Gomi ġemi vevaġa-riba tauna Rubu Veāga ġena takesi moniri tu evinini ba asiġina?” ²⁵Petero na evaġa-veseato, ekirato, “Oi, evinini.” Petero numa ġana eġenoġoito nai, Iesu na edanaġiato, ekirato, “Simona, ḡoi ġemu tuġamägi tu kamasi? Tanobara vereri o kini ġeri takesi moniri tu deikara na beġene viniri? Ĝia naturi na ba tarima boruri na beġene viniri?” ²⁶Petero evaġa-veseto, ekirato, “Tarima boruri na.” Iesu na ekiraiato, ekirato, “Moġa anina, ġia naturi tu asi beġe vinini. ²⁷Senaġina asi bitana vaġa-baruri ġana, naima noiaġo kou ġana. Kimai bono fiu-riġoa, maġani-kone giniguinen boinu-raġeani nai, bokana bono keo-baġakaia, silva monina ta bodoġariani nuġanai. Bono ġabia, benamo bono viniri ġita taura ruarua ġera Rubu Veāga takesi monina.”

Deikara tu barego vedaura Guba Basileia nuġanai?

18 ¹Mo negai Iesu ġena mero ġenai ġeiaġoto, ġekirato, “Deikara tu barego vedaura Guba Basileia nuġanai?”

² A Iesu na mero misina ta ekea-iāgomaiato, benamo vekaravari ai evaḡa-rūga-tariato, ³ ekirato, “Moḡoni veḡata, akiramini, ġomi asi boḡo vetuḡamaḡi-kureni e mai mero misina kavana asi boḡo iāgoni nai, ġomi tu Guba Basileia nuġanai asi boḡo raka-toḡani. ⁴ Tarima ta tauġena evevaḡa-manauni mai mero misina kavana, ġia tu barego lelevaḡi Guba Basileia nuġanai. ⁵ Ema deikara mero misina maīgesina kavana au aragu ai beḡabi-raġeani tarimana na au maki eḡabi-raġeguni.”

Tarima ta na mero misina ġena veḡabidadama asi bene vaḡa-rakavaia
Mareko 9:42-48; Luka 17:1-2

⁶ Senaġina bema tarima ta na au eḡabidadama-viniguni mero misina ta ġena veḡabidadama evaḡa-rakavaiani, ġia tu bere namo fore barana ġaiġonai ġere baru-kaua, ma davara dodokunai bere vebora-mase. ⁷ Tanobara vetuġana kekei, korana veribaġani ġenana tarima ġeri veḡabidadama evaḡa-rakavaiani. Dagara moġesina vanaqivanaġi beġe ġorani veḡata, senaġina veribaġani evaḡa-ġorai tarimana neġi, vetuġana kekei.

⁸ Bema ġoi ġimamu o kwakumu na rakavai etoremuni nai, bono basi-ġutua, bena bono fitoġaia! Ġimamu sebonai o kwakumu sebonai maġuri vanaqivanaġi bono doġaria tu namo, a asi namo ġimamu ruarua ma kwakumu ruarua karava eġara-vanaġi vanaqini gabunai beġe fiu-kaumuni. ⁹ Bema ġoi matamu na rakavai etoremuni nai, bono ġibo-vaġia, bena bono fitoġa-kwareġaia. Matamu sebonai maġuri vanaqivanaġi bono doġaria tu namo, a asi namo matamu ruarua karava eġara-vanaġi vanaqini gabunai beġe fiu-kaumuni.”

Barabore - Rekwarekwa mamoe
Luka 15:3-7

¹⁰ “Lorimi boġono vetore, mai mero misiri ta boḡo ruġaiani ġesi. Korana akiramini: Ĝia aneruri na au Tamagu gubai etanuni ġoirana nega vanaqivanaġi ġeġitaiani. [11] Tarimarima Natuna tu rekwarekwa tarimari vaġa-maġuriri ġana eiaġomato.]

¹² Kamasi ġotuġamaġiani? Bema tarima ta ma ġena mamoe sinau ta (100), senaġina sebona berekwa-rekwani nai, ġia kara beveini? Ĝia na tu 99 ġoro gabakanai beraga-kwane-rini, benamo beiāgoni, rekwarekwa mamoe bea vetauani. ¹³ Bedoġariani nai, moġoni akiramini, beiaku-rakavani moġo. A ġena mamoe 99, asi ġedobito dagarari, maki bevanaġirini. ¹⁴ Moġa ilailanai Tamami gubai etanuni asi ġena ura, mai mero misiri ta bene rekwarekwa.”

Tarikakamu ta na bevei-rakava vinimuni

¹⁵ “Bema ġoi tarikakamu ta na bevei-rakava vinimuni nai, bono iaġo, ġena veiġa rakavana bono vaġa-fofori vinia. Senaġina, vekuretoġai mai

veīga bono veia, ġia ma ġoi ġesi moġo. Bema ġia na ġoi beseġaġimuni ema beġabi-raġemuni nai, tarikakamu ġoi ġemu ai beġenogħoi. ¹⁶ Senaġina bema asi beġabi-raġemuni nai, tarima sebona o ruarua bono ġabiri, ġoi ġesi boġono iaġo ġenai, benamo ‘guruġa mabarari beġene vaġa-moġoniri, seġaġiseġaġi tarimari ruarua o toitoi ġerina,’ Buka Veaġa ekirani kavana. ¹⁷ Bema ġia asi beseġaġirini nai, beġe ġora dagarari mabarari tu rubu o ekalesia vegogona bono kira-varaia. Bema ekalesia vegogona garona asi beseġaġiani, ġoi na ġia tu Barau asi ribana tarimanai ema takesi gogo o vei-rakava tarimanai bono vaġa-iaġo.

¹⁸ Moġoni akiramini: Tanobarai boġo barurini dagarari mabarari gubai maki Barau na bebarurini; e tanobarai boġo ruġgarini dagarari mabarari gubai maki Barau na beruġarini.

¹⁹ Au na akira-ġenoġoimini: Tano-barai ġomi tarima ruarua dagara tai nuġami boġo tore-sebonaiani ema boġo ġauġau-iaġiani tu, Tamagu gubai etanuni na bevinimini. ²⁰ Korana au aragu ai tarima ruarua o toitoi beġe tanu-vegogoni gaburi ai, au maki ġia ġesi monai.”

Barabore - Rakava asi etuġamaġi-fitoġaiani tarimana

²¹ Benamo Petero tu Iesu ġenai eiaġoto, ekirato, “Vereġauka, au tari-kakagu bevaġa-rakava iaġoguni nai, ġena rakava tu nega vira kavana bana tuġamaġi-fitoġaia? Imaima ruarua (7) ba?” ²² Iesu evaġa-veseto, ekirato, “Asiġina, dia 7 moġo, senaġina 70 ma vaġa-baregona 7, o 70 taims 7, (moġa anina tu vanaqvanaġi).

²³ Goseġaġi, Guba Basileia tu vere ta kavana, ġia eurato, ġena vetuġunaġi tarimari ġeri ġabitore bene vetauri ema bene vaġa-maorori. ²⁴ Ĝia na ġabitore dori evetaurito-ġoi nuġanai, vetuġunaġi tarimana ta ġema-ġabitogħiato, ġia ġena ġabitore ġenai vira milion kina, moni barego vedaurea, eveiato. ²⁵ Mai vetuġunaġi tauna ġena moni asi ilaila ġena ġabitore voina vinivinina ġenai. Moġesina naima vere na ġena vetuġu-naġi merori ekirarito, mai tarima beġene voivoi-iaġia, vere ta ġena vetuġunaġi meronai bene iaġo, ma ġaraġona e ma natuna ema ġena farefare mabarari ġesi maki, mo ġena ġabitore bene davaia ġana. ²⁶ Vetuġu-naġi tauna vere kwakuna koranai evetui-tarito, enoġiato, ekirato, ‘Au ġegu ai bono vevaġa-gwaġiġi. A au na ġemu dagara mabarari voiri bavanimuni.’ ²⁷ Vere na evetuġħiato nai, vetuġunaġi tauna ġena ġabitore etuġamaġi-fitoġiato, benamo etuġu-rakaiato.

²⁸ Mai vetuġunaġi tauna eraka-rosito, ġia ġatana vetuġunaġi tarimana ta edoġariato. Mai ġatana moni kotuna eġabi-toreato ġia ġenai. Eġabi-tariato, ma ġaiġona egigiato, ekirato, ‘Au ġegu ai oġabi-toreato monina voina novinigu!’ ²⁹ Ĝatana vetuġunaġi tarimana ġia kwakuna koranai evetui-tarito, enoġiato, ekirato, ‘Nega kota novinigu roġo, be voina mabarana bana vinimu!’ ³⁰ Senaġina ġia asi eurato, benamo dibura numai

edori-toğaiato. Monai bene tanu, bene ia gó mo, ġena ġabitore voina bene dava-iāgia etato.

³¹ Benamo ġia ġesi vetuġunaġi ġeiāgo-vini vegogoato-ġoi tarimari na mo veiġa ġeġitaiato nai, ġia nuġari ġemetoto, benamo ġeiaġoto vere ġenai, mo kara ġeġorato dagarari mabarari ġevaġa-ribaiato. ³² Moġesi nai ġia na vetuġunaġi tauna numai ekea-toğaiato, ekiraiato, ekirato, ‘Goi vetuġunaġi tauna rakavanaugh! Au na ġoi moni vira milion au ġegu ai oġabitorateo dagarari mabarari atuġamaġi-fitoġarito, voina asi oviniguto, korana onoġiguto nai. ³³ Ilailana ġoi na maki karomu vetuġunaġi tauna boro vetuġa-ġwaia, au na ġoi avetuġa-ġwamuto kavana.’ ³⁴ Mai vere ebaru-rakavato, benamo vetuġunaġi tauna dibura numai etoreato, monai metona bene ġwaia mo, ġena ġabitore voina mabarana ma bene vini-ġenoġoia.

³⁵ Iesu ġena guruġa magona rekenai maiġesina ekirato: Tamagu gubai etanuni na ġomi mabarami mai veiġa sebonai moġo bevei-vinimini, bema ġoi tarikakamu ġena rakava nuġamu mabarana ġesi asi botuġamaġi-fitoġaiani nai.”

Veġaraġo ruġaruġana

19 ¹Iesu na maiġeri dagara mabarari eguruġa-iāgi ġosirito murinai, Galilea eiaġuiato, Iudea tanona ġana eiaġoto, Ioridana ġarukana reke ta kefonai. ²Tarimarima ġutuma-barā ġia murinai ġeiaġomato, e monai ġeri keve evaġa-namorito.

³ Farisea tarimari kotari ġia ġenai ġeiaġoto, ġevedanaġi-veribaġaniato, ġekirato, “Tau ta ġena ura ġaraġona bene fitoġaia etoni nai, taravatu na beġabiani?”

⁴ Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Gomi na Buka Veaġa asi ġojaviani? Maiġesi ekirani, ‘Tovotovona na veġata, Barau na dagara mabarari eveirito nai, ġia na tarimarima maki eveirito tau e vavine.’ ⁵ Benamo Barau ekirato, ‘Moġesina nai tau ta na tamana e sinana berag-kwanerini, ġaraġona ġesi beġe tanuni, benamo ġia tauri ruarua beġe sebonani.’ ⁶ Moġa lorinai ġia tu dia ruarua, senaġi sebona moġo. Moġesina nai Barau na etore-sebonarito tarimari tu, tarima ta na asi ma bene tore-kirari.”

⁷ Farisea tarimari na ġekiraiato, ġekirato, “Karase nai Mose na taravatu eveiato nai, ekirani, tau na veġaraġo ruġaruġana fefana betoreani vau, ġaraġona betuġu-rakaiani?”

⁸ Iesu evaġa-veseto, ekirato, “Mose na maoro evinimito, ġaraġomi boġono tuġu-rakari ġana, korana ġomi vaġa-ribami tu gwagiġi rakava nai. Senaġina Barau na dagara mabarari eveirito nai, maiġesina tu asiġina. ⁹ Akiramini: Deikara na ġaraġona, enabe asi eveġura-vanaġini, senaġi effitoġaiani moġo, vavine ta ma beġaraġoani, ġia tu beveġura-vanaġini.”

¹⁰Iesu ġena mero na ġekiraiato, ġekirato, “Veġaraġo dabarana moġesina nai, tarimarima asi beġene veġaraġo tu namo banaġu.” ¹¹Iesu evaġa-veseto, ekirato, “Mai vevaġa-riba maiġa tarimarima mabarari na asi beġe tuġamaġi-fakaiāni, senaġi Barau na deikara tuġamaġi-faka evinirito tarimari moġo. ¹²Tarimarima kotari asi ġeveġaraġoni, korana moġesi veġatana ġemāġurito sinari ġerina, be asi ilaila beġe veġaraġoni; ma kotari tu eunuko tauri kavari, (tarimarima na seuri ġefararini); ema kotari tu Guba Basileia o Barau vetuġunaġina beġene iaġo-vinia uranai asi ġeveġaraġoni.”

Iesu na mero misiri evaġa-namorito
Mareko 10:13-16; Luka 18:15-17

¹³Tarima kotari na naturi Iesu ġenai ġegħwa-iaġorito, ġimana ġia iatari ai bene tore-kauri, ema bene ġauġau ġana. Senaġina ġena mero na ġekira-ġoирito. ¹⁴Iesu na ekirarito, ekirato, “Mani mero misiri ġeiaġoma au ġegu ai, asi ġokira-ġoирi, korana Guba Basileia tu maniġesina kavana tarimari ġeri.” ¹⁵Benamo Iesu ġimana iatari ai etore-kaurito, evaġa-namorito vau eiaġuirito.

Tarima variġuna ma ġena farefare vovoka
Mareko 10:17-31; Luka 18:18-30

¹⁶Garo tai tau ta Iesu ġenai eiaġoto, ekirato, “Vevaġa-riba tauna, kara dagara namona baveiani vau, maġuri vanaqvanaġi baġabiani?” ¹⁷Iesu na evaġa-veseato, ekirato, “Karase nai au odanaġiguni, aiga tu dagara namona? Sebona moġo namo, Barau. Bema ourani maġuri vanaqi-vanaġi bono ġabia nai, Barau ġena taravatu bono korana-iaġiri.” ¹⁸Ġia na Iesu edanaġjato, ekirato, “Kamara taravatu okiraġirini?” Iesu ekirato, “Asi bono vaġivaġi, asi bono veġura-vanaġi, asi bono lema, asi bono vevaġa-bade ġofaġofa, ¹⁹tamamu e sinamu bono gubakauri, e sevimu tarimana maki bono ura-vinia, ġoi tauġemu oveura-vinini kavana.” ²⁰Mai maraġa variġuna ekirato, “Au na mani taravatu mabarari akorana-iaġirini. Kamara dagara tu au na ma bana veia?”

²¹Iesu na ġia evaġa-veseato, ekirato, “Bema ġoi ourani bono iobukaiobuka nai, giniguine tu noiaġo, ġemu farefare mabarari bono voivoi-iaġiri, be moniri tu asi ġeri-ġari tarimari bono viniri, benamo gubai tu ma ġemu farefare. Gabivau murigu ai bonoma raka.” ²²Maraġa variġuna na maiġa eseġaġjato nai, nuġana ma metona ġesi eiaġuiato, korana ġia tu ma ġena farefare ġutuma tarimana.

²³Iesu na ġena mero ekirarito, ekirato, “Au na akira-korikorimini: Farefare vovoka tarimari ġeri rakatoġa Guba Basileia nuġanai tu gwaġiġi rakava. ²⁴Ma akiramini: Kamela tu nila kadarena na bevanaġimi kotuna gwaġiġi, senaġi ġena farefare vovoka tarimana Barau ġena Basileiai

ġena rakatoġa tu gwaġiġi rakava.” 25 Ĝena mero mai guruġa ġeßeġaġiato nai, ġegaba-rakavato moġo. Benamo ġevedanaġi, ġekirato, “Be deikara na maġuri vanaġivanaġi bedoġariani?” 26 A Iesu na eġita-karakararito, benamo evaġa-veserito, ekirato, “Tarimarima ġeri ai tu asi ilaila, senaġi Barau ġenai dagara mabarari tu ilaila.”

27 Benamo Petero eguruġa-fouto, ekirato, “Goi ribamu, ġai ġema dagara mabarari tu ġaraga-kwanerito, benamo ġoi murimu ai ġarakani! Be ġai kara baġa ġabini?” 28 Iesu na ekirarito, ekirato, “Moġoni akiramini, tanobara variġuna beforini nai, Tarimarima Natuna ġena terona o vere seana kimorekimorenai betanu-kauni, ma ġomi gabanana ruarua (12) au murigu ai ġorakani tarimami maki vere seari gabanana ruarua (12) ai boġo tanukauni, Isaraela ġena doġoro gabanana ruarua (12) boġo ġita-ġaurini, ema boġo ġori-kaurini. 29 Tarima ta na ġena numa, kakana, tarina, tobana, tamana ma sinana e natuna, ema ġena tano, au uragu ai beiaġuirini nai, ġia tu sinau-sinau ai dagara bedoġarini, ema maġuri vanaġivanaġi maki beġabiani. 30 Senaġina tarimarima ġutuma toma ġeguineni tu beġe gabini, ema ġutuma maki initoma ġegabini tu beġe guineni.”

Barabore - Ĝauvei tarimari vine tavoġanai

20 ¹“Guba Basileia tu maiġesi kavana: Vine tavoġana tarimana ta boġibogi iamoi amo ai numa na eraka-rosito, ġena vine tavoġanai beġene ġauvei tarimari evetaurito. ² Benamo ġauvei tarimari gesi ġeguruġa-vegogoto ma ġevaġa-moġoniato, mo ġauvei tarimari ġaro sebona ta beġe ġauveini voiri silva monina sebona bevinirini ġetato. Benamo ġena vine tavoġana nuġanai etuġu-iaġorito. ³ Boġibogi 9 koloko kavana ġia ma eraka-rosito, maketi gabuna ġana eiaġoto, monai tarima kotari ġeruġa-reko rekoto-ġoi eġita-rito. ⁴ Benamo ekirarito, ekirato, ‘Gomi maki ġegu vine tavoġana ġana ġoiaġo, ġoa ġauvei, be voimi maorona bana vinimi.’ ⁵ Ĝia maki ġeiaġoto. Ġaroġota 12 koloko ma 3 koloko kavana ġia numa na ma eraka-rosito, kotari ma edoġaririto, etuġurito. ⁶ Lavilavi rekenai 5 koloko kavana ma erakarosi-ġenoġoito, kotari roġo mo ġeruġa-taġoto-ġoi nai edoġaririto. Benamo edanaġirito, ekirato, ‘Karase nai mainai ġoruġa-kava ruġa-kavani mo, ġaro mo evariġoni?’ ⁷ Ĝia na ġevaġa-veseato, ġekirato, ‘Korana tarima ta na ġauvei asi evinimani nai.’ Benamo ekirarito, ‘Gomi maki ġegu vine tavoġana ġana ġoiaġo, ġoa ġauvei.’

⁸ Ĝaro eboraiato-ġoi nai, tavoġa biaguna na ġauvei tarimari eġita-ġaurito-ġoi tauna ekiraiato, ekirato, ‘Ĝauvei tarimari nokeari, be voiri noviniri, vau beġe ġauvei tarimari bono vini-guine, bene iaġo mo, bakea-guineri tarimari bono vini-raġasi. ⁹ Benamo mo lavilavi 5 koloko etuġurito tarimari ġeiaġoma-guineto, benamo silva moniri sebori-sebori

ḡeḡabito. ¹⁰ Ġeiaḡo-guineto tarimari ḡeiaḡomato nai, ḡia mataboru ḡekirato tu, voiri kotari ma betore-kaurini, senaḡi ḡia maki silva moniri sebori-sebori moḡo ḡeḡabito. ¹¹ Geri moni ḡeḡabito nai, ḡemugu-muguto tavoḡa biaguna ḡenai, ¹² ḡekirato, ‘Mai tarimarima gabivau ḡeiaḡomato maiġeri tu, hora sebonai moḡo beġe ḡauvei ma voiri, a ḡai tu ḡaro vinubana ḡavekwarāġini, ma ḡaro ḡena seḡuka na etunu-rakavamani, nuġanai voima ḡia ḡeri ḡesi bovini-sebonama.’

¹³ Tavoḡa biaguna na ḡia ta ekiraito, ekirato, ‘Ġatagu, noseḡaġi, au na ḡoi asi baġofamu. Taguruġa-vegogoto nai, ḡaro sebona voina tu silva monina sebona tatato, nene? ¹⁴ Mai moḡo voimu noġabia, be noraka! Au aurani mai gabi tarimana bana vinia, ḡoi bavinimu ilailanai. ¹⁵ Be, au ma ḡegu maoro, mai ḡegu moni tu ḡegu ura ilailani bana vini. Ba ḡoi oħbaruni, korana au tu nuġagu ma iakuna ḡesi avinini nai?’

¹⁶ Iesu ḡena guruġa evaġa-magoato nai ekirato, “Guine tarimari tu beġe gabini, ma gabi tarimari tu beġe guineni.”

Iesu ḡena mase ma ekiraġi-foforiato
Mareko 10:32-34; Luka 18:31-33

¹⁷ Iesu Ierusalema dabarana na evaṛaġeto-ḡoi nai, ḡia na ḡena mero gabanana ruarua (12) eġabi-ḡere-vaġirito, veġuni ai evaġa-guruġarito, ekirato, ¹⁸ “Goseġaġi, ḡita tu Ierusalema ḡana tavaraġeni. Monai Tarimarima Natuna tu Rubu Veaġa vereri baregori ema taravatu vaġa-riba-iaġina tarimari ġimari ai beġe toreani. Ġia na ḡena mase guruġana beġe vaġa-moġoniani, ¹⁹ benamo irau bese (o Roma) tarimari beġe vinirini, ḡia na beġe vaseva-vaseva iaġiani, beġe kwariani e beġe vaġa-satauroani; senaġi ḡaro vaġa-toitoinai vau ma bevaisiraġe-ġenogōoini.”

Sina ta ḡena noġinoġi
Mareko 10:35-45

²⁰ Benamo Sebedaio ḡaraġona ma natuna ruarua Iakobo (o Iames) ema Ioane ḡesi Iesu ḡenai ḡeiaġoto, goiranai ea vetui-tarito, dagara ta nenoġia ḡana. ²¹ Benamo Iesu na vavine edanaġiato, ekirato, “Goi kara ourani?” Ġia evaġa-veseto, ekirato, “Nokira-varagu, au natugu tauri ruarua iniġeri, ḡoi ḡesi beġeneasi tanu, ta aroribamu ai, ma ta kaurimu ai ḡemu Basileia nuġanai.” ²² A Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Gomi tu asи ribami kara ḡonogħiani. Au na midigu bedina baniuani ḡomi maki boġo niuni riba?” Ġia ḡevaġa-veseto, ḡekirato, “Oi, baġa niuani.” ²³ Iesu na ma ekirarito, ekirato, “Moġoni, au ḡegu bedi na ḡomi maki boġo niuni, senaġi au aroribagu rekenai o kaurigu ai boġono tanu ḡotoni tu, dia au na bavaġa-moġoniani; a mai tu au Tamagu na eġabi-torerito tarimari ġeri.”

²⁴ Mero gabanana (10) na maiġa ḡeseġaġiato nai, tarikaka ruarua Iakobo (o Iames) ema Ioane ḡebaru-vinirito. ²⁵ Benamo Iesu na mabarari

ekea-vegogorito, benamo evaḡa-guruḡarito, ekirato, “Gomi ribami, irau bese tarimari ġeri vere na tarimarima ġedori-naġinaġirini, ema ġeri veguine-iagi tarimari baregori na tu ġeri maoro seġukari na ġelaunagi-naġirini.²⁶ Senaġi ġomi fakami ai moġesina tu asi boġono vei. Bema ta ġomi fakami ai bene barego etoni nai, ġia tu ġomi mabarami vetuġunaġimi bene iaġovini,²⁷ ema dei bene guine etoni tarimana, ġia tu ġemi vetuġunaġi tarimanai bene iaġo.²⁸ Tarimarima Natuna kavana, ġia eiaġomato tu, dia tarimarima na ġia vetuġunaġina beġene iaġovini ġana, senaġina ġia eiaġomato tu, tarimarima vetuġunaġiri bene iaġovini, ema ġena maġuri bene tore-taria, tarimarima ġutuma bene voi-ġenogoiri e bene vaġa-maġuriri ġana.”

Iesu na mata-bubu tarimari ruarua evaġa-namorito

Mareko 10:46-52; Luka 18:35-43

²⁹ Iesu ma ġena mero ġesi Ieriko ġeraga-kwaneato, tarimarima ġutumabarā ġia murina na ġeiaġoto. ³⁰ Mata-bubu tarimari ruarua dabara rikinai ġetanu-taġoto-ġoi, ġesegħagħito Iesu eraka-vanaġito, benamo ġekefa-fouto, ġekirato, “Vereġauka o, Davida natuna, ġai novetuġama!” ³¹ Tarimarima na ġekira-ġoирito, asi beġene guruġa ġetato, senaġi ġia ġekefa-ġigiraġe ġigiraġeto-ġoi, “Vereġauka, Davida Natuna o, ġai novetuġama!” ³² Iesu eruġa-tarito, benamo ekea-iaġomarito, ekirato, “Kara ġemi naveia ġotoni?” ³³ Ĝia na ġekiraiato, ġekirato, “Vereġauka, ġai ġaurani tu, matama noma keo-fakar!” ³⁴ Benamo Iesu na evetuġa-ġwarito, matari eġabi-kararito, ma asikauna matari ġenamoto e ġebogeboge-ginikauto, benamo Iesu murina na ġeiaġoto.

Iesu ġena rakatoġa Ierusalemai ġevonevone-raġe viniato

Ioane 12:12-19

21 ¹ Iesu ma ġena mero ġesi ġeraka-iaġoto-ġoi, Ierusalema ġekavinaġiato-ġoi, ma Betefage ai ġeraġasito Olive Ġorona rekenai, benamo Iesu na ġena mero ruarua etuġu-guinerito, ² ekirarito, ekirato, “Għoiaġo, ġoira vanuġana ġana. Monai doniki ta barutari ma natuna ġesi boġi doğaririni, boġono ruġari, benamo au ġegu ai boġono ġori-iaġomari. ³ Bema tarima ta na bedanaġimini nai, boġono kiraia, ‘Vereġauka na eura-vimirini, vau ma betuġu-iaġomarini, asi bekwaiboni.’” ⁴ Maiġa egorato ġenana, peroveta tauna ġena guruġatore guruġana evaġa-moġoniani, ekirani, ⁵ “Siona natuna, (Ierusalema tarimari), nokirari,

‘Noġitaia, ġemu Vere
mani eiaġomani,
manau tarimana, doniki tuġunai eraġeni,
mai tu doniki natuna doġenai betanukau.’”

⁶Mai mero ruarua ġeiāgoto, Iesu na ekirarito veiġana ilailanai ġeveiato. ⁷Ģia na doniki ma natuna ġesi Iesu ġenai ġegħori-iaġorito, ġeri dabuġa barari doniki doġeri ai ġeiava-kaurito, benamo Iesu etanukauto. ⁸Tarimarima ġutuma-bara ġeri dabuġa barari dabarai ġeiavarito, kotari tu ġau legari ma lauri ġesi ġebasito, benamo dabarai ġeiavat. ⁹Tarimarima ġutuma-bara ġia ġoiranai ġerakato e murinai ġerakato, maiġesina ġevone-raġeto-ġoi, ġekirato,

“Hosana, Davida natuna ġena!

Vereġauka aranai eiaġomani tarimana sivaġa-namoa!

Hosana guba tuġuna vanigerenai!”

¹⁰Iesu Ierusalem eraka-toġato nai, vanuġa tarimarami mabarari ġeveraga veragato-ġoi ema ġevedanaġi-vedanaġito-ġoi, ġekirato, “Mai tu deikara?” ¹¹Iesu ġesi ġeraka-sebonato tarimari ġevaġa-veseto, ġekirato, “Mai tu Iesu, peroveta tauna, Galilea vanuġana Nasareta na eiaġomani.”

Iesu na Rubu Veaġa eiarevaiato

Mareko 11:15-19; Luka 19:45-48; Ioane 2:13-22

¹²Iesu Rubu Veaġa nuġanai eraka-toġato, benamo voivoi tarimari mabarari elai-rosirito. Moni ġesenisito-ġoi tarimari ġeri fata e pune ġevoivoi iaġirito-ġoi tarimari ġeri diġoka eġuke-vebuburito, ¹³ema ekirarito, ekirato, “Buka Veaġa nuġanai tu maiġesi etoreato, Barau ekirato, ‘Au ġegu numa tu bese irauirau ġeri ġuriġuri numanai beġe kiraġiani,’ senaġi ġomi na tu lema tarimari ġeri gumu gabunai boġo vaġa-iaġoa.”

¹⁴Mata-bubu e kwaku rakava tarimari Iesu ġenai ġeiaġomato Rubu Veaġa nuġanai, benamo ġia na evaġa-namorito. ¹⁵Rubu Veaġa vereri baregori e taravatu ġevevaġa-riba iaġiato-ġoi tarimari na ġena nuġafarevaġi veiġari ġeġitarito, ema mero misiri garori ġesēgaġirito, Rubu Veaġa nuġanai ġevone-raġeto-ġoi, ġekirato, “Hosana, Davida natuna ġena,” benamo ġia tu ġebaru-rakavato, ¹⁶benamo Iesu ġedanaġiato, ġekirato, “Ģia na ini kara ġekiraġirini ne oseġaġirini ba?” Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Oi aseġaġini, senaġi ġomi na Buka Veaġa nuġanai asi ġoiaġiani, ‘Mero misiri ema sinari ratari roġo ġeniurini merori na maki ġoi ġevaġa-raġemuni!?’” ¹⁷Benamo Iesu na eraga-kwanerito, vanuġa barana na eraka-rosito, Betania ġana eiaġoto, monai ea genato.

Iesu na figi ġauna etovoġaiato

Mareko 11:12-14; 11:20-24

¹⁸Boġibogħi, Iesu vanuġa barana ġana ma eġenoġoito, eraka-iaġoto-ġoi nuġanai, ġia evitoato. ¹⁹Ģia na figi ġauna ta dabara rikinai eġitaiato, benamo eiaġo-viniato, senaġi asi ġwaġwana, a launa korina moġo. Benamo Iesu na figi ġauna ekiraiato, ekirato, “Goi ġemuna ġwaġwamu asi ma befori-ġenoġoini!” Asikauna moġo figi ġauna emarai-ġosito.

²⁰ Ġena mero na figi ġauna emarai-ġosito ġeġitaiato nai, ġeġabarakavato, ġekirato, “Figi ġauna tu kamasi se beraga-mase moġo?”
²¹ Iesu evaġa-veseto, ekirato, “Moġoni akiramini, bema ġomi boġo veġabidadamani, ma asi boġo daradarani nai, ġomi na maki mai figi ġauna ġenai baveia kavana boġo veiani riba; a dia moġa moġo, senaġi mai ġoro boġo kiraiani, ‘Noveġabivaisi, be davarai noa vefiu-rei,’ benamo mo veiġa tu beġorani. ²² Dagara mabarari ġauġau ai boġo kiraġirini ma veġabidadamami ġesi nai tu, boġo doğaririni.”

Iesu ġena seġuka korana ġevedanaġi-iaġiato

Mareko 11:27-33; Luka 20:1-8

²³ Iesu Rubu Veaġa nuġanai eraka-toġato, evevaġa-ribato-ġoi nai, Rubu Veaġa vereri baregori ema Iuda vereri ġia ġenai ġeiaġomato, benamo ġedanaġiato, ġekirato, “Kamara seġukai ġoi na mai veiġa oveirini? Dei na maoro evinimuto?”

²⁴ Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Au na maki vedanaġi sebona avinimini; bema boġo vaġa-veseani nai, au na kamara maoro ai mai veiġa aveirini bakira-varamini. ²⁵ Ioane ġena babatiso veiġana tu ainana eiaġomato? Guba na eiaġomato, ba tarimarima ġerina?” Ĝia fakari ai ġeverorito, ġekirato, “Bema ġita bita kirani, ‘Barau ġenana’ bita toni nai, ġia bekirani ‘Karase nai Ioane asi ġovaġa-moġoniato?’ betoni. ²⁶ Senaġi bema ġita bita kirani, ‘Tarimarima ġerina’ bita toni nai, tarimarima gariri bitana vei, korana ġia ribari, Ioane tu peroveta tarimana korikori.” ²⁷ Moġa lorinai ġia na Iesu ġevaġa-veseato, ġekirato, “Ġai asi ribama.” Benamo Iesu na ġia ekirarito, “Au na maki kamara maoro ai mai veiġa aveirini tu, asi bakira-varamini.”

Barabore - Mero ruarua

²⁸ “Mai barabore tu kamasi ġotuġa-maġiani? Tarima ta ma natuna ruarua. Tau-guinena ġenai eiaġoto, ekiraiato, ekirato, ‘Natugu, toma noiaġo, vine tavoġanai noa ġauvei!’ ²⁹ Natuna na evaġa-veseato, ekirato, ‘Asi aurani,’ senaġina gabivau evetuġa-maġi-kureto, benamo eiaġoto. ³⁰ Ĝia ma eiaġoto natuna vaġa-ruaruana ġenai, tau-guinena evaġa-guruġaiato ilailanai ekiraiato. Mero evaġa-veseto, ekirato, ‘Aiaġoni,’ senaġi asi eiaġoto. ³¹ Ĝia tauri ruarua vekaravari ai dei na tu tamari ġena ura eveiato?” Ĝia ġevaġa-veseto, ġekirato, “Tau-guinena.” Iesu na ekirarito, “Moġoni veġata akiramini, takesi gogo tarimari e mata-boraġa vavineri na ġeguine-iaġimini Barau ġena Basileia rakatoġanai. ³² Ioane Babatiso ġomi ġemi ai eiaġomato tu, vei-iobukaiobuka dabarana ġemi ai evaġa-fofiorato, senaġi asi ġoseġaġi-viniato. A takesi gogo tarimari e mata-boraġa vavineri na ġevaġa-moġoniato. Ĝomi na maki ġogitarito, senaġi asi ġovetuġamaġi-kureto, asi ġovaġa-moġoniato.”

Barabore - Tavoğā narinarina tarimari rakavari
Mareko 12:1-12; Luka 20:9-19

³³Iesu ekirato, “Barabore ta ma ġoseġaġia: Tano biaguna ta na vine tavoğana evaroato, maġuna eġabiato, tano ai vine gigi-gigina gurina ekwaiato, tavoğā narinarina numana maki evaġa-ruġaiato. Moġa murinai tavoğā ġitaġauna tarimari ġeri ai ġena tavoğā eraga-kwaneato, benamo erakato gabu ta ġana. ³⁴Vine ġwari (o grapes) ġemaġeto, benamo ġia na ġena vetuġunaġi tauri etuġurito tavoğā narinarina tarimari ġeri ai, ġena vine ġwaġwari kota begenea ġabi ġana. ³⁵Senaġi tavoğā ġitaġauna tarimari na vetuġunaġi tauri ġeġabi-taririto, benamo ta ġekwariato, ma ta ġevaġiato, ema ta fore na ġetakiato. ³⁶Tavoğā biaguna na ġena vetuġunaġi tauri vovoka kotari ma etuġurito, senaġi moġesina ma ġevei-vinirito. ³⁷Dokonai ġia na natuna korikori ġeri ai etuġu-iaġoato, ekirato, ‘Natugu na-tuġua, ġia na beġene gubakaua.’ ³⁸Senaġi tavoğā ġitaġauna tarimari natuna ġeġitaiato nai, tauġeri ġeveġuruġa-vevinito, gekirato, ‘Mani tu tavoğā beġaunai merona, be siġabia, sivaġi-masea, be ġena tavoğā bitana ġaunaia!’ ³⁹Benamo ġeġabi-tariato, vine tavoğana murikanai ġeinu-iaġoato, ġevaġi-maseato.”

⁴⁰Iesu evedanaġi, ekirato, “Tavoğā biaguna beiaġomani nai, mo tavoğā ġitaġauna tarimari kamasi beveirini?”

⁴¹Giä ġevaġa-veseto, gekirato, “Mo veiġa rakava tarimari ġia na bevaġirini veġata, ma vine tavoğana tu narinarina tarima boruri tari ma bevinirini, benamo ġeri ġwaġwa negari ai, ġwaġwari ġia ġenai beġene ġwa-iaġori.”

⁴²Iesu na ma ekirarito, ekirato, “Ġomi na mai toretore Buka Veaġai asi ġoiaviani, iniġesi ekirani,

‘Fore numari ġeragarini
 tarimari na asi ġeura-viniato
 ma ġefitoġa ġa ġi forena tu
 duġu forenai eiaġoto.
 Mai veiġa maiġa tu
 Vereġauka na eveiato,
 matara na taġitaiani,
 ġitaġitana irau veġata.’

⁴³Moġesi naima akiramini, Barau ġena Basileia tu ġemina beġabi-vaġiani, ema ġwaġwa evaġa-ġorani besena beviniani. [⁴⁴Deikara mo fore iatanai beketokauni tarimana tu, beġwa-kirakiraiani; ema mai fore tarima ta iatanai beketokauni nai, bevare-fatafataiani.]”

⁴⁵Rubu Veaġa vereri baregori e Farisea tarimari na Iesu ġena barabore ġeġeġaġirito nai, ġeribato, Iesu na tu ġia ekiraġirini, ⁴⁶naima ġia ġeri ura tu beġene ġabi-taria. Senaġi tarimarima ġutuma ġeveġogo taġoto-ġoi

gariri ġeveito, korana ġia na ġetuġamagiato-ġoi, Iesu tu peroveta tauna ta.

Barabore - Veġaraġo verekona

22

¹Iesu na Iuda vereri ġeri barabore ta ma ekiraġiato: ²“Guba Basileia tu noġa moġo vere ta, natuna ġena veġaraġo verekona evel-toreato kavana. ³Benamo ġena vetuġunaġi tarimari etuġurito, eke-a-kaurito tarimari keakeari, senaġi asi ġeūrato nai, asi ġeiaġomato. ⁴Moġa lorinai ġia na vetuġunaġi tarimari tari ma etuġurito, ekirarito, ‘Akea-kaurito tarimari ġoa kirari, “Au ġegu vereko tu badabara-ġosia, ġegu boromakau tauri ema boromakau naturi mona mase tu bavaġiri, dagara mabarari bavei-toreri, be ġoiaġoma vereko ġana.”’ ⁵Senaġi ġia tu ġeġoiaġito, ġeri ura ġauveiri moġo ġeveito. Ta vamoka ġana eiaġoto, ma ta tu ġena sitoa ġana eiaġoto. ⁶O tari tu vetuġunaġi tarimari ġeġabi-taririto, ġekwaririto, ema ġevaġi-maserito.

⁷Vere tu ebaru-rakavato, ġena vetari doġorori etuġurito, mo vaġivaġi tarimari ġevaġi-maserito, ma ġeri vanuġa barana ġegabu-kauato. ⁸Benamo ġia na ġena vetuġunaġi tarimari evaġa-guruġarito, ekirato, ‘Au ġegu veġaraġo verekona tu bavei-torea, senaġi au na akea-kaurito tarimari tu asi ilaila beġe iaġomani. ⁹Moġa lorinai mai moġo ġoiaġo, ġatama baregori rakaġutu dabarari ai boġo doġaririni tarimari mabarari boġono kirari, beġene iaġoma vereko ġana.’ ¹⁰Benamo vetuġunaġi tarimari ġeiaġoto, ġatamai ema dabarai ġedoġaririto tarimari mabarari, namori, rakavari, ġegogo-iaġorito, veġaraġo numana maki ġevaġa-vonuato.

¹¹Benamo vere eraka-toġato, ġeiaġomato tarimari ġitaġitari nuġanai, ġia na tarima ta monai eġitaiato, asi ġena veġaraġo dabuġana. ¹²Benamo edanaġiato, ekirato, ‘Gata, ġoi tu ainana boraka-toġa, asi ġemu veġaraġo dabuġana?’ Senaġi mo tarima asi eguruġato. ¹³Benamo vere na ġena vetuġunaġi tarimari evaġa-guruġarito, ekirato, ‘Gimana ema kwakuna ġobabaruri, benamo ġofiu-rosia murika mukunanai. Monai bene taġi, gadikana maki bene vaġa-ġaratariri.’ ¹⁴Korana tarima ġutuma Barau na ekearito, senaġi viravira moġo eġabi-torerito maġuri beġe ġabiani.”

Kaisara, Roma ġeri vere, ġena takesi moniri

Mareko 12:13-17; Luka 20:20-26

¹⁵Farisea tarimari ġeraka-veġitato, ġeboioġa-vegogoto, Iesu beġene vaġa-vedaġa-raġea vedanaġiri ġea veito. ¹⁶Benamo ġia na ġeri mero tari ema Heroda murinai ġerakato-ġoi tarimari tari ġetuġu-iaġorito, ġekirato, “Vevaġa-riba tarimamu, ġai ribama ġoi tu moġoni vei-iobukaiobuka tarimamu. Ĝoi na moġoni ai Barau ġena dabara ovevaġa-riba iaġi-ġitakauani. Tarimarima gariri asi oveini, tarima ġeri dagi maki asi

otuğamağirini. ¹⁷Moğga lorinai nokira-varama, kamasi otuğa-mağini: Kaisara, Roma ġeri vere, ġenai takesi bağana vini ba asīgi?”

¹⁸ Senaġi Iesu ma ribana ġeri boioġa rakavari nai, ekirarito, “Gomi ġofaġofa tarimami! Karase nai au ġoribaġaniguni? ¹⁹Takesi monina ta ġovinigu, nama ġitaia!” Benamo silva monina ta ġeviniato. ²⁰Benamo ġia na edanaġirito, ekirato, “Mai tu dei laulauna ema dei arana?” ²¹Giä ġevaġa-veseto, “Kaisara ġena.” Iesu na evaġa-guruġarito, ekirato, “Be, Kaisara ġena dagara Kaisara boġono vinia, Barau ġena dagara Barau boġono vinia.” ²²Mo guruġa ġeseġaġiato nai, ġegħaba-rakavato, benamo ġeraga-kwaneato, ġerakato.

Variġisi-ġenoġoi guruġari
Mareko 12:18-27; Luka 20:27-40

²³ Mo ġaro sebonai Sadukea tarimari kota Iesu ġenai ġeiaġoto. Giä ġeri tuġamaġi tu mase tarimari asi ma beġe variġisi-ġenoġoini. Benamo Iesu ġedanaġiato, ġekirato, ²⁴“Vevaġa-riba tarimamu, Mose maiġesi ekirato, ‘Bema tau ta asi natuna bemaseni nai, ivana vabuna kakana o tarina ta na bene ġaraġo, naturi beġene maġuri mase tauna ġena.’ ²⁵Mero mabarari tu imaima ruaru (7) mainai ġetanuto-ġoi. Mero guinena na eġaraġoato, ma emaseto asi natuna, benamo tarina na ma eġaraġoato. ²⁶Mo veiġa sebona tarina vaġa-ruaruana ġenai egorato, mero vaġa-toitoina maki moġesina moġo mo vaġa-imaima ruaruana (7). ²⁷Dokonai mo vavine maki emaseto. ²⁸Variġisi-ġenoġoi ġaronai mo vavine tu dei ġaraġona? Korana giä tu tauri 7 na ġeġaraġoato.”

²⁹Iesu na evaġa-veserito, ekirato, “Gomi tu ġokerereni, korana Buka Veaġa anina ema Barau ġena seġuka asi ribami. ³⁰Mase na ma beġe variġisi-ġenoġoini tarimari tu asi ma beġe veġaraġoni. Giä tu aneru kavana gubai. ³¹A mase na ma beġe variġisi-ġenoġoini guruġari Barau ġena bukai asi ġoiaviani? Giä ekirato, ³²‘Au tu Aberahamo ġena Barau, Isako ġena Barau, ema Iakobo ġena Barau.’ Giä tu maġuri tarimari ġeri Barau, dia mase tarimari ġeri Barau!” ³³Tarimarima ġutuma na mo guruġa ġeseġaġiato nai, nuġari ġefarevaġito ġena vevaġa-riba guruġari na.

Veuravini tu taravatu mabarari evanaġirito
Mareko 12:28-31; Luka 10:25-28

³⁴Farisea tarimari ġeġeġaġi, Iesu na Sadukea tarimari ġeri guruġa ekou-ġaurito, benamo ġeraka-vegogoto. ³⁵Giä fakari ai ta tu taravatu vaġa-riba-iaġina tarimana. Giä na Iesu edanaġi-veribaġaniato, ekirato, ³⁶“Vevaġa-riba tarimamu, taravatu nuġanai kamara taravatu tu barego vedaurea?” ³⁷Iesu na evaġa-veseato, ekirato, “Vereġauka ġoġi ġemu Barau bono ura-vinia ma nuġamu mabarana, ma iaukamu mabarana, ma ġemu

tuğamağī mabarana ġesi.³⁸ Maiğā tu taravatu giniguinenā ema barego vedaureana.³⁹ Taravatu barego vedaureari vağā-ruaruana ġia ilailana tu maiğā: ‘Sevimu tarimana bono ura-vinia, ġoi tauğemu oveura-vinini kavana!⁴⁰ Maiğeri taravatu ruarua na taravatu mabarari ema peroveta tarimari ġeri guruğā mabarari eğabi-vegogorini.’

Keriso tu Davida natuna ba Barau Natuna?

Mareko 12:35-37; Luka 20:41-44

⁴¹ Farisea tarimari ġevegogoto-ġoi nai, Iesu na edanağirito, ekirato,

⁴² “Gomi na Keriso tu aīgesi ġotuğā-mağiani? Ĝia tu deikara natuna ġotoni?” Ĝia ġevağā-veseto, ġekirato, “Ĝia tu Davida natuna.”

⁴³ Iesu na ma edanağirito, ekirato, “Davida tu kamasi nai Keriso tu ‘Vereğauka’ etoni? Korana Davida Iauka Veağā na tuğamağī-faka e riba evniato, benamo ekirato,

⁴⁴ ‘Barau na au ġegu Vereğauka ekiraiato:

Au ġimagu aroribana rekenai

noma tanu,

bene iağō mo, ġoi ġebaru-vinimuni tarimari ġoi kwakumu gaburenai batorerini.’

⁴⁵ Bema Davida na Keriso tu ‘Vereğaukana’ ekirağito, kamasi nai Keriso tu Davida natuna?”⁴⁶ Ĝia mabarari ta na maki asi evağā-veseato, ema mo nega na eiağoto mo, tarima ta na maki asi ma edanağiatu, korana ġegarito nai.

Iesu na taravatu vağā-riba-iağina tarimari ema

Farisea tarimari evanerito

Mareko 12:38-39; Luka 11:43; 11:46; 20:45-46

23 ¹Iesu na tarimarima ġutuma-barā e ġena mero evağā-guruğarito, ekirato, ²“Taravatu vağā-riba-iağina tarimari e Farisea tarimari na Mose ġena taravatu ġevevağā-riba iağirini. ³Moğā lorinai ġomni ġevağā-ribamini guruğari mabarari boğono korana-iağiri e boğono veiri. A ġeri veiğā asi boğono tovotorori, korana kara ġeġobata-iağirini, tarimarima na begene veiri veiğari tu, tauğeri na asi ġekorana-iağirini. ⁴Ĝia na maruna metori tarimarima ġevağā-faġgarini, senağina ġimari didiri na ta maki ġeri marunai asi ġeveğabikauni, asi ġevağā-kavarini, maruna beğene ġwari ġana. ⁵Ğeri veiğā mabarari ġeveirini tu, tarimarima na begene ġitari ġana. Ĝia bakuri e ġimari ai tu dagara veağari ġebarubarurini, nuğari ai Buka Veağā siriri ġeġurarini, moğeri dagara ġevağā-baregorini, ema ġeri dabuğā geveri maki ġevağā-maukarini. ⁶Ĝanivegogo gaburi ai e rubu nuğari ai ġeri ura tanutanu namori ai begene tanu. ⁷Ĝia ġeurani maketi gaburi ai begene rakaorakao, tarimarima na begene vağā-namori urari ai, ema tarimarima na ‘Veağā-riba Tarimari’ begene kirağiri.

⁸A ġomi tu ‘Vevaġa-riba Tarimami’ ai asi beġene kiraġimi, korana Barau ġereġana moġo ġemi Vevaġa-riba Tauna, ema ġomi mabarami tu tarikaka. ⁹Ema tanobarai tarima ta ‘Tama’ asi boġono kiraġia, korana ġomi Tamami tu sebona moġo, ġia tu gubai etanuni. ¹⁰Ġomi maki ‘Veġori-kau Tarimami’ asi beġene kiraġimi, korana ġemi Veġorikau Tauna tu sebona moġo, Keriso, (Barau na ekiraġi-toreato vevaġa-maġuri tauna). ¹¹Deikara barego vedaura ġomi fakami ai, ġia tu ġomi vetuġunaġimi beiāġo-vinini. ¹²Tauġena eveġabi-vaisini tarimana tu Barau na bevaġa-manauani, a tauġena evevaġa-manauni tarimana tu beġabi-vaisiani.”

**Iesu na Farisea tarimari e taravatu vaġa-riba-iaġina tarimari ġeri
ġofaġofa ekiraġiritu**

Mareko 12:40; Luka 11:39-52; 20:47

¹³“Taravatu vaġa-riba-iaġina tarimami e Farisea tarimami, ġofaġofa tarimami, vetuġami kika! Korana Guba Basileia ġatama bokana tu tarimarima ġoirari ai ġokou-ġauani. Ġomi tauġemi asi boġo raka-toġani, ema ġeraka-toġa ġetoni tarimari ġeri dabara maki ġomi na ġokourini. [¹⁴Taravatu ġovevaġa-riba iaġiani tarimami e Farisea tarimami, ġofaġofa tarimami, vetuġami kika! Ġomi na vabu ġeri numa e ġeri farefare ġovaġa-koririni. Ĝemi ġauġau tu mauka kenene, ġogofaġofani. Moġesi nai ġomi tu meto barego vedaura boġo ġabiani.]

¹⁵Taravatu vaġa-riba-iaġina tarimami e Farisea tarimami, ġofa-ġofa tarimami! Ġomi gabu mabarari ġana ġoiaġoni, davarai e tanobarai, tarima sebona kwariġitu ġemi doğoro ai bene raka-toġa uranai. Ĝoġabiani, benamo karava eġara-vanaġi vanaġini gabuna natunai ġovaġa-iaġoani, ġemi kira-sirivägi e seġafore maki bevanaġi-lelevaġirini.

¹⁶Veġorikau taumi, matami bubuġau, vetuġami kika! Ĝemi vevaġa-ribai ġokirani, Rubu Veaġa aranai bekiraġi-toreni tarimana ġena kiraġitore tu asi anina ġotoni, a Rubu Veaġa golona (o gold-na) aranai bekiraġi-toreni tauna tu, ġena kiraġitore roġo bekorana-iaġiani. ¹⁷Babo e mata-bubu tarimami! Aiġa tu barego, golo ba golo evaġa-veaġaiani Rubu Veaġana? ¹⁸Ma ġokirani, fata veaġana aranai bekiraġi-toreni tarimana ġena kiraġitore tu asi anina, a varevare dagarana fata veaġana iatanai ġetoreato dagarana aranai bekiraġi-toreni tarimana tu ġena kiraġitore roġo bekorana-iaġiani. ¹⁹Mata-bubu taumi. Aiġa tu barego, varevare dagarana ba varevare dagarana evaġa-veaġaiani fata veaġana? ²⁰Moġa lorinai fata veaġa aranai ekiraġi-toreni tarimana na fata veaġa e fata veaġa iatanai ġetorerito dagarari mabarari arari ai ekiraġi-toreni. ²¹Ema Rubu Veaġa aranai ekiraġi-toreni tarimana na Rubu Veaġa ema nuġanai etanuni Barauna arari ai ekiraġi-toreni. ²²Ema guba aranai ekiraġi-toreni tarimana na Barau ġena terona e iatanai etanuni Barauna arari ai ekiraġi-toreni.

²³Taravatu vaḡa-riba-iaḡina tarimami e Farisea tarimami, ḡofaḡofa tarimami, vetuḡami kika! Korana ḡomi na Barau ḡovarevare-viniani dagarari, ḡemi ḡanīgani ḡailauri misimisiri maki, karava gabanana (10) ḡoveirini, karava sebona boubou dagaranai ḡovaḡa-iaḡoani, senaḡina taravatu ḡena dagara baregori, vei-iobukaiobuka, vevetuḡaḡwa ema vetuḡamaḡikau tu ḡolearini. ḡomi na tu maiḡeri veiḡa baregori ḡoro veiri ema mo veiḡa keiri maki asi boḡoro iaḡiiri. ²⁴Veḡorikau tarimami, matami bubu! ḡami nanu na nagama ḡovei-vaḡiani, senaḡina kamela tu ḡolauboḡerini.

²⁵Taravatu vaḡa-riba-iaḡina tarimami e Farisea tarimami, ḡofaḡofa tarimami, vetuḡamai kika! ḡomi ḡemi kapusi e mereki muriri moḡo ḡogurigirini, senaḡi nuḡari tu lema e mata-ḡanīgani ḡoveini dagarari na beḡe vonuvonu-raḡe. ²⁶Farisea tarimami, matami bubu! Kapusi e mereki nuḡari ai ḡotorerini dagarari boḡono iareva-guineri, benamo murina rekena maki bene veiareva.

²⁷Taravatu vaḡa-riba-iaḡina tarimami e Farisea tarimami, ḡofaḡofa tarimami, vetuḡami kika! ḡomi tu gara gaburi ḡefeni-kuro-kurorito kavana, murikari ḡitaḡitari tu namo vedaurea, senaḡina nuḡari tu mase tarimari turiḡari ema miro mabarari na ḡevonuto. ²⁸ḡomi maki moḡesina, tarimarima na ḡeḡitamini veiḡa iobukaiobuka tarimari noḡa, senaḡina nuḡami tu ḡofaḡofa e vei-rakava na ḡevonuvonu-raḡeto.”

Iesu na taravatu vaḡa-riba-iaḡina tarimari e Farisea tarimari ḡeri kerere voiri ekiraḡirito

²⁹“Taravatu vaḡa-riba-iaḡina tarimami e Farisea tarimami, ḡofaḡofa tarimami, vetuḡami kika! ḡomi na peroveta tarimari ḡeri gara gaburi ḡovei-ginikaurini, tuḡamaḡi-iaḡina foreri ḡovaḡa-ruḡarini, ema vei-iobukaiobuka tarimari ḡeri gara gaburi ḡovaḡa-verarini. ³⁰ḡokirani, ‘Tubuma ḡatama ḡeri negai ḡara maḡuri nai, peroveta tarimari vaḡivaḡiri ai asi ḡara vaḡa-kavari.’ ³¹Moḡesi ḡokirani nai, tauḡemi ḡovekiraḡini, ḡomi tu peroveta ḡevaḡirito tarimari naturi. ³²Oba, ḡomi maki tubumi ḡatami ḡeveito-ḡoi kavana ma ḡovei-iaḡoni, ḡeri rakava ḡomi na ḡovaḡa-ḡuḡururini.

³³Gomi mota! Mota naturi! Barau ḡena Kota baregona ḡarona beraḡasini nai, karava eḡara-vanaḡi vanaḡini gabuna na kamasi boḡo raga-maḡurini? ³⁴Moḡa lorinai akiramini, au na peroveta tarimari e iaunega tarimari ema vevaḡa-riba tarimari batuḡu-iaḡorini. Benamo kota tu boḡo vaḡi-maserini, aba, boḡo vaḡa-sataurorini; ma kotari tu rubu nuḡari ai boḡo kwaririni, rarari maki beḡe riḡoni, ema vanuḡa ta na boḡo lairini ma vanuḡa ta. ³⁵Moḡesina nai vei-iobukaiobuka tarimari ḡevaḡirito metori tu ḡomi iatami ai, Abela ḡevaḡi-maseato, monana eiağomato mo Sakaria, Barakia natuna, ḡia tu fata veaḡana ema numa

veaḡana fakari ai ḡovaḡi-maseato. ³⁶Akira-korikorimini, mabarari metori tu toma ḡuru tarimami iatami ai beğe ketokauni.”

Iesu Ierusalem taḡina eveito
Luka 13:34-35; 19:41-44

³⁷“Ierusalema, Ierusalema o, ḡoi na peroveta tarimari ovaḡirini ema Barau na etuḡu-iaḡosirini tarimari fore na otaki-maserini. Nega ḡutuma aurato, natumi bana gana-geğeraḡiri, kokoroku vavinena na natuna egoru-taririni kavana, senaḡi ḡomi tu asi ḡourato! ³⁸Moḡa lorinai ḡemi vanuḡa ema Rubu Veāga tu korina betanuni. ³⁹Korana au na akiramini, ḡomi roḡo au asi boḡo ḡitaguni, beiaḡoni mo, ḡaro ta beraḡasini, monai vau boḡo kirani, ‘Barau aranai eiaḡomani tauna sivaḡa-namoa.’”

Iesu na vau beğea ḡorani dagarari ekiraḡirito

24 ¹Iesu Rubu Veāga na eraka-rosito, eraka-veğitato nuḡanai, ḡena mero ḡia ḡenai ḡeiaḡoto, ḡeri ura Rubu Veāga numari baregori beğene vaḡa-ḡitaia. ²Senaḡi Iesu na evaḡa-guruḡarito, ekirato, “Mai dagara mabarari ḡoḡitarini? Au na moḡoni akiramini: Mai fore ta fore ta iatanai asi beğe tanuni, mabarari beğe vare-bubu riḡorini.”

³Iesu Olive Ḍoronai etanu-taḡoto-ḡoi, benamo ḡena mero ḡia ḡenai ḡeiaḡoto, ḡedanaḡi-ḡairiato, ḡekirato, “Nokira-varama, mai dagara tu aitoma beğe ḡorani? E ḡoi boḡenoḡoi-iaḡomani ema tanobara dokona beḡabiani maki kamara vetoḡa na bevaḡa-foforiani?”

⁴Iesu evaḡa-veseto, ekirato, “Ḡomi lorimi boḡono vetore, tarima ta na asi bene ḡofami. ⁵Korana tarima ḡutuma au aragu ai beğe iaḡomani, beğe kirani, ‘Keriso tu au maiḡegu!’ Tarima vovoka beğe ḡofarini.

⁶Ḡomi na vetari gururi e tuari variri boḡo seḡaḡirini nai, nuḡami asi beğene raḡe. Maniḡeri dagara tu beğe ḡorani, senaḡi dokona tu asi roḡo. ⁷Tanobara ta tanobara ta ḡesi beğe vevaḡini, gavamani ta gavamani ta ḡesi beğe veterini. Gabu ḡutuma nuḡari ai doḡe beğe ḡorani, tano maki beğe iagani. ⁸Mai tu midigu moḡo besinaianı, noḡa moḡo mero keina emaḡurini midiguna kavana.

⁹Mo negai beğe ḡabi-tarimini, beğe vaḡa-midigu midigumini, beğe vaḡi-masemini. Bese mabarari na beğe baru-vinimini, korana au ḡovaḡa-moḡoniguni dainai. ¹⁰Benamo tarima ḡutuma ḡeri veḡabidadama beğe raga-kwanerini, tata beğe verevani e beğe vebaru-vevinini. ¹¹Peroveta ḡoḡofo tarimari beğe variḡisini, tarima ḡutuma beğe ḡofarini. ¹²Vei-rakava maki beğora-rovorovoni, benamo ḡutuma ḡeri veuravini maki beğe farakani. ¹³Senaḡina deikara bevevaḡa-gwaḡiḡini mo magona tu bemaḡurini. ¹⁴Barau ḡena Basileia Varina Namona tu tanobara mabarana beğe ḡobata-iaḡiani, bese mabarari na beğene seḡaḡia ḡana, moḡa murinai vau magona beraḡasini.”

Vevaṅga-gari dagarana befoforini
Mareko 13:14-23; Luka 21:20-24

15 “Gomi na dagara rakava vedaureana, vevaṅga-gari dagarana, peroveta tarimana Daniela na ekiraṅgiato dagarana, boḡo ḡitaiani gabu veaṅanai beruṅani.” Mai guruṅa beiaviani tarimana bene riba maoro anina tu kara. 16 “Benamo deidei Iudeai ḡetanuni tarimari ḡoro ḡana beḡene raga-iāgo. 17 Deikara numa tuğunai etanu-taḡoni tu, asi ma bene raka-toḡa numa nuṅana ḡana ḡena farefare ḡabiḡabiri. 18 Deikara vamoka nuṅanai maki asi ma bene ḡenoḡoi ḡena koudi ḡabiḡabina. 19 Mo negai vavine ma baniri e ḡabi-variḡu vavineri kika ma vetuḡari! 20 Boḡono ḡauḡau Barau ḡenai, be ḡura e nagure negari ai o Sabadi ai asi boḡono raga-kwareḡa! 21 Korana mo negai midigumidigu tu asi keikeiri beḡe ḡorani, Barau na tanobara eveiato beiaḡoma maitoma, midigu moḡesina asi ḡeḡorani. Ma maiḡa murinai moḡesina kavana ta asi ma beḡora-ḡenoḡoini. 22 Bema Barau na mo ḡaro rakavari asi bere vaḡa-kubiri, tarimarima ta asi bere maḡuri riba, senaḡi eḡabi-hidirito tarimari dairi ai, ḡia na ḡarori bevaṅga-kubirini.

23 Mo negai, bema tarima ta na bekiramini, ‘Goḡitaia, Keriso tu maiḡa!’ o ‘Gia tu iomoḡa!’ betoni nai, asi boḡono vaḡa-moḡonia. 24 Korana tu Keriso ḡofaḡofari e peroveta tarimari ḡofaḡofari beḡe foforini, vetoḡa boruri e nuḡa-farevaḡi veiḡari baregori beḡe veirini, Barau na eḡabi-viriḡirito tarimari beḡene ḡofa-veḡonuri ḡana.

25 Boḡono tuḡamaḡi-taḡoa, maiḡeri dagara tu akiravara-guinemini, hora roḡosi bene raḡasi nai. 26 Bema tarima ta na bekiramini, ‘Goḡitaia, ḡia tu tano fakanai moḡa,’ moḡana asi boḡono iaḡo; o bekirani, ‘Goḡitaia, ḡia tu mo numa nuṅanai etanuni,’ asi boḡono vaḡa-moḡonia. 27 Korana Tarimarima Natuna beiaḡomani tu fofori-taḡo, noḡa moḡo kiriku ekimoreani gubai ḡaro raḡeraḡena na mo ḡaro riḡorīgona kavana; 28 ma mase tauḡanina etanuni gabunai gaio maki monai beḡe vegogoni, (be ḡia na beḡe vaḡa-foforiani).”

Tarimarima Natuna ḡena iaḡoma
Mareko 13:24-27; Luka 21:25-28

29 “Mo rakava beḡe ḡorani murinai, ḡaro bemukunani e ḡue maki asi bemamani, visiḡu guba na beḡe ketoni e guba seḡukari beḡe iagaiagani. 30 Benamo Tarimarima Natuna vetoḡana gubai befoforini. Mo ḡaro ai tanobara beseri mabarari beḡe taḡi-vanoro vanoroni, korana Tarimarima Natuna beḡe ḡitaiani, magube iatana na beiaḡomani ma seḡuka barana e ma marevana ḡesi. 31 Benamo ḡia na ḡena aneru betuḡurini ma kibi gururi baregori ḡesi, eḡabi-viriḡirito tarimari beḡe vaḡa-vegogorini tanobara mabarari na.”

Barabore - Vevaǵa-riba figi ǵauna ǵenana
Mareko 13:28-31; Luka 21:29-33

32 “Figi ǵauna ǵenana mai barabore boǵono ribaia: Kabona ǵefori-raǵeni e launa ǵefafani nai, ǵoribani, ǵaro ǵena tora taimina tu bekavinaǵi ǵoton. 33 Moǵa ilailanai, ǵomi maki bema mai dagara mabarari beǵe ǵorani boǵo ǵitarini nai, boǵono riba, Tarimarima Natuna tu bekavinaǵi ǵatama bokai. 34 Moǵoni akiramini, mai ǵuru asi bekorini, beiaǵoni mo, mai dagara mabarari beǵe ǵorani. 35 Guba e tanobara beǵe rekwa-rekwani, senaǵi au ǵegu guruǵa tu asi beǵe rekwa-rekwani, beǵe tanu-vanaǵini.”

Garo e hora tarima ta asi ribana
Mareko 13:32-37; Luka 17:26-30; 17:34-36

36 “Senaǵi mo ǵaro e hora tu tarima ta asi ribana, aneru gubai asi ribari e Natuna maki asi ribana, senaǵi Tamana ǵereǵana moǵo ma ribana. 37 Tarimarima Natuna ǵena iaǵoma tu noǵa moǵo Noa ǵena negai kara ǵeǵorato kavana. 38 ǵutuǵutu roǵosi bere raga nai, tarimarima tu ǵeveini kavana ǵeǵaniǵanito-ǵoi, ǵeniuniuto-ǵoi, ema tau e vavine ǵeveǵaraǵoto-ǵoi, eiaǵomato mo, Noa ǵena lagatoi ai eraka-toǵato ǵaronai. 39 Senaǵi matari asi ǵekanito, asi ǵeribato kara beǵorani mo, ǵutuǵutu eraǵasito, benamo mabarari eǵutu-masemaserito. Tarimarima Natuna beiaǵomani maki moǵesina beǵorani. 40 Mo ǵaro ai tau ruarua vamokai beǵe ǵauveini, ta tu Barau na beǵabi-vaǵiani, a ta tu betanuni. 41 Vavine ruarua widi giro dagarana beǵe giro-vegogoani, ta tu beǵabi-vaǵiani, a ta tu betanuni. 42 Moǵesi nai tataǵa-taǵo boǵono tanu, korana ǵomi asi ribami ǵemi Vereǵauka tu aitoma beiaǵomani. 43 Boǵono ribamaoro: Bema numa tarimana ma ribana kamara aoanai lema tarimana beiaǵomani nai, ǵia tu tataǵa-taǵo betanuni, benamo lema tauna na numa asi bedareani. 44 Moǵa lorinai ǵomi maki boǵono verovina-tore, korana Tarimarima Natuna aitoma beraǵasini aoanai ǵomi asi boǵo ribani.”

Vetuǵunaǵi tarimana namona
Luka 12:42-46

45 “Deikara tu mo farefare nari tarimari na guruǵa eseǵaǵini ema veiǵa roroǵotori eveini, ǵena vere na eǵabi-hidiato numa ema vetuǵunaǵi tarimari bene ǵita-ǵauri, ema ǵani-ǵani maki nega korikori ai bene viniri? 46 Mo vetuǵunaǵi tarimana, ǵena vere na ekiraiato ilailanai eǵauveini, bema-ǵoitaǵoani tu namo. 47 Moǵoni akiramini, ǵia tu ǵena vere ǵena farefare mabarari ǵitaǵauri tarimanai betoreani. 48 Senaǵina bema ǵia vetuǵunaǵi tarimana rakavana, tauǵena nuǵana bekirani, ‘Au

ḡegu vere ḡena ḡenoḡoi tu bekwaibo-rakava,’ 49 benamo ḡia na karona bekwaririni, ma ḡia tu niuniu tarimari ḡesi beğe ḡaniğani-vegogoni e beğe niuniu-vegogoni. 50 Vetuḡu-naḡi tarimana ḡena vere ḡena ḡenogoi ḡarona tu asi etuḡamaḡiani ḡaronai, ma asi eribaiani aoanai beraḡasini. 51 Benamo ḡena vere na bea basi-ḡutuḡutuani, ma ḡofaḡofa tarimari ḡesi bea toreani. Monai beğe taḡini, gadikari maki beğe veḡara-tarini.”

Barabore - Ġuiato gabanana (10)

25 1“Mo ḡaro ai Guba Basileia tu noḡa moḡo ḡuiato gabanana (10) kavana, ḡeri lamefa ḡegabirito, ḡeraka-rosito, veḡaraḡo variḡu tauna ḡesi beğene vedoḡari ḡetato. 2 Ġuiato imaima (5) tu ma iaunegari, a imaima (5) tu babori. 3 Korana ḡuiato babori ḡeri lamefa moḡo ḡeġabito, senaḡi keresini kota ma asi ḡeġabikauto. 4 A iaunega ḡuiatori ḡeri lamefa ḡeġabito nai, keresini maki kavabu ai ḡeġabikauto. 5 Veḡaraḡo variḡu tauna ekwaiboto dainai, gena na matari eġararito, benamo mabarari ḡegenato.

6 Boġi nuḡanai ta ekoġoto, ekirato, ‘Veḡaraḡo variḡu tauna mani eiaġomani, be ḡoiaġo, ḡia ḡesi boġono vedoġari!’ 7 Benamo ḡuiato 10 ḡetataġago, ḡeri lamefa ḡeiarevarito. 8 Ġuiato babori na iaunega ḡuiatori ḡevaġa-guruġarito, ḡekirato, ‘Ġemi keresini kota ḡovinima, korana ḡai ḡema lamefa mai ḡebuseni.’ 9 Senaġi iaunega ḡuiatori ḡevaġa-veseto, ḡekirato, ‘Asiġina, ḡomi ema ḡai tu asi beilailani. Namona tu sitoa ḡana ḡoiaġo, tauġemi ḡemi ḡoa voi.’ 10 Keresini voi ḡeiaġoto-ḡoi nai, veḡaraḡo variḡu tauna eraġasito. Benamo ḡerovina-toreto ḡuiatori tu ḡia ḡesi veḡaraḡo verekonai ḡeraka-toġato. Benamo ḡatama-boka ḡekou-ḡauato.

11 Gabivau ḡuiato tari maki ma ḡevotuto, ḡekirato, ‘Vereġauka, Vereġauka o, ḡema ḡatama-boka noma keoa!’ 12 Senaġi veḡaraḡo variḡu tauna evaġa-veseto, ekirato, ‘Moġoni akiramini, au tu asi ribagu ḡomi.’ 13 Moġa lorinai, boġono venari-taġo, korana ḡemi Vereġauka beiaġomani ḡarona e horana asi ribami.”

Barabore - Vetuḡunaġi tarimari moni ḡenarito

Luka 19:11-27

14“Guba Basileia tu noḡa moḡo tarimana ta, gabu manaġana ḡana bene iaġo etato. Roġosi bere raka nai, ḡena vetuḡunaġi tarimari eke-iaġomarito, ḡena farefare evinirito, beğene ḡauvei-iaġiri ḡana. 15 Ġia na golo moniri ḡia tata sebori sebori ḡeri riba e kokore ilailari ai evinirito. (Golo monina ta tu tarima ta davana laġani toitoi nuġanai beġabini kavana). Ta tu golo moniri imaima (5) eviniato, ma ta tu golo moniri ruarua (2), ma ta tu golo monina sebona eviniato. Benamo eraga-kwanerito, ḡena iaġoiaġo eiaġoto. 16 Golo moniri imaima eġabirito tarimana maoromaoro eiaġoto, ḡena moni eġauvei-iaġirito, golo moniri

boruri imaima ma edoḡaririto. ¹⁷Moḡesina kavana golo moniri ruarua eḡabirito tarimana na maki moni boruri ruarua ma edoḡaririto. ¹⁸Senaḡi golo monina sebona eḡabiato tarimana eiaḡoto, tano ai guri ekwaiato, biaguna ġena moni ekure-toḡaiato.

¹⁹Nega varau emanaḡato nuġanai, mo vetuġunaġi tarimari ġeri vere ma eġenoġoi-iaġomato, ġena moni kamasi ġeġgauvei-iaġirito beġene vevarifiu-iaġiri etato. ²⁰Benamo golo moniri imaima eḡabirito tarimana ema raka-toġato, moni boruri imaima eġabi-kaurito, ekirato, ‘Verebara, ġoi na golo moniri imaima oviniguto nuġanai, au na tu moni boruri imaima ma badoġariri maiġeri.’ ²¹Ġia na evaġa-namoato, ekirato, ‘Namo baregon! Ĝoi tu vetuġunaġi taumu namona, ma vetuġamaġikaumu! Dagara misiri oġau-vei-iaġi ginikaurini nai, au na dagara ġutuma avinimuni, ġoi na boġita-ġaurini. Noma raka-toġa, au ġesi sima iaku-vegogo!’

²²Benamo golo moniri ruarua eviniato tarimana ma ema raka-toġato, ekirato, ‘Verebara, ġoi na golo moniri ruarua oviniguto nuġanai, au na tu moni boruri ruarua ma badoġariri, maiġeri.’ ²³Gena vere na evaġa-namoato, ekirato, ‘Namo vedaura! Ĝoi tu vetuġunaġi taumu namomu, ma vetuġamaġikaumu! Dagara misiri oġauvei-iaġi ginikaurini nai, au na dagara ġutuma avinimuni, ġoi na boġita-ġaurini. Noma raka-toġa, au ġesi sima iaku-vegogo!’

²⁴Benamo golo monina sebona eḡabiato tarimana ema raka-toġato, ekirato, ‘Verebara, au ribagu ġoi tu asi vegubakau taumu, dia ġoi na ovarorito dagarari okwarini, ema dia ġoi na gue-ġuturi ofiu-rovororovorito dagarari ovaġa-vegogorini. ²⁵Moġesi naima agarito, aiaġoto, ġemu moni tano nuġanai akure-toġaiato. Noġitaia, dagarana iniġa, ġemu noġabia.’

²⁶Ġena vere na ekiraiato, ekirato, ‘Ĝoi vetuġunaġi taumu rakavamu ma ġubulefimu. Goi ribamu, dia au na avarorito dagarari akwarini, ema dia au na afiu-rovororovorito dagarari avaġa-vegogorini. ²⁷Kamuto, bere namo ġegu moni tu banikai boro tore, benamo au bara ġenōġoi-iaġoma nai tu, ma torekauna ġesi bara doġaria. ²⁸Bevaitovo, ġia na vetuġunaġi tarimari tari ekirarito, ekirato, ‘Mani moni sebona ġenai maniġa ġoġabia, moni gabanana (10) tarimana ġovinia. ²⁹Korana ma ġena-ġana tarimana tu ġutumari ma baviniani, be barego lelevaġi beġabini, a asi ġena-ġana tarimana tu ġenai misina maki baġabi-vaġiani. ³⁰Ma mai vetuġunaġi tarimana rakavana ġofiu-rosia murika mukunana ġana. Monai bene taġi, gadikana maki bene vaġa-ġaratariri.’ ”

Kota baregona ġaronona

³¹“Tarimarima Natuna tu ma mamana marevana e seġuka baregona, ema ma ġena aneru mabarari ġesi beġe iaġomani, ġena teronai betanu-kauni. ³²Bese mabarari ġia ġoiranai beġe vaġa-vegogorini, benamo ġia

na bevaḡa-farararini, noḡa moḡo mamoe narinariri tarimana na mamoe nanigosi ġerina etore-ġerevaġirini kavana.³³ Mamoe tu aroribana rekenai, ma nanigosi tu kaurina rekenai betorerini.³⁴ Benamo Vere na aroribana tarimari bevaḡa-guruġarini, bekirani, ‘Goiāgoma! Tamagu na evaḡa-namomini tarimami, ġoiaġoma! Barau ġena Basileia ġoma ġabia, guba tanobara eveirito neganai varau erovina-toreato ġomi ġemi.³⁵ Korana au evitoguto nai, ġoġubuguto; bokagu ekoketo nai, nanu ġoviniguto; au vanuġa boru tarimagu ġomi fakami ai atanuto, senaġi ġoġabi-raġeguto;³⁶ au asi ġegu dabuġa, ġovaġa-dabuġaguto; akeveto nai, gonariguto; dibura numai atanuto nai, ġoraka-ġitaguto.’

³⁷Benamo vei-iobukaiobuka tarimari na beġe vaġa-veseani, beġe kirani, ‘Vereġauka, aitoma ġaġitamuto ovitoto, ġaġubumuto? O onanu-maseto, nanu ġavinimuto?³⁸ Aitoma ġoi vanuġa boru tarimamu ai ġaġitamuto, ġaġabi-raġemuto ġai ġema numai, o asi ġemu dabuġa, ġavaġa-dabuġamuto?³⁹ Kamara ġaro ai ġaġitamuto ġoi okeveto, o diburai otanuto, ġaraka-ġitamuto?’

⁴⁰Benamo Vere na bevaḡa-veserini, bekirani, ‘Moġoni akiramini, tarikakagu asi ġeiavirini tarimari maiġeri ta ġovei-viniato ilailanai, au maki moġesi ġovei-viniguto.’

⁴¹Benamo kaurina rekena tarimari bevaḡa-guruġarini, bekirani, ‘Au ġegu na ġoraka-veġita, meto barego lele-vaġina iatami ai etanuni tarimami, ġoiaġo, eġara-vanaġi vanaġini karavana ġana, Satani ma ġena aneru ġeri Barau na varau evei-toreato.⁴² Korana evitoguto, senaġi asi ġoġubuguto; nanu na emaseguto, senaġi nanu asi ġoviniguto;⁴³ au tu vanuġa boru tarimagu ġomi fakami ai atanuto, senaġi asi ġoġabi-raġeguto ġemi numai; asi ġegu dabuġa, senaġi asi ġovaġa-dabuġaguto; akeveto ema dibura numai atanuto, senaġi asi ġoraka-ġitaguto.’

⁴⁴Benamo ġia maki beġe vaġa-veseani, beġe kirani, ‘Vereġauka, kamara ġaro ai ġaġitamuto, ovitoto o onanu-maseto, o vanuġa boru tarimamu, o asi ġemu dabuġa, o okeveto, o diburai otanuto, ġai na asi ġavaġa-kavamuto?’⁴⁵ Benamo Vere na bevaḡa-veserini, bekirani, ‘Moġoni akiramini, ġomi na mai tarikaka asi ġeiavirini tarimari maiġeri, ta asi ġovaġa-kavaiato nai, au maki moġesi ġovei-viniguto, asi ġovaġa-kavaguto.’⁴⁶ Tauna moġa, ġia tu midigu vanaġivanaġi gabuna ġana beġe iaġoni, a vei-iobukaiobuka tarimari tu maġuri vanaġivanaġi gabuna ġana beġe iaġoni.”

**Iesu beġene vaġi-masea dabarana ġevetauato
Ioane 11:45-53**

26 ¹Iesu na maiġeri dagara mabarari evevaġa-riba iaġi-ġosirito nai, ġena mero evaġa-guruġarito, ekirato,² “Gomi ma ribami, ġaro ruarua moġo, benamo Pasova beġe veiani. (Moġa tu Iuda tarimari

mase aneruna na evanağirito moğō, asi evağirito verekona). Mo ğaro ai Tarimarima Natuna tarima tari ğimari ai beğe toreani, beğene vağasatauroa ğana.”

³Benamo Rubu Veağā vereri baregori ema Iuda ğeri vere baregori ğesi ğevegogoto, Kaiafas, Rubu Veağā verena barana, ğena numai.

⁴Ğeboioğato, Iesu beğene ğabi-lemaia, benamo beğene vağī-masea.

⁵Senağı ğekirato, “Dia vereko nuğanai bene ğora, korana vereko beğe iağomani tarimari ğia iatana na beğe burini garina.”

Vavine ta na Iesu ediğaiato Betania ai

Mareko 14:3-9; Ioane 12:1-8

⁶Iesu tu Betania ai, Simona, lepera tarimana, ğena numai.

⁷Ğeganiğanito-ğoi nuğanai, vavine ta ğia ğenai eiağoto; kavabu namonta, alabasta forena na ğeveiato kavabuna, eğabi-kauato, nuğanai tu muramura ma bonana namona, voina barego vedaura; Iesu ğaniğani gabunai etanu-tağoto-ğoi nai, mo vavine na Iesu debanai ebubuato.

⁸Ğena mero na ğeğitaiato, benamo ğebaruto, ğekirato, “Karase nai mai muramura efitoğā-kavaiani? ⁹Mai muramura bere voivoi-iağia, be moni baregonan bere ğabia, benamo asi ğeri-ğari tarimari bere viniri!

¹⁰Iesu ribana ğia tu kara ğekiragiato, moğesina nai evağā-guruğā-rito, ekirato, “Karase nai mai vavine ğomugumugu-iağiani? Mai vavine na veiğā namona au ğegu ai beveia. ¹¹Asi ğeri-ğari tarimari tu ğomi ğesi boğō tanu-vanağī vanagini. Senağı au tu dia ğaro mabarari ğomi ğesi batanuni. ¹²Mai vavine na muramura au tauğanigu ai bebubu-guinea, gurigurigu ğana. ¹³Moğoni akiramini, Vari Namona beğe ğobata-iağiani tanobara mabarari nuğari ai, mai vavine na veiğā beveia veiğana maki beğea kirağiani, ğia tuğamağī-iağina.”

Iudas na Iesu erevaiato

Mareko 14:10-11; Luka 22:3-6

¹⁴Benamo gabanana ruarua (12) tarimari ta, arana Iudas Isakariota, Rubu Veağā vereri baregori ğeri ai eiağoto, ¹⁵edanağirito, ekirato, “Kara bogo viniguni, bema Iesu ğimami ai batore-kauani nai? Ğia na silva moniri gabana toitoi (30) ğejavirito, benamo ğeviniato. ¹⁶Mo nega monana Iudas na ğimari ai betore-kauani dabarana evetauato-ğoi.

Iesu ma ğena mero ğesi ginitağō mamoeña ğeğaniato

Mareko 14:12-21; Luka 22:7-14; 22:21-23; Ioane 13:21-30

¹⁷Asi etubuni faraona verekona ğarona giniguinenai ğena mero Iesu ğenai ğeiağoto, ğedanağiato, ğekirato, “Ğai tu ainai Rubu Veağā verekona bağana vei-torea, bono ğania?” ¹⁸Benamo Iesu na evağā-veserito, ekirato, “Goiağō vanuğā barana nuğanai, mo bakirağia tarimana ğenai, boğono

vaḡa-guruḡaia, boḡono kira, ‘Vevaḡa-riba tauna ekirani: Ġegu hora varau beraḡasi. Ġegu mero ḡesi ḡoi ḡemu numai ginitaḡo mamoe na baḡa ḡaniani.’”¹⁹ Benamo mero Iesu na ekirarito ilailanai vereko ḡevei-toreato.

²⁰ Lavilavi ai Iesu ma ḡena mero gabana ruarua (12) ḡesi ḡetanutarito, vereko ḡegania ḡana. ²¹ Benamo ḡeganiḡanito-ḡoi nai, ekirarito, ekirato, “Moḡoni akiramini, ḡomi ta na au borevaguni.” ²² Ǵia mabarari nuḡari ma metori ḡesi irau sebori irau sebori na ḡedanaḡiato, ḡekirato, “Vereḡauka, moḡoni dia au, ene?” ²³ Iesu evaḡa-veseto, ekirato, “Au ḡesi diḡu sebonai ḡanaba-riḡoni tarimana na au berevaguni. ²⁴ Tarimarima Natuna bemaseni Buka Veaḡai ḡetoreato ilailanai. Senaḡi Tarimarima Natuna berevaianai tarimana ḡenai tu vetuḡana kekei; asi bere maḡuri tu namo.” ²⁵ Benamo Iudas, reva tarimana, ekirato, “Vevaḡa-riba taumu, moḡoni dia au, ene?” Iesu evaḡa-veseto, ekirato, “Dagarana maniḡa, mani okiraḡiani.”

Vereḡauka ḡena ḡanivegogo veaḡana

Mareko 14:22-26; Luka 22:15-20; 1 Korinto 11:23-25

²⁶ Ǵeganiḡanito-ḡoi nuḡanai, Iesu na beredi eḡabiatu, Barau evaḡa-namoato, etaviato, evinirito, benamo ekirato, “Goḡabia, goḡania, mai tu au tauḡanigu.” ²⁷ Ǵia na kapusi ma eḡabiatu, evaḡa-namoato murinai, evinirito, ekirato, “Goniua, ḡomi mabarami. ²⁸ Korana mai tu au raragu, Ginitaḡo Variḡuna evaḡa-moḡoniani, bevebubuni, tarimarima ḡutuma ḡeri rakava tuḡamagi-fitoḡari ḡana. ²⁹ Akiramini, mai vine nanuna asi ma baniu-ḡenoḡoian, beiaḡoni mo, ḡaro beraḡasini vau, au ḡomi ḡesi ma bita niu-vegogoani au Tamagu ḡena Basileia nuḡanai.” ³⁰ Benamo mari ta ḡemariato murinai, ǵeraka-rosito, Olive ǵorona ḡana ǵeiaḡoto.

Iesu na Petero ḡena vekira-ḡuniḡau ekiraḡi-toreato

Mareko 14:27-31; Luka 22:31-34; Ioane 13:36-38

³¹ Benamo Iesu na evaḡa-guruḡarito, ekirato, “Toma boḡi ḡomi mabarami ḡemi veḡabidadama au ḡegu ai boḡo raga-kwaneani, korana Buka Veaḡai maiḡesi ekirani,

‘Au na mamoe ǵitaḡauri
tarimana bavaḡiani,
benamo mamoe mabarari
beḡe raga-lausini.’

³² Senaḡi au mase na ma bavarigisi-ḡenoḡoini murinai, baraka-guinenei Galilea ḡana. Monai vau bitana vedoḡari.”

³³ Petero eguruḡa-fouto, Iesu ekiraiato, ekirato, “Bema mabarari na ḡeri veḡabidadama ḡoi ḡemu ai beḡe raga-kwaneani, senaḡi au na tu asīgina.” ³⁴ Iesu na Petero evaḡa-guruḡaiato, ekirato, “Moḡoni akiramuni,

toma bōgi kokoroku rōgosi bene gōgi nūganai, gōi na au vāga-toitoi bokira-̄gunīgauguni.”³⁵ Senāgi Petero egurūga-̄gīgirāgeto, ekirato, “Bemā gōī gesī bita mase-vegogoni maki, au nā gōi tu asī vēgata bakira-̄gunīgaumuni.” Ğena mero mabarari maki mōgesī ġekirato.

**Iesu ēgaūgauto Getesemane ai
Mareko 14:32-42; Luka 22:39-46**

³⁶ Iesu mā ġena merō gesī ġeiāgoto gabu ta arana Getesemane, benamōgia na evāga-gurūgarito, ekirato, “Mainaī ̄gotanutāgo, au tu iomō ġana aiāgoni, nāgaugau.”³⁷ Benamō Petero ema Sebedao natuna ruarua mōgō ēgoririto, ġiā gesī ġeiāgoto. Mōga nūganai Iesu tau-̄ganina efarakaiato, egarito, nūgana maki evezkvarāgito-̄goi.”³⁸ Benamō ekirarito, ekirato, “Au nūagu na metō asikeī ēgwaianai, dori evāgiguni. Mainaī ̄gotanu, bōgono vevāga-gwāgīgi aū gesī.”³⁹ Iesu kota ma eraka-nāgito, ġoirana tano aī ekokofa-tarito, benamō ēgurīgurito, ekirato, “Tamagu o, bema ma dabara ta, mai midigu bedinā ġeguna nomā ġabi-vǟgia. Senāgi dia aū ġegu ura, gōī ġemu ura mōgo.”

⁴⁰ Ğena merō toitoī ġeri aī ēgenōgoito nūganai, ġiā tu gena-maseri aī ēgoitāgöröto, benamō Petero ekiraiato, ekirato, “Kamasi naī ̄gomni taumi toitoi aū gesī aoa sebona ta kavana maki asī bōgo vevāga-gwāgīgini?”⁴¹ Bōgono vevāga-gwāgīgi, bōgono ġaūgau, be veribāgani beiāgomani nai tu, asī bōgono moira. Iauka tu mōgoni eurani, senāgi tau-̄gani tu emoirani.”

⁴² Iesu nega vāga-ruarua eraka-vēgitato, eā ġurīgurito, ekirato, “Tamagu o, bema asī dabara ta mai midigu bedinā ġeguna bōgabi-vǟgiani nai, gōī ġemu ura bono veiā mōgo.”⁴³ Mā ēgenōgoi-iāgomato nūganai tu, ġiā asī ġeri vevāga-gwāgīgi nai, genamaseri aī ma edōgaririto, korana matari tu gena nā ġabi-rakavarito.

⁴⁴ Iesu na ma eiāguirito, ma eiāgoto, vāga-toitoi ma ēgaūgauto, ġenā ġurīguri gurūgari guineri ma ekiragī-̄genōgoirito.⁴⁵ Benamō ġena merō ġeri aī ma ēgenōgoi-iāgomato, ekirarito, “Gomi tu rōgō ġogenani ēgoiāgarāgini? Ġōgitaia! Aoana varau berāgas! Tarimarima Natuna tu bēge revaia, rakava tarimari ġimari aī bēge torea.”⁴⁶ Ġovarīgisi, be sīiāgos! Ġōgitaia, aū revarevagu tarimana mai berāgasil!”

**Iesu tuari tarimari nā ġēgabiato
Mareko 14:43-50; Luka 22:47-53; Ioane 18:3-12**

⁴⁷ Iesu rōgō egurūgato-̄goi nūganai, Iudas, merō gabanana ruarua (12) tauna ta, erāgasito. Tarimarima ġutuma maki ġiā gesī mā ġerī vetari bāgari ē vevāgī kwariri. ġiā tu Rubu Veāga vereri baregori ema Iuda vereri nā ġetūgurito.⁴⁸ Reva tarimana nā vetōga ta ekiravarātorerito, ekirato, “Baverauani tarimana tu mōga, bōgono ġabi-taria.”

⁴⁹Iudas erağasito nai, maoromaoro eiağoto Iesu ġenai, benamo ekirato, “Vevaġa-riba tarimamu, boġi namona!” benamo everauato. ⁵⁰Iesu na evaġa-veseato, ekirato, “Gata, veiveina uranai boiaġoma veiġana noragaveia!” Benamo ġeiaġomato, ġimari na Iesu ġeġabi-tariato, ġedegodegoato.

⁵¹A Iesu ġena mero ta ġena vetari baġana einu-vaġiato, edaveato, benamo Rubu Veaġa verena baregona ġena vetuġunaġi tarimana seġana ebasi-vaġiato. ⁵²Benamo Iesu na ekiraiato, ekirato, “Gemu baġa tu ġuraġurana gabunai noġura-ġenoġoia. Korana vetari baġari ġeġabini tarimari mabarari tu vetari baġari na beġe maseni. ⁵³Goi asi ribamu, Tamagu ġena vevaġa-kava banoġiani, benamo ġia na aneru vaġa-sebo au ġegu ai betuġurini, aneru doġorori gabanana ruarua (12) o 70,000 ema tari maki betuġurini au vaġa-kavagu? ⁵⁴Moġesi bere vei, senaġi Buka Veaġai varau ġetoreato guruġana tu kamasi bemoġonini? Be, maiġesi moġo beġene vetore!”

⁵⁵Iesu na monai mo tarima ġutuma evaġa-guruġarito, ekirato, “Au tu seġafore doġorona ta aġori-kauani, be ġomi boġi iaġoma au ġabiġabigu tu ma ġemi vetari baġari e vevaġi kwariri ġesi? Ġaro mabarari ai au tu ġomi sevimi ai, Rubu Veaġa nuġanai avevaġa-ribato-ġoi, senaġi asi ġoġabi-tariguto. ⁵⁶A mai dagara mabarari ġeġorani tu, peroveta tarimari na Buka Veaġai ġetore-guinerito guruġari vaġa-moġoniri ġana.” Benamo Iesu ġena mero mabarari na ġeraga-kwaneato, ġeraga-rovorovoto.

Iesu kanisoro tarimari ġoirari ai

Mareko 14:53-65; Luka 22:54-55; 22:63-71; Ioane 18:13-14; 18:19-24

⁵⁷Mo ġeġabi-tariato tarimari na Iesu ġeġori-iaġoato, Kaiafas, Rubu Veaġa verena baregona, ġena numa ġana. Monai taravatu ġevevaġa-riba iaġiato-ġoi tarimari ema Iuda vereri varau ġeraka-vegogoto. ⁵⁸Petero na Iesu eraka-tuġuato-ġoi, ma fakana eiaġoto mo, Rubu Veaġa verena baregona ġena numa ġana. Eraka-toġato maġu nuġanai, benamo veġitaġau tarimari fakari ai ea tanu-tarito, bene ġita, mo veiġa magonai kara beforini.

⁵⁹Rubu Veaġa vereri baregori e Iuda ġeri kanisoro tarimari mabarari na vevaġa-bade ġofaġofa tarimari ġevetaurito, Iesu beġene ġofaġofa-iaġia, be beġene vaġia ġana. ⁶⁰Vevaġa-bade ġofaġofa tarimari ġutuma ġevarīġisito, ġeġofaġofa-iaġiato, senaġi ġeri guruġa tu asi ġesebonato-ġoi. Magonai vau ġofaġofa tarimari ruarua ġevasi-raġeto, ⁶¹ġekirato, “Mai tarima ekirato, ‘Au tu ma seġukagu mai Barau ġena Rubu Veaġa barovoani, ema ġaro toitoi nuġanai ma bavaġa-ruġa ġenōgoiani.’”

⁶²Benamo Rubu Veaġa verena baregona eruġa-vaisito, Iesu edanaġiato, ekirato, “Goi tu asi bovaġa-veseni? Maīgeri na ġoi ġevarifiu-iaġimuni guruġari tu kamasi?” ⁶³Senaġi Iesu asi eguruġato. Rubu Veaġa verena baregona na ma edanaġi-ġenōgojato, ekirato, “Maġuri Barauna aranai

au na ġoi akiramuni, nokira-varama: Ġoi tu Keriso, Barau Natuna?”⁶³

⁶⁴Iesu na evaġa-veseato, ekirato, “Dagarana okiraġiani maniġa! Ma au na ġomi mabarami akiramini: Mai ġaro maiġa, mo beiaġoni ġoirai, ġomi na Tarimarima Natuna roġo boġo ġitaiani, seġuka Barauna ġimana aroribani betanuni, e guba maguberi iatari na beiaġomani!”

⁶⁵Benamo Rubu Veaġa verena baregona tauġena ġena dabuġa edareato, ekirato, “Barau vaġa-rakavana guruġana tu ekiraġi-ġosiato! Karase vevaġa-ġita tarimari roġo tavetaurini? Barau vaġa-rakavana guruġana bekiraġia, varau boġo seġaġia. ⁶⁶Kara mani ġotoni?” Ġia mabarari ġekirato, “Bene mase moġo.” ⁶⁷Benamo ġoirana ġekanunuato, ġefaisiato. Kotari na ġeforoato, ⁶⁸ġekirato, “Keriso, ġoi tu peroveta tarimana, be nokira-varama, deikara na bebotamu?”

Petero na Iesu ekira-ġuniġauato

⁶⁹Petero roġo numa maġuna nuġanai etanu-taġoto-ġoi, benamo vetuġunaġi ġuiatona ta ġia ġenai eiaġomato, ekirato, “Goi maki Iesu, Galilea tauna, ġesi orakaoto-ġoi, okavaiato-ġoi.” ⁷⁰Senaġi Petero evekira-ġuniġauto mabarari ġoirari ai, ekirato, “Au asi ribagu ġoi kara okiraġiani.” ⁷¹Benamo eraka-rosito, maġu ġatama bokana sevina ġana eiaġoto. Ma vetuġunaġi ġuiatona ta na eġitäitato, benamo sevina tarimari evaġa-guruġarito, ekirato, “Gia maki Iesu, Nasareta tarimana, ekavaiato tarimana.” ⁷²Petero ma evekira-ġuniġauto, eguruġa-gwaġiġito, ekirato, “Au asi ribagu mani tarima.” ⁷³Nega kotuna evanaġito nuġanai, monai ġeruġa-taġoto-ġoi tarimari Petero ġenai ġeiaġomato, ġevaġa-guruġaiato, ġekirato, “Moġoni, ġoi maki ġia ġesi tarimamu ta, korana garomu na evaġa-foforimuni.” ⁷⁴Benamo Petero na ekirarito, “Asiġina ġinavaġi, akira-korikorimini, mani tarima au asi ribagu!”

Asikauna kokoroku egoġito. ⁷⁵Benamo Petero na Iesu ġena guruġa etuġamaġi-dogariato, ekiraiato, “Kokoroku roġosi bene goġi nai, ġoi na au vaġa-toitoi bokira-ġuniġauguni.” Benamo eraka-rosito murikai, etaġi-rakava rakavato.

Iesu ġeġori-iaġoato Pilato ġenai

27 ¹Boġibogoġi ekini-mama mamaiato-ġoi, Rubu Veaġa vereri baregori mabarari ema Iuda vereri ġeboioġa-vegogoto, Iesu beġene vaġia ġana. ²Seini na ġebarubaruato, ġeġori-iaġoato, Pilato, Roma gavana, ġimanai ġetore-kauato.

Iudas Isakariota emaseto

Apostolo 1:18-19

³Iudas, reva tauna, na Iesu eġitäitato, vaġa-masena guruġana varau ġeveiato, benamo evetuġamaġi-kureto. Benamo silva moniri gabana

toitoi (30) eğwa-ğenoğoirito Rubu Veağā vereri barari e Iuda vereri ġeri ai. ⁴Ekirato, “Au tu bavei-rakava, korana asi ġena rakava tarimana barevaia, bemaseni.” Ġevağā-veseto, ġekirato, “Mani tu dia ġai ġema nuğā-vekwaragi, mani tu ġoi tauğemu ġemu ġauwei moğō.” ⁵Iudas na silva moniri Rubu Veağā nuğanai efiu-toğarito, eraka-veğitato. Benamo eiağoto, tauğena ea veborato.

⁶Benamo Rubu Veağā vereri baregori na mo silva moniri ġegabirito, ġekirato, “Mai tu rara voina monina, be boubou mauganai asi veğata bita ġuraiani, taravatu.” ⁷Ġeguruğā-iağıato, ġevağā-moğoniato murinai, mo moni ġegabiato, ġuro eveini tarimana ġena tano ġevoiato, tanobara boru tarimari ġeri gara gabunai ġevağā-iañoato. ⁸Moğesina nai mo tano arana ġevatoani “Rara Tanona” beiağoma mo maitoma.

⁹Monana Ieremia peroveta tarimana ġena guruğā ema moğonito, ekirato, “Mo silva moniri gabanana toitoi (30) ġegabirito, mo tu Isaraela tarimari na ġevağā-moğoniato voina misina, mo tau beğene voia ġana. ¹⁰Ma mo moni na ġuro eveini tarimana ġena tano ġevoiato, Vereğauka ekirato ilailanai.”

Iesu Pilato ġoiranai

Mareko 15:2-5; Luka 23:3-5; Ioane 18:33-38

¹¹Iesu Roma gavanana ġoiranai eruğato, ġia na edanağıato, ekirato, “Goi tu Iuda tarimari ġeri kini ba?” Iesu evağā-veseto, ekirato, “Oi, okiraġiani maniġa.”

¹²Benamo Rubu Veağā vereri baregori ema Iuda vereri na Iesu ġeġofaġofa-iağıato, senaġi guruğā ta asi ekiraġiato. ¹³Moğā lorinai Pilato na evağā-guruğaiato, ekirato, “Goi asi oseğagini, iatamu ai tu meto ġutuma ġekiraġirini?” ¹⁴Senaġi Iesu asi egoiaġito, guruğā sebona tai maki asi evağā-veserito. Monana gavana nuğana efarevaġi-rakavato.

Pilato na Iesu ġena mase ekiraġiato

Mareko 15:6-15; Luka 23:13-25; Ioane 18:38-19:16

¹⁵Vanaġivanagi Pasova verekona ġaronai tu gavana na ġia ġeri dibura numai etanuni beġe kiraġiani tarimana ta etuğu-rosiato-ġoi. ¹⁶Mo laġani ai tarima rakava kwaikwaina ta dibura numai etanuto, arana tu Barabas. ¹⁷Moğā lorinai tarima ġutuma ġevegogoto nuğanai, Pilato na edanaġirito, ekirato, “Deikara ġoura-viniani natuğu-rosia: Barabas ba Iesu, ġekiraġiani Keriso?” ¹⁸Korana Pilato ribana ginikau, Iuda tarimari baregori ġeri mama dainai, Iesu ġia ġimanai ġetoreato.

¹⁹Pilato na Kota eġorikauato-ġoi nuğanai, Pilato ġaraġona na ġena keakau ta etuğu-raġasiato, ekirato, “Mani vei-iobukaiobuka tarimana ġenai dagara ta asi bono veia, korana au tu boġi ai banuvi, ġegu nuvi ai midigumidigu baregona na beğabigu ġia dainai.”

²⁰Senaġi Rubu Veāga vereri baregori ema Iuda vereri na vegogo tarimari nuġari ġeġanirito, Pilato beġene kiraia, Barabas bene tuġu-rosia, a Iesu bene mase. ²¹Senaġi gavana na vegogo tarimari ma edanaġirito, ekirato, “Gia tauri ruarua dei tu ġomi ġemi natuġu-rosia?” Vegogo tarimari ġefararato, ġekirato, “Barabas!” ²²Benamo Pilato na edanaġirito, ekirato, “O mai Iesu, ġekiraġiani Keriso, tu kamasi bana veia?” ²³Gia mabarari ġevaġa-vese vegogoto, ġekirato, “Novaġa-satauroa!” ²³Senaġi Pilato na ma edanaġirito, ekirato, “Kara dainai? Kamara veiġa rakavana eveiato nai?” Senaġi mabarari ġefarara-gitarito, ġekirato, “Novaġa-satauroa!”

²⁴Pilato etuġamaġi-fakato, ġia ġena riba guruġari tu as i beġe ġabi-raġerini, ma tarimarima ġia iatana na beġe burini garina, benamo ġia tu nanu eġabito, ġimana eġuriġiato mo tarimarima ġutuma ġoirari ai, ema maiġesi ekirato: “Au tu as i ġegu kerere mai vei-iobukaiobuka tarimana rarana ġenai; mai tu ġomi ġemi ġauvei moġo!” ²⁵Vegogo tarimari mabarari ġevaġa-veseto, ġekirato, “Mai tarima rarana o ġena mase metona tu ġai iatamai bene tanu ema ġai natuma iatari ai.” ²⁶Benamo Pilato na Barabas etuġu-rosiato ġia ġeri, a Iesu tu ġekwaria etato vau soldia evinirito, beġene vaġa-satauroa ġana.

Iesu ġevaseva-vaseva iaġiato
Mareko 15:16-20; Ioane 19:2-3

²⁷Benamo Pilato ġena vetari tarimari na Iesu ġeġori-iaġoato gavana ġena numa nuġanai, benamo karori mabarari ġekeva-vegogorito, bena ġeruġa-ġeġeraġiato. ²⁸Ġena dabuġa ġeruġa-vaġirito, dabuġa kakakakana ġevaġa-veiato, ²⁹debana dagarana ġau ma giniginina na ġevatoato, korona noġa ġeveiato, benamo Iesu debanai ġetore-kauato. Oro ta maki ġimana aroribana ġevaġa-ġabiato, benamo ġoiranai ġivetui-tarito, ġevaseva-vaseva iaġiato, ġekirato, “Iuda ġeri Kini o, ġaro namona!” ³⁰Benamo ġekanunu-kanunuato, mo oro ġeġabi-riariato, debana ġekwari-ġenoġoi ġenoġoiato-ġoi. ³¹Ġevaseva-vaseva iaġi-ġosiato murinai, dabuġa kakakakana ġeġabi-vaġiato, ġena dabuġa korikorina ma ġevaġa-veiato. Benamo ġeġori-rosiato, beġenea vaġa-satauroa ġana.

Iesu ġevaġa-satauroato
Mareko 15:21-32; Luka 23:26-43; Ioane 19:17-27

³²Ġeraka-rosito-ġoi nai, Kurene tarimana ta ġeġoitaġoato arana Simona. Vetari tarimari o soldia na ġelaunaġi-naġiato, Iesu ġena satauro neġwaia. ³³Benamo vanuġa na ġeraka-rosito, gabu tai ġeraġasito arana tu Golgota, anina tu ‘Deba Ġavana Gabuna’. ³⁴Monai vine nanuna midigu vaġa-keina muramurana arana gal ġesi ġebubu-vegogoato dagarana, Iesu ġeviniato; eiamuse-tovoato, senaġi asi eniuato.

³⁵ Ġevaġa-satauroato murinai, ġena dabuġa ġia fakarai ai ġevarerito kasi ai. ³⁶ Moġa murinai ġetanutanu-tarito, benamo ġenariato. ³⁷ Ġia debana iatanai kara koranai ġevaġa-satauroato guruġana ġekafa-kauato, maiġesi ġetoreato, “MAI TU IESU, IUDA ĠERI VERE.” ³⁸ Seġafore tarimari ruarua maki Iesu ġesi ġevaġa-sataurorito, ta aroribana rekenai, ma ta kaurina rekenai.

³⁹ Ġeraka-vanaġito-ġoi tarimari debari ġekorakorarito-ġoi, guruġa rakavari Iesu ġeviniato-ġoi, ⁴⁰ ġekirato-ġoi, “O ġoi okirato, Rubu Veāga borovoani, ġaro toitoi nuġanai ma bovaġa-ruġa ġenogoiani otato, tauġemu novevaġa-maġuri! Bema ġoi Barau Natuna, satauro tuġuna na noraka-riġo.”

⁴¹ Rubu Veāga vereri baregori e taravatu ġevevaġa-riba iaġiato-ġoi tarimari ema Iuda vereri na maki maiġesi ġevaseva-vaseva iaġiato-ġoi, ġekirato, ⁴² “Ġia na tarima boruri evaġa-maġuririto-ġoi, kamuto ġia tauġena tu asi evevaġa-maġurini! Bema ġia moġoni Isaraela tarimari ġeri vere nai, satauro na inimoġo neraka-riġo, be baġana vaġa-moġonia. ⁴³ Ġia na Barau eġabidadama viniato-ġoi, be siġitaia, Barau na maki betuġamaġi-kauani, bevaġa-maġuriani ba? Evekiraġito-ġoi, ‘Au tu Barau Natuna,’ nene?” ⁴⁴ Iesu ġesi ġevaġa-satauro vegogorito seġafore tarimari ruarua na maki moġesi ġeguruġa-rakava viniato.

Iesu ġena mase

Mareko 15:33-41; Luka 23:44-49; Ioane 19:28-30

⁴⁵ Horaġauna 12 koloko ea ġabiato nai, tanobara mabarana mukuna na eġabi-ġħauato, mukuna etanuto eiaġoto mo horaġauna 3 koloko. ⁴⁶ Horaġauna 3 koloko rekenai Iesu eġabato, ekirato, “Eloi, eloi, lama sabaktani?” anina tu, “Au ġegu Barau, au ġegu Barau, kara dainai au boraga-kwanegu?” ⁴⁷ Tarimarima tari monai ġeruġa-taġgħiġ-ġoġi nai, ġeseġaġiato, benamo ġekirato, “Ġia tu Elia ekeaiani.” ⁴⁸ Benamo ġeri tarima ta eraga-iaġoto, nanu erimaiani dagarana ta eġabiato, vine nanuna mamakina nuġanai eduġi-ferejato, gobu lefai egwanu-kauato, benamo eduġi-raġeato, Iesu na neniu ġana. ⁴⁹ Senaġi kotari ġekirato, “Sivaġa-noga roġo, siġitaia, Elia beiaġomani, bevaġa-maġuriani ba asiġina.” ⁵⁰ Iesu ma eġaba-fouto murinai emaseto.

⁵¹ Benamo mo negai moġo Rubu Veāga nuġanai veaġa lelevaġi daiġutunai, kouġau dabuġana o ketin evedare-kikimato, eruaruato, tuġuna na mo gabigabina. Tano eiagaiagato, fore barari ġeġwa-kirarito. ⁵² Mase guriri ġevekeo-fakato, ma tarima ġutuma, Barau ġena ura ġeveirito-ġoi tarimari, mase na ma ġevaisiraġe-ġenoġoito, ⁵³ ġeri guri gaburi ġeiaġuirito. Iesu ġena variġisi-ġenoġoi murinai, Siti Veaġana ġana ġeiaġoto, monai tarimarima ġutuma ġoirari ai ġefoforito.

⁵⁴ Vetari verena ma ġena vetari tarimari ġesi, Iesu ġenariġauato-ġoi tarimari, na tano-iaga ema ġeġorato dagarari mabarari ġeġitarito nai, ġegari-rakavato, ġekirato, “Mai tarima tu moġoni Barau Natuna!”

⁵⁵Vavine ġutuma maki monai, kotuna manaġai ġeruġato, ġemarerereto-ġoi. Moġeri vavine Iesu murinai ġerakato Galilea na eiaġoto mo Ierusalem ġana, ema ġia vetuġu-naġina ġeiaġo-vinito-ġoi. ⁵⁶Ġia fakari ai tu Maria, Magadala vavinena; Maria, Iakobo (o Iames) e Ioane sinari; ema Iakobo e Ioane Sebedao sinari.

Iesu ġeguriato

Mareko 15:42-47; Luka 23:50-55; Ioane 19:38-42

⁵⁷Mo lavilavi ai farefare ġutuma tarimana Arimatea vanuġa na eraġasito, arana tu Iosefa; ġia maki Iesu ġena mero ta. ⁵⁸Ġia tu Pilato ġenai eiaġoto, benamo enoġiato, Iesu tauġanina bene ġabia etato. Benamo Pilato na ġena vetari tarimari ekirarito, Iesu tauġanina Iosefa beġene vinia. ⁵⁹Moġa lorinai Iesu tauġanina eġabiato, dabuġa kurokuronamona na ekumuato, ⁶⁰gara gabuna fore kouġanai ea tote-toġaiato. Mo gara tu fore gwaġiġinai kouġa ta ġekoroato, ġia tauġena ġena guri gabuna variġuna ta. Fore baregonna na ġatama-boka ekureġauato, benamo eraga-kwaneato. ⁶¹Maria, Magadala vavinena, ema Maria ta tu monai ġetanu-taġoto-ġoi, guri ġetanu-ġoiraiato.

Vetari tarimari na gara gabuna ġenari-ġauato

⁶²Vereko ġevei-toreani ġarona ekorito vau, Sabadi varau beġabia, Rubu Veāga vereri baregori e Farisea tarimari Pilato ġenai ġeiaġoto, ⁶³ġekirato, “Verebara, ġai ġatuġa-maġini, mo ġoħaġofa tarimana roġo maġuri nai, ekirato, ‘Garo toitoi murinai au tu mase na ma bavarigisi-ġenoġoini.’ ⁶⁴Moġa lorinai gadi tauri bono kirari, be guri gabuna beġene nari-ginikaua, bene iaġo mo, ġaro toitoi murinai. Irau ġena mero beġe iaġoni, ma tauġanina beġe lemaiani, benamo tarimarima beġe ġofarini, beġe kirani, ‘Ġia tu mase na bavarigisi-ġenoġoi,’ beġe toni garina. Mai ġoħaġofa maiġa na ġoħaġofa guinena bevanaġjani.” ⁶⁵Pilato na ekirarito, ekirato, “Gadi tarimari ġoġabiri, ġeiaġo, be guri gabuna beġene ruġaġau-ginikaua.” ⁶⁶Benamo gara ġana ġeiaġoto, guri kouġana ekou-ġauato forena ġekada-ġauato, tabu vetoġana ta ġeveiato, benamo gadi tarimari ġetorerito, beġene rivīgħaua.

Iesu evariġisi-ġenoġito Ioane 20:1-18

28 ¹Sabadi ekorito murinai, fura ġarona giniguinenai, boġibogħi iamoi amo, Maria, Magadala vavinena, Maria ta ġesi ġeiaġoto, gara gabuna ġea ġitaiato. ²Asikauna tu tano-iaga baregonna eġorato, korana Vereġauka ġena aneru ta guba na emariġoto, fore ekure-veġitaiato, benamo iatanai etanukauto. ³Ġia vetoġana tu noġa moġo kiriku ekimoreani kavana, ema ġena dabuġa tu kuro-ġarōgaro kaufa o snou noġa. ⁴Guri gabuna ġeġitaġauto tarimari tu ġegħi-rakavato nai ġegħoġo-ġoġorito, benamo tano ai ġeketo-tarit mase tarimari kavana.

⁵ Aneru na mo vavine evaṅga-guruṅgarito, ekirato, “Asi ḡogari, au ribagu ḡomi tu Iesu, ḡevaṅga-satauroato tauna, ḡovetauani. ⁶ Ĝia mainai tu asīgina; ĝia tu bevariḡisi-ḡenoḡoi, evaṅga-guruṅgamito ilailanai. Ĝetoreato gabuna ḡoma ḡitaia. ⁷ Be ḡoiaḡo-ḡariḡari, ḡena mero boḡonoa kira-varari, boḡono kira, ‘Iesu tu mase na bevariḡisi-ḡenoḡoi, ema beguineni Galilea ḡana. Monai vau boḡoa ḡitaiani.’ Mai guruṅga nakira-varami ḡana baiāḡoma.”

⁸ Benamo mo vavine na guri gabuna ḡeragakwane-ḡariḡariato, ma gariri e ma verererī ḡesi ḡeragato ḡena mero ḡeri ai, mo aneru ḡena guruṅga ḡea vaṅga-ribari ḡana. ⁹ ḡeragato-ḡoi nai, asikauna Iesu tu ĝia ḡoirari ai eruḡato, ekirato, “Maino ḡomi ḡesi bene tanu!” Benamo ḡoiranai ḡegetui-tarito, kwakuna ḡeregorito, ḡetoma-rakariḡo viniato. ¹⁰ Iesu na evaṅga-guruṅgarito, ekirato, “Asi ḡogari, ḡoiaḡo, au tarikakagu ḡoa kirari, Galilea ḡana beḡene iaḡo; monai vau au beḡene ḡitagū.”

Guri gabuna ḡenari-ḡauato vetari tarimari ḡeri ḡofaḡofa guruṅgana

¹¹ Vavine ruarua dabara na ḡeiāḡoto-ḡoi nuḡanai, tuari tarimari tari, guri gabuna ḡenari-ḡauato tarimari, ḡeġenoḡoito vanuṅga barana ḡana, karakara ḡeġorato dagarari mabarari Rubu Veaṅga vereri baregori ḡekiravararito. ¹² Benamo mo Rubu Veaṅga vereri barari tu Iuda vereri ḡesi ḡeboioḡa-vegogoto, gadi tarimari moni baregona ḡevinirito. ¹³ Maiḡesi ḡekirarito, ḡekirato, “Ĝomi tu boḡono kira, ‘Ĝena mero boḡi nuḡanai beḡe iaḡoma, ḡai tu genamai beḡe lemaia.’ ¹⁴ Bema mai vari gavana na beseḡaḡiani nai tu, ḡai na ĝia nuḡana baḡa vei-magomagoani, be ḡomi veiḡa rakavana ta asi bevei-vinimini.” ¹⁵ Gadi tarimari na moni ḡeġabiatu, ḡevaṅga-guruṅgarito ilailanai ḡegurūḡato. Mai vari tu Iuda tarimari fakari ai ḡekiraḡi-rakaorakaoato, ma maitoma maki roḡo ḡekiraḡiani.

Iesu ḡena mero ḡeri ai eforito

Mareko 16:14-18; Luka 24:36-49; Ioane 20:19-23

¹⁶ Ĝena mero gabanana sebona (11) tu Galilea ḡana ḡeiāḡoto, Iesu na ekiraḡi-guineato ḡorona ḡana. ¹⁷ Monai ḡeḡitaiato nai, ḡetoma-rakariḡo viniato; senaḡi tari tu ḡedaradarato: ‘Mai tu moḡoni Iesu ba?’ ¹⁸ Benamo Iesu eraka-kavito, evaṅga-guruṅgarito, ekirato, “Barau na seḡuka mabarana gubai ema tanobarai au varau bevinigu. ¹⁹ Moḡa lorinai ḡoiaḡo tanobara mabarari ḡana, bese mabarari ḡegu mero ai boḡono vaṅga-iaḡori. Ema Tamana, Natuna, Iauka Veaṅga aranai boḡono babatisori. ²⁰ Boḡono vaṅga-ribari maki, avinimito vevaṅga-naḡiri mabarari beḡene korana-iaḡiri. Boḡono riba, au tu ḡaro mabarari ai ḡomi ḡesi bita tanuni, beiaḡoni mo, tanobara magona!”